

TWEEJAARLIJKS VERSLAG OVER HET VRIJ AANVULLEND PENSIOEN VOOR ZELFSTANDIGEN

APRIL 2015

I. INLEIDING

Om de twee jaar dient de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna de "FSMA") een verslag op te stellen over het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen (of kortweg het "VAPZ")¹.

Uitgangspunt voor dat verslag zijn de antwoorden op een vragenlijst die is voorgelegd aan alle verzekeringsondernemingen die levensverzekeringen aanbieden, en aan de drie instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (hierna de "IBP's") die gespecialiseerd zijn in het aanbieden van aanvullende pensioenen aan zelfstandigen.

Die vragenlijst over, enerzijds, het pensioenluik in de strikte zin van het woord en, anderzijds, het solidariteitsluik, behandelt uiteenlopende onderwerpen zoals het aantal aangeslotenen, het bedrag van de bijdragen, de aangeboden prestaties, de beleggingsstrategie en het bedrag van de winstdeelnemingen.

In dit verslag worden de antwoorden op de vragenlijst voor 2012 en 2013² geanalyseerd en toegelicht, en worden de resultaten vergeleken met die van de vorige jaren³ zodat duidelijk wordt welke evolutie het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen kent. Er wordt echter geen verklaring gegeven voor de vastgestelde ontwikkelingen. Het verslag is gebaseerd op de gegevens zoals die door de betrokken pensioeninstellingen werden overgemaakt. Verder bevat het verslag statistische bijlagen met grafieken en cijfergegevens.

II. KORTE SAMENVATTING VAN HET WETGEVEND KADER

De WAPZ vormt de grondslag voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen

De WAPZ, de wettelijke grondslag voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen, is op 1 januari 2004 in werking getreden. De wet was nodig voor de hervorming van het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen, vooral op het vlak van het vroegere alleenverkooprecht van de sociale verzekeringskassen met betrekking tot de opbouw van het aanvullend pensioen⁴.

De hervorming had tevens tot doel om, net als voor de werknemers, ook voor de zelfstandigen de opbouw van een aanvullend pensioen te democratiseren door hen aan te moedigen

¹ Art. 44, § 4, en 46, § 3, van de programmawet van 24 december 2002 (I).

² 24 pensioeninstellingen hebben aangegeven in 2013 VAPZ- en/of RIZIV-overeenkomsten te hebben aangeboden.

³ De vorige verslagen staan op de website van de FSMA: www.fsma.be.

⁴ Dit alleenverkooprecht liet de sociale verzekeringskassen toe na te gaan of de zelfstandige zijn sociale bijdragen had betaald, en bijgevolg in aanmerking kwam voor een fiscale aftrek voor de aanvullende bijdragen bestemd om een aanvullend pensioen op te bouwen.

tot sociale pensioenovereenkomsten toe te treden en de verschillende bestaande regelingen voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen te harmoniseren.

Vroegere specifieke regelingen voor bepaalde vrije beroepen

Daarbij moest er ook op worden toegezien dat de bestaande regelingen voor bepaalde vrije beroepen niet opnieuw ter discussie zouden worden gesteld ingevolge de nieuwe wetgeving.

De Orde van Advocaten en de Orde van Notarissen hadden immers al lang⁵ een voorzorgskas opgericht ten behoeve van hun leden, zodat die een aanvullend pensioen zouden kunnen genieten.

Daarnaast hadden deze Ordes een akkoord verkregen over de fiscale aftrekbaarheid van de bijdragen die aan de beroepskas werden gestort.

Ook de geneesheren, tandartsen en apothekers konden een eigen voorzorgskas oprichten⁶. In de praktijk heeft dit tot de oprichting van twee beroepskassen⁷ geleid.

Bovendien werd een specifiek sociaal statuut ingevoerd voor de geneesheren, tandartsen en apothekers⁸. Hierin werd bepaald dat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (hierna het "RIZIV") een tegemoetkoming zou verlenen bij de opbouw van een aanvullend pensioen of een verzekering "gewaarborgd inkomen".

Eerste stap naar een vrij aanvullend pensioen

Vervolgens werd in 1981 de eerste stap gezet naar het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen zoals wij dat nu kennen⁹.

Voortaan was expliciet bepaald dat de zelfstandigen op vrijwillige basis bijdragen konden storten aan hun sociale verzekeringskas voor de opbouw van een aanvullend pensioen en die, in voorkomend geval, fiscaal konden aftrekken. De sociale verzekeringskassen vormden daarbij enkel de schakel tussen de zelfstandige en de verzekeringsonderneming waaraan de

⁵ Respectievelijk de Voorzorgskas voor Advocaten (IBP) in 1951 en de Voorzorgkas van het Notariaat (IBP) in 1976.

⁶ Wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, als gewijzigd bij wet van 27 juni 1969.

⁷ De Voorzorgskas voor Geneesheren (IBP) in 1970 en de Voorzorgskas voor Apothekers (verzekeringsonderneming) in 1981.

⁸ Wet van 27 juni 1969 tot wijziging van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

⁹ Artikel 52*bis* ingevoegd in het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen bij koninklijk besluit van 26 maart 1981 houdende wijziging van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen en van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

verzekeringsskassen de individuele levensverzekeringspremie stortten in naam van de zelfstandige. De bedragen waren beperkt tot een bepaald percentage van de beroepsinkomsten.

*Sinds 2004:
de WAPZ*

Die eerste VAPZ-regeling vormde de aanzet tot de huidige regeling die op 1 januari 2004 werd ingevoerd door de WAPZ.

De WAPZ beperkt zich tot de opbouw van een aanvullend pensioen en/of een overlevingspensioen, eventueel aangevuld met verschillende solidariteitsprestaties (in dat geval wordt over "sociale VAPZ-overeenkomsten" gesproken). Omwille van zijn eigen fiscale regeling is het invaliditeitsrisico uit het toepassingsgebied van de WAPZ uitgesloten.

Zoals voorheen, staat het de zelfstandige in hoofd- of bijberoep vrij om al dan niet een aanvullend pensioen op te bouwen. Bovendien kan hij voortaan ook zelf kiezen bij welke pensioeninstelling (verzekeringsonderneming of instelling voor bedrijfspensioenvoorziening) hij zijn aanvullend pensioen opbouwt. Ook kan hij van de ene pensioeninstelling naar de andere overstappen, wat voor vrije concurrentie binnen de sector zorgt.

Er zijn twee types vrije aanvullende pensioenovereenkomsten voor zelfstandigen (hierna "VAPZ-overeenkomsten" genoemd):

Gewone overeenkomsten - de gewone pensioenovereenkomsten die pensioenvoordelen of voordelen bij overlijden aanbieden en waaraan de zelfstandige 8,17% van zijn beroepsinkomsten mag besteden, zonder daarbij echter een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag te mogen overschrijden¹⁰;

Sociale overeenkomsten - de sociale pensioenovereenkomsten die, naast de klassieke pensioenvoordelen en/of voordelen bij overlijden, ook bijkomende voordelen bieden, "solidariteitsprestaties" genaamd, zoals de financiering van het aanvullend pensioen tijdens bepaalde inactiviteitsperiodes, de vergoeding in de vorm van een rente bij inkomstenverlies of de betaling van een forfaitaire vergoeding in bepaalde gevallen¹¹.

De zelfstandige mag 9,40% van zijn beroepsinkomsten gebruiken voor de opbouw van een sociaal pensioen,

¹⁰ Dat maximumbedrag bedroeg 2.962,88 € voor 2012 en 3.017,73 € voor 2013.

¹¹ Voor een beschrijving van die voordelen wordt verwezen naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

zonder daarbij echter een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag¹² te overschrijden, waarbij - als tegenprestatie - minstens 10% van de totale bijdrage voor het solidariteitsluik moet worden gebruikt.

Het solidariteitsluik mag door de pensioeninstelling of door een andere instelling worden beheerd.

Ongeacht het type pensioenovereenkomst waarvoor wordt geopteerd, en voor zover de zelfstandige de door de wetgever vastgestelde maximumpercentages niet overschrijdt, worden de gestorte bijdragen voor de opbouw van een aanvullend pensioen gelijkgesteld met socialezekerheidsbijdragen die als dusdanig fiscaal aftrekbaar zijn van de beroepsinkomsten¹³.

RIZIV-statuu

Naast de VAPZ-overeenkomst die toegankelijk is voor alle zelfstandigen en door de WAPZ wordt beheerd, bestaat er ook een sociaal of RIZIV-statuu¹⁴, dat aan bepaalde zorgverleners is voorbehouden.

Krachtens het RIZIV-statuu komen apothekers, geneesheren, tandartsen en kinesitherapeuten onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een RIZIV-tegemoetkoming in de premies of bijdragen die worden gestort in het kader van overeenkomsten die renten, pensioenen of een kapitaal waarborgen bij invaliditeit, pensionering of overlijden. Het kan daarbij zowel om een overeenkomst "gewaarborgd inkomen" als om een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluik gaan. Enkel de aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik vallen onder de toepassing van de WAPZ en komen dus in dit verslag aan bod.

Kenmerkend voor die regeling is dat zij, mits naleving van bepaalde voorwaarden, toegankelijk is voor alle personen die een van voornoemde medische activiteiten uitoefenen, ongeacht of zij zelfstandigen, werknemers of zelfs statutaire personeelsleden zijn.

Het bedrag van de RIZIV-tegemoetkoming valt buiten de in de WAPZ vastgestelde bijdragebeperking. De betrokken medische beroepen kunnen, met andere woorden, bijdragen aan een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluik via

¹² Dat maximumbedrag bedroeg 3.408,94 € voor 2012 en 3.472,05 € voor 2013.

¹³ De bijdragen voor het aanvullend pensioen mogen echter alleen fiscaal van de beroepsinkomsten worden afgetrokken als de zelfstandige zijn socialezekerheidsbijdragen heeft betaald.

¹⁴ Geregeld bij artikel 54 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, zoals gewijzigd bij met name de programmawet van 24 december 2002.

de RIZIV-tegemoetkoming, alsook, zoals alle andere zelfstandigen, aan een aanvullende pensioenovereenkomst met al dan niet een solidariteitsluik.

Het begrip "RIZIV-overeenkomst" verwijst in dit verslag naar de aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik die via de RIZIV-tegemoetkoming worden gefinancierd, met uitzondering van de overeenkomsten "gewaarborgd inkomen".

Aangezien het hier aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik betreft, vallen zij binnen het toepassingsgebied van de vragenlijst en worden zij, in het kader van dit verslag, als "sociale" overeenkomsten opgenomen.

III. METHODOLOGIE

Concreet is dit tweejaarlijks verslag opgesteld op basis van de door de betrokken pensioeninstellingen (21 verzekeringsondernemingen en 3 IBP's) overgemaakte gegevens. Daartoe wordt jaarlijks aan het einde van het eerste halfjaar van het jaar dat volgt op de periode waarop de gegevens betrekking hebben (X+1), een vragenlijst naar de pensioeninstellingen gestuurd. Doorgaans lukt het hen de gevraagde gegevens voor het einde van de maand september van het jaar X+1 terug te sturen.

Pas na een grondig onderzoek van de antwoorden voor het betrokken jaar én voor de vorige jaren worden die gegevens echter geacht volledig en correct te zijn.

Zodra de gegevens als volledig en correct worden beschouwd, kan de FSMA starten met de opstelling van het tweejaarlijks verslag en de bijbehorende statistische bijlagen.

Dit werk is tijdsintensief waardoor het tweejaarlijks verslag pas aan het begin van het eerste semester van het jaar X+2 als definitief kan worden beschouwd. Zo handelt dit tweejaarlijks verslag, dat in april 2015 is opgesteld, over 2012 en 2013.

Wij willen de pensioeninstellingen hiervoor hartelijk danken. Zonder hun gewaardeerde medewerking zou het onmogelijk zijn geweest om dit vijfde tweejaarlijks verslag op te stellen.

IV. ANALYSE VAN HET PENSIOENLUIK

Inleiding: De sector in een oogopslag

In 2013 bieden 21 verzekeringsondernemingen en 3 instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening VAPZ-overeenkomsten aan.

Op de markt van de VAPZ-overeenkomsten bekleden de verzekeringsondernemingen een dominante positie aangezien zij 93% van de actieve aangeslotenen groeperen (wat neerkomt op 296.278 van de 318.549 actieve aangeslotenen).

Bekijken we daarentegen het aantal rentegenieters, dan blijken de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening duidelijk marktleider te zijn met 59% van de rentegenieters. Dat komt voornamelijk omdat één van de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening nagenoeg 1.300 rentegenieters telt op een totale populatie van 2.326 rentegenieters.

Wat de sociale overeenkomsten of de RIZIV-overeenkomsten betreft, hebben de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening een kleine voorsprong met een aandeel van respectievelijk 20% en 30% van de markt.

Op het vlak van de technische voorzieningen die zijn aangelegd voor de VAPZ-overeenkomsten, nemen de verzekeringsondernemingen 78% voor hun rekening van het totaal van 6.210.203.861 € aan technische voorzieningen van de sector.

Dat aandeel is nog groter indien ook het bedrag van de bijdragen in aanmerking wordt genomen: de verzekeringsondernemingen innen 86% van de bijdragen. De instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening innen een bedrag van nagenoeg 90 miljoen euro.

Uit de evolutie die de sector heeft gekend van 2006 tot 2013 blijkt dat de verzekeringsondernemingen jaar na jaar een stukje marktaandeel van de IBP's innemen. Deze evolutie is echter bijzonder traag.

Hoofdstuk I. Deelnemers aan het vrij aanvullend pensioen

Inleiding

Traditioneel worden verschillende categorieën van VAPZ-deelnemers onderscheiden:

*Actieve aangeslotenen:
betalen een bijdrage*

- de "actieve aangeslotenen" zijn de aangeslotenen die in de loop van het jaar een VAPZ-bijdrage of -premie hebben betaald aan de betrokken pensioeninstelling;

*Slapende aangeslotenen:
betalen geen bijdrage*

- de "slapende aangeslotenen" (ook wel "slapers" genoemd) zijn de aangeslotenen die in het verleden wel een VAPZ-overeenkomst met de betrokken pensioeninstelling hebben gesloten, maar die in de loop van het jaar geen bijdrage of premie aan die instelling hebben betaald¹⁵;

*Rentegenieters:
begunstigden*

- de "rentegenieters" zijn de aangeslotenen die de pensioenleeftijd hebben bereikt en VAPZ-prestaties ontvangen in de vorm van een rente. Tot deze groep behoren ook de begunstigden die een overlevings- of wezenrente genieten.

1. Algemene evolutie van de aangeslotenen

*Stijging van het aantal
aangeslotenen met
150% sinds 2005*

Alle categorieën samen beschouwd - actieven, slapers en rentegenieters - bleken eind 2013 in totaal 505.284 zelfstandigen een VAPZ-overeenkomst te hebben afgesloten, waarvan 318.459 actieven. Sinds 2005 (202.246 aangeslotenen), het eerste jaar waarin cijfers werden opgetekend, is het aantal aangeslotenen fors gestegen met 150%.

*Jaarlijkse groei van 5% in
2012 en 2013*

Terwijl de groei met bijna 50% tussen 2005 en 2006 bijzonder sterk was, is die de voorbije jaren steeds verder afgenomen (11% tussen 2006 en 2007, 10% tussen 2007 en 2008, 8% tussen 2008 en 2009 alsook tussen 2009 en 2010, 7% tussen 2010 en 2011, 5% tussen 2011 en 2012 alsook tussen 2012 en 2013). De laatste jaren kennen dus een relatief zwakke groei.

Onderzoek van de populatie actieve aangeslotenen wijst uit dat het dekkingspercentage van de zelfstandigen in hoofdberoep 46% bedraagt. Toch kan dit percentage niet als het dekkingspercentage

¹⁵ Het is dan ook mogelijk dat bepaalde zelfstandigen bij verschillende pensioeninstellingen als "slaper" geregistreerd staan, als zij bijvoorbeeld verschillende VAPZ-overeenkomsten hebben afgesloten, maar slechts aan één instelling bijdragen betalen. In dat geval worden zij ook in de categorie van de actieve aangeslotenen opgenomen. In extreme gevallen kan een persoon zelfs als rentegenieter, als slaper én als actieve aangeslotene geregistreerd staan.

Dekkingspercentage van de zelfstandigen in hoofdberoep: 46% en van het totaal aantal zelfstandigen: 32%

van de zelfstandigen worden beschouwd omdat ook de zelfstandigen in bijberoep een VAPZ-overeenkomst kunnen afsluiten.

De dekkingsgraad voor alle zelfstandigen samen (in hoofdberoep en in bijberoep) bedraagt 32%. Sinds 2010 schommelt dit percentage tussen 31% en 32%.

Deze cijfers lijken erop te wijzen dat de doelgroep voor het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen volledig is bereikt en dat de nog niet aangesloten zelfstandigen hetzij weinig belangstelling hebben voor een VAPZ, hetzij niet over de nodige financiële middelen beschikken om een VAPZ aan te gaan.

2. *Categorieën van aangeslotenen*

De verschillende categorieën van aangeslotenen (actieven, slapers en rentegenieters) blijven jaar na jaar gestaag groeien, zij het in een alsmear trager tempo.

318.549 actieve aangeslotenen in 2013

Sinds 2005 is de populatie actieven immers daadwerkelijk verdubbeld tot 318.549 aangeslotenen eind 2013. De verdubbeling valt deels te verklaren doordat in 2006 de aangeslotenen met een RIZIV-overeenkomst in aanmerking werden genomen. Toch kon sinds 2006 nog een groei met 37% worden opgetekend. Tot 2008 bedroeg die groei jaarlijks 7%. In 2011 liep hij terug tot 5% per jaar. In 2013 zwakte de groei verder af tot 3% per jaar.

De categorie van de slapers kent de sterkste groei

Toch is het de categorie van de slapers die tijdens de observatieperiode het sterkst is gegroeid (stijging met 360% sinds 2005). Doorheen de jaren beschouwd is deze toename evenwel minder uitgesproken: tussen 2006 en 2007 was er een groei van 28%, die zakte tussen 2008 en 2009 onder de 20%, bedroeg van 2009 tot 2012 ongeveer 15% en daalde tussen 2012 en 2013 tot 8%.

In 2013 vertegenwoordigde de populatie slapers meer dan één derde van alle aangeslotenen en meer dan de helft van de actieve aangeslotenen. Hier is wel enige voorzichtigheid geboden omdat "slaper" verwijst naar iedere persoon die tijdens het betrokken jaar geen bijdrage of premie heeft betaald aan de betrokken pensioeninstelling. Aangezien het een zelfstandige echter vrijstaat een pensioeninstelling te kiezen, is het dus mogelijk dat hij als slaper wordt beschouwd door één of meer pensioeninstellingen waarbij hij over reserves beschikt, terwijl hij als een actieve aangeslotene wordt aangezien door een andere instelling

waarmee hij een nieuwe overeenkomst heeft gesloten en waaraan hij bijdragen heeft betaald.

Forse terugval van het aantal rentegenieters

De categorie van de rentegenieters is sterk gekrompen tussen 2011 en 2012 (bijna een derde minder). De verklaring hiervoor moet voornamelijk worden gezocht bij één pensioeninstelling die de voornaamste wijze van betaling van haar prestaties heeft gewijzigd door over te stappen van rente naar kapitaal en die mogelijkheid tevens aan haar gepensioneerden heeft aangeboden. De vraag om de prestaties in rente te betalen, is overigens relatief klein (zie Hoofdstuk III. Pensioenprestaties). Slechts 7 pensioeninstellingen tellen rentegenieters onder hun aangeslotenen.

De verhouding tussen slapende en actieve aangeslotenen verschilt sterk van de ene pensioeninstelling tot de andere, gaande van 3% van de actieve aangeslotenen tot 166% (met een gemiddelde van 64%), en voor sommige producten zelfs tot 253%, ongetwijfeld ingevolge de stopzetting van de commercialisering van die producten

De meeste pensioeninstellingen tellen geen rentegenieters onder hun aangeslotenen

Die verhouding wordt zowel beïnvloed door de "anciënniteit" van de pensioenovereenkomst als door het al dan niet commercialiseren van de pensioenovereenkomst.

Ook de verhouding van de rentegenieters kan sterk variëren van de ene pensioeninstelling tot de andere. De meeste pensioeninstellingen tellen geen rentegenieters onder hun aangeslotenen. Bij de 7 pensioeninstellingen waar dat wel zo is, schommelt het aantal rentegenieters tussen 0,01% en 7%.

3. Leeftijd van de aangeslotenen

3.1. Evolutie van het aantal aangeslotenen per leeftijdscategorie

De evolutie van het aantal aangeslotenen binnen de verschillende leeftijdscategorieën is de laatste twee jaar constant gebleven.

Het aantal actieve aangeslotenen jonger dan 25 jaar is tussen 2006 en 2013 met 58% gestegen

Ondanks een forse stijging tot 2010 (+ 83% tegenover 2006), die erop lijkt te wijzen dat de jongste aangeslotenen zich ervan bewust worden dat ze zich om hun toekomst moeten bekommeren, stijgt het aantal personen in de leeftijdscategorie - 25 jaar thans met minder dan 1% per jaar.

Het aantal personen in de leeftijdscategorie 65+ kent een forsere toename: + 17% tussen 2011 en 2012 en + 22% tussen 2012 en 2013, wat de groei tussen 2006 en 2013 op + 173% brengt.

Verwacht wordt dat die tendens zal aanhouden gezien de almaar stijgende pensioenleeftijd.

Het aantal personen in de overige leeftijdscategorieën verandert nauwelijks: tussen 0% en 6% per jaar. Bij de 35-44-jarigen wordt tussen 2011 en 2012 zelfs een lichte daling met 2% opgetekend.

Algemeen gezien werd voor elke leeftijdscategorie overigens een trager groeitempo vastgesteld tussen 2011 en 2012 dan tussen 2012 en 2013.

De populatie actieve aangeslotenen blijkt te verouderen. Zo is het aantal personen in de leeftijdscategorie 55-64 tussen 2006 en 2013 met 73% gestegen.

3.2. Spreiding over de leeftijdscategorieën bij de populatie actieve aangeslotenen

Meer dan 50% van de actieve aangeslotenen is terug te vinden in de leeftijdscategorieën van de +45-jarigen

Het aandeel van de leeftijdscategorieën onder de 45 jaar binnen de populatie actieve aangeslotenen is de voorbije jaren gedaald ten voordele van de leeftijdscategorieën boven de 45 jaar. Sinds 2011 maakt meer dan 50% van de actieve aangeslotenen deel uit van de leeftijdscategorieën boven de 45 jaar.

De grootste leeftijdscategorie bij de populatie actieve aangeslotenen is die van de 45-54-jarigen. Sinds 2011 is deze categorie relatief stabiel gebleven: zij vertegenwoordigde 31,26% van de actieve aangeslotenen in 2011, 31,21% in 2012 en 31,20% in 2013. Ze is iets groter dan de leeftijdscategorie van de 35-44-jarigen die de voorbije jaren is blijven krimpen en in 2013 29% van de populatie actieve aangeslotenen vertegenwoordigde.

De uiterste leeftijdscategorieën, met name de -25-jarigen en de 65-plussers zijn, met respectievelijk 1,33% en 1,30%, het zwakst vertegenwoordigd binnen de populatie actieve aangeslotenen.

3.3. Vergelijking met de populatie zelfstandigen

Deze vaststellingen stemmen grosso modo overeen met de spreiding over de leeftijdscategorieën bij de populatie zelfstandigen. Daar zijn de grootste leeftijdscategorieën de 35-44-jarigen en de 45-54-jarigen, die respectievelijk 26% en 28% vertegenwoordigen, terwijl de -25-jarigen en de 65-plussers met respectievelijk 3% en 8% de kleinste leeftijdscategorieën zijn.

Wordt de volledige populatie zelfstandigen in aanmerking genomen, dan blijken bij de actieve aangeslotenen de

leeftijdscategorieën van de -25-jarigen en de 65-plussers minder goed vertegenwoordigd te zijn, terwijl de leeftijdscategorie van de 35-54-jarigen het sterkst vertegenwoordigd is.

4. Geslacht van de aangeslotenen

Worden alle onderzochte jaren samen bekeken, dan stemt de man-vrouwverhouding binnen de totale groep aangeslotenen overeen met de man-vrouwverhouding binnen de populatie zelfstandigen in hoofd- en bijberoep, namelijk 2/3 - 1/3.

*Man-vrouwverhouding :
65% - 35%*

Doorheen de jaren is de man-vrouwverhouding overigens licht geëvolueerd binnen de totale groep aangeslotenen: sinds 2006 steeg het aantal vrouwen met 2,50%. Inmiddels vertegenwoordigen de vrouwen iets meer dan 35% van alle aangeslotenen.

Uit de analyse van de man-vrouwverhouding per categorie van aangeslotenen blijkt de verhouding bij de populatie slapers vergelijkbaar te zijn met die bij de populatie actieve aangeslotenen.

*Rentegenieters: 57%
vrouwen*

Bij de rentegenieters zijn de vrouwen dan weer sterker vertegenwoordigd met 57%. Deze oververtegenwoordiging kan wellicht worden verklaard door de hogere levensverwachting bij vrouwen maar tevens door het bestaan van overlevingspensioenen en het grotere aantal mannelijke actieve aangeslotenen.

*bij de 65-plussers zijn 81%
van de actieve
aangeslotenen mannen*

Wanneer de gegevens over de leeftijd van de aangeslotenen worden geanalyseerd in combinatie met de gegevens over hun geslacht, blijken er ook op dat vlak verschillen te bestaan.

Worden alle leeftijdscategorieën van de actieve aangeslotenen samen bekeken, dan zijn de mannen effectief sterker vertegenwoordigd hoewel er tussen de categorieën onderling toch verschillen bestaan. Zo stijgt de mannelijke populatie met de leeftijd, meer bepaald van 58% bij de -25-jarigen tot 81% bij de 65-plussers.

Diezelfde trend van een dalende vertegenwoordiging van de vrouwen in de hogere leeftijdscategorieën is ook bij de zelfstandigen merkbaar: binnen de leeftijdscategorie van de -25-jarigen vertegenwoordigen de vrouwen 40%, terwijl zij slechts 28% van de 65-plussers uitmaken.

Overigens is de spreiding volgens leeftijdscategorie binnen de mannelijke en de vrouwelijke populatie actieve aangeslotenen niet helemaal identiek.

Vrouwelijke populatie jonger dan de mannelijke

Zo bevinden zich bij de mannelijke populatie 82% van de aangeslotenen in de leeftijdscategorieën van 35 tot 64 jaar. Bij de vrouwelijke populatie daarentegen bevinden 84% van de aangeslotenen zich in de leeftijdscategorieën van 25 tot 54 jaar.

Globaal genomen is de mannelijke populatie bij de actieve VAPZ-aangeslotenen dus ouder dan de vrouwelijke populatie.

Hoofdstuk II. Bijdragen

Inleiding

Bijdrage: maximum 8,17% van de inkomsten met een absoluut maximum van 3.017,73 €

Het is nuttig eraan te herinneren dat het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen op vrijwillige basis wordt opgebouwd door de zelfstandige. Voor een gewone aanvullende pensioenovereenkomst mag een zelfstandige een bedrag storten, en dus fiscaal aftrekken, dat geplafonneerd is op 8,17% van zijn beroepsinkomsten, met als absoluut maximum 2.962,88 € voor 2012 en 3.017,73 € voor 2013.

Voor een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluit is dit percentage echter opgetrokken tot 9,40% van de beroepsinkomsten, met als absoluut maximum 3.408,94 € voor 2012 en 3.472,05 € voor 2013.

Het staat de zelfstandige dus vrij om al dan geen bijdrage voor het aanvullend pensioen te storten. Ook bepaalt hij vrij het bedrag binnen de fiscaal toegestane grenzen, waarbij zijn bijdrage echter niet minder dan 100 €¹⁶ en niet meer dan de voornoemde maxima mag bedragen.

Bepaalde zelfstandigen met een medisch beroep kunnen bovendien in aanmerking komen voor een RIZIV-tegemoetkoming¹⁷ die in een aanvullende pensioenovereenkomst

¹⁶ Hoewel het principieel verboden is een bijdrage van minder dan 100 € te storten, blijken in de praktijk bij bepaalde pensioeninstellingen die bijvoorbeeld een maandelijkse premiebetaling aanvaarden, toch dergelijke bijdragen van minder dan 100 € te worden gestort.

¹⁷ De RIZIV-tegemoetkoming voor de medische beroepen, die bestemd is voor een RIZIV-overeenkomst, i.e. een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluit, bedroeg voor 2012 4.324,69 € voor de geneesheren die van rechtswege geconventioneerd zijn voor al hun prestaties, 2.127,03 € voor de geneesheren die geconventioneerd zijn voor een deel van hun prestaties, 2.149,29 € voor de tandartsen, tussen 1.357,51 € en 2.715,02 € voor de apothekers en 1.465,62 € voor de kinesitherapeuten. Voor 2013 bedroeg die tegemoetkoming 4.444,05 € voor de geneesheren die van rechtswege geconventioneerd zijn voor al hun prestaties, 2.169,60 €

met solidariteitsluik of een verzekeringsovereenkomst "gewaarborgd inkomen" moet worden gestort.

Bij de opstelling van dit verslag is een onderscheid gemaakt tussen persoonlijke bijdragen en RIZIV-tegemoetkomingen.

1. VAPZ-bijdragen

Uit onze studie blijkt dat meer dan 30% van de actieve aangeslotenen een bijdrage van meer dan 2.500 € betaalt, maar ook dat ca. 20%, wat een aanzienlijk aantal aangeslotenen is, een bijdrage tussen 500 € en 1.000 € betaalt. De derde categorie naar orde van grootte is met 17% de categorie die bijdragen betaalt tussen 1.000 € en 1.500 €.

31% van de actieve aangeslotenen betaalt een bijdrage van meer dan 2.500 €

De overblijvende 33% van de actieve aangeslotenen zijn verspreid over de bijdragecategorieën van minder dan 500 € (13%) en van 1.500 € tot 2.500 € (20%).

Tussen 2008 en 2013 is het aandeel van de personen die meer dan 2.500 € bijdragen geklommen van 26% tot 31%. Daarnaast zijn er twee andere bijdragecategorieën die de voorbije jaren zijn toegenomen: de categorie van 1.000 € tot 1.500 € die gestegen is van 16% tot 17% en de categorie van minder dan 100 € die met minder dan 2% evenwel marginaal blijft.

Verhoudingsgewijs zijn de overige bijdragecategorieën tussen 2008 en 2013 gekrompen.

De persoonlijke bijdragen aan VAPZ-overeenkomsten maken 85% uit van de bijdragen die voor dergelijke types overeenkomsten zijn gestort, de resterende 15% bestaan uit RIZIV-tegemoetkomingen.

2. RIZIV-tegemoetkomingen

55% van de RIZIV-tegemoetkomingen zijn hoger dan 2.500 €

De studie toont dat meer dan de helft (55%) van de RIZIV-tegemoetkomingen meer dan 2.500 € bedraagt. Dit kan worden verklaard door het feit dat de geneesheren (met 45%) de grootste categorie vormen bij de medische beroepen die een RIZIV-tegemoetkoming ontvangen. Bij volledige RIZIV-subsidiëring ontvangen de geneesheren een tegemoetkoming van nagenoeg 4.500 €.

De tweede categorie van bijdragen, die van 1.000 € tot 1.500 €, vertegenwoordigt één vierde van de RIZIV-tegemoetkomingen.

voor de geneesheren die geconventioneerd zijn voor een deel van hun prestaties, 2.208,61 € voor de tandartsen, tussen 1.394,98 € en 2.789,95 € voor de apothekers en 1.506,07 € voor de kinesitherapeuten.

Deze categorie stemt overeen met de toegekende tegemoetkoming voor kinesitherapeuten en deeltijdse apothekers.

3. *Onderzoek van het totaalbedrag van de bijdragen en de technische voorzieningen*

*Tussen 2011 en 2013 steeg
totaalbedrag van de
bijdragen met 85.000.000
€*

Op dit niveau wordt een stijging van het totaalbedrag van de bijdragen vastgesteld: tussen 2011 en 2013 bedroeg deze meer dan 85.000.000 €, wat neerkomt op een stijging met 16%. Toch staat die stijging niet in verhouding tot de toename met slechts 4% van het aantal actieve aangeslotenen tussen 2011 en 2013. In 2013 bereikte het totaalbedrag van de bijdragen 625.394.085 €.

Het gemiddelde bedrag van de bijdragen, dat wordt verkregen door het totaalbedrag van de bijdragen te delen door het aantal actieve aangeslotenen, is met bijna 20% gestegen tussen 2006 en 2013: het bedroeg 1.963 € in 2013 ten opzichte van 1.641 € in 2006.

*Meer dan 6 miljard € aan
technische voorzieningen*

Tussen 2006 en 2013 is het bedrag van de technische voorzieningen voor alle VAPZ- en RIZIV-overeenkomsten samen verdubbeld zodat het totaalbedrag in 2013 6 miljard euro overschreed. De evolutie tussen 2011 en 2013 bedraagt ongeveer 10% per jaar, wat neerkomt op een stijging met 1 miljard euro over een periode van twee jaar.

Daarnaast kende het gemiddelde bedrag van de technische voorzieningen per aangeslotene jaar na jaar een lichte stijging en kwam in 2013 uit op 12.290 € per aangeslotene (11.090 € in 2011).

Hoofdstuk III. Pensioenprestaties

Inleiding

De VAPZ-overeenkomsten bieden doorgaans pensioenprestaties in de vorm van een kapitaal aan. Er zijn echter ook VAPZ-overeenkomsten die pensioenprestaties in de vorm van een rente aanbieden. Bij een pensioenprestatie in de vorm van een kapitaal voorziet de WAPZ¹⁸ voor de aangeslotene overigens in de mogelijkheid om de omzetting van dat kapitaal in rente te vragen, om op die manier de renteformule te promoten.

1. Gepensioneerden

In 2013 ontving 21% van de gepensioneerde zelfstandigen een aanvullend pensioen

In 2013 ontvingen 5.698 nieuw gepensioneerde zelfstandigen, of 21% van de 27.489 zelfstandigen die dat jaar met pensioen gingen¹⁹, een vrij aanvullend pensioen. Op dat vlak is een zekere evolutie merkbaar: in 2006 bedroeg dat percentage immers 14%. Het is een langzame maar constante evolutie.

Het aantal begunstigden van pensioenprestaties steeg met 214% in 7 jaar tijd

In absolute cijfers is het aantal begunstigden van VAPZ-prestaties bijna verdrievoudigd sinds 2006 (5.698 in 2013 tegenover 1.814 in 2006).

2. Type prestaties

96% van de prestaties wordt in kapitaal uitgekeerd

Een overgrote meerderheid van de nieuw gepensioneerden (96%) ontving een prestatie in kapitaal, terwijl het aantal nieuwe gepensioneerden dat de omzetting van kapitaal in rente vroeg, erg klein was (minder dan 2%). De omzetting van kapitaal in rente kent dus amper succes: na een piek van 146 personen in 2011 is het aantal aanvragen tot omzetting van kapitaal in rente in 2012 teruggevallen tot 65 aanvragen om vervolgens in 2013 te stijgen tot 97.

De nieuwe gepensioneerden die onmiddellijk een rente ontvangen zonder eerst hun kapitaal in rente te laten omzetten, vertegenwoordigen iets meer dan 2% van de gepensioneerden. Er zijn slechts 3 pensioeninstellingen die verklaren nieuwe rentegenieters verwelkomd te hebben in 2012 en 2013.

Hoewel het aantal nieuwe rentegenieters, i.e. gepensioneerden die in 2013 voor het eerst een rente genoten, beperkt bleef tot 134 personen, genoot in 2013 een aanzienlijk totaal aantal van 2.326 rentegenieters een rente (Hoofdstuk I. Deelnemers aan het

¹⁸ Artikel 50 van de WAPZ.

¹⁹ Bron: Rijksdienst voor Pensioenen.

vrij aanvullend pensioen). Alle rentegenieters zijn geconcentreerd bij 7 pensioeninstellingen.

*1 pensioeninstelling heeft
nog geen
pensioenprestaties
uitgekeerd*

Tot slot verklaart één pensioeninstelling van de 24 die een VAPZ aanbieden, nog geen pensioenprestaties te hebben uitgekeerd sinds de publicatie van het vorige tweejaarlijks verslag. Op te merken valt evenwel dat die instelling het product maar korte tijd heeft gecommercialiseerd.

3. Bedrag van de prestaties

*Verviervoudiging van het
totaalbedrag van de tussen
2006 en 2013 in kapitaal
uitgekeerde prestaties*

Het totaalbedrag van de in kapitaal uitgekeerde pensioenprestaties is tussen 2006 en 2013 fors gestegen, zelfs meer dan verviervoudigd. Met een totaal van 161 miljoen euro is dit een aanzienlijk bedrag.

*Gemiddeld bedrag van de
in kapitaal uitgekeerde
prestaties:
29.506 €*

Het gemiddelde bedrag per gepensioneerde die een prestatie in kapitaal ontvangt, is tussen 2008 en eind 2010 gedaald. Sinds 2011 is dit bedrag echter beginnen stijgen zodat het gemiddelde uitgekeerde kapitaalbedrag in 2013 met 29.506 € het niveau van 2008 met 19 % overschreed.

*Gemiddeld jaarlijks
bedrag van de in rente
uitgekeerde prestaties:
4.836 €*

Het totaalbedrag van de in rente uitgekeerde prestaties is in 2013 sterk gedaald en bedraagt thans 11,5 miljoen euro (in vergelijking met 15 miljoen euro van 2008 tot 2012). De verklaring hiervoor moet worden gezocht in de stopzetting van de betaling van de prestatie in rente door een pensioeninstelling. Dit heeft tevens geleid tot een vermindering van het aantal rentegenieters. De “stopgezette” rente-uitkeringen zouden een lager bedrag hebben vertegenwoordigd aangezien het gemiddelde jaarlijkse rentebedrag voor 2013 met 200 € stijgt tot 4.835 €.

Wat de nieuwe renteprestaties betreft, is er een sterke schommeling van het gemiddelde jaarlijkse rentebedrag (1.335 € in 2009, 2.333 € in 2012, 2.689 € in 2013, 2.836 € in 2011, 3.421 € in 2010 en 4.096 € in 2008).

Wat tot slot de omzetting van kapitaal in rente betreft, is het in rente omgezette totaalbedrag tussen 2006 en 2013 nagenoeg verdrievoudigd tot net geen 9 miljoen euro. Dat komt neer op een gemiddeld bedrag aan omgezet kapitaal van 81.335 € in 2012 en 91.201 € in 2013. Dit bedrag is vergelijkbaar met het in 2006 omgezette bedrag van 86.493 €.

Hoofdstuk IV. Beleggingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de beleggingen van de pensioeninstellingen van naderbij bekeken. Wat de VAPZ-overeenkomsten betreft, moet echter worden opgemerkt dat de meeste pensioeninstellingen actief zijn in het kader van tak 21. De pensioeninstellingen bieden dus een gewaarborgd rendementspercentage op de overeenkomsten, eventueel verhoogd met een winstdeelneming, en dit in tegenstelling tot de in het kader van tak 23 gesloten overeenkomsten waarvan de waarde schommelt naargelang de onderliggende activa. Er bestaat geen rechtstreeks verband tussen het gewaarborgd rendement van de overeenkomsten en het rendement van de beleggingen.

Dit geldt evenwel enkel voor de verzekeringsondernemingen die actief zijn in tak 21 of tak 23. De instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening gaan daarentegen een middelenverbintenis aan. Zij mogen een op voorhand vastgesteld rendement aanbieden en verbinden er zich voor zover mogelijk toe dit rendement toe te kennen aan de VAPZ-overeenkomsten. Twee van de IBP's gaan op deze manier te werk. De derde IBP biedt geen vooraf vastgesteld rendement aan maar herverdeelt het rendement op de investeringen onder de VAPZ-overeenkomsten volgens een systeem dat vergelijkbaar is met dat van de tak 23-producten.

1. Beleggingsbeleid

Net als bij het opstellen van de vorige verslagen wordt ervan uitgegaan dat de spreiding van de beleggingen, zoals vermeld in de samenvattende staat van de dekkingswaarden die in het kader van het prudentieel toezicht aan de NBB (verzekeringsondernemingen) en de FSMA (IBP's) wordt overgelegd, een goede indicatie geeft van het beleggingsbeleid.

Alleen de pensioeninstellingen die, voor de activa met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten, een ander beleggingsbeleid voeren dan voor de activa met betrekking tot hun andere producten "leven", werden verzocht om de spreiding van hun beleggingen met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten mee te delen, conform de in de voornoemde samenvattende staat vermelde categorieën. Daaruit blijkt dat iets minder dan de helft van de pensioeninstellingen de activa met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten op dezelfde wijze beleggen als de activa met betrekking tot hun portefeuille "leven".

Ook werd gepeild naar de voornemens van de pensioeninstellingen in verband met een eventuele aanpassing van hun beleggingsstrategie. Voor 2012 en 2013 vermelden slechts 3 pensioeninstellingen zo'n aanpassing van hun beleggingsstrategie, en dit om verschillende redenen: de wens om het beleggingsbeleid uit te breiden, de wens om de risico's te beheersen en het liquiditeitsaandeel in de beleggingen te vergroten en de wens tot optimalisering in vergelijking met de ALM-studie.

Verder moet ook worden opgemerkt dat bepaalde pensioeninstellingen een ander beleggingsbeleid voeren naargelang de types VAPZ-overeenkomsten die zij aanbieden: dit verklaart overigens waarom bij 24 pensioeninstellingen 35 verschillende soorten beleggingsbeleid kunnen worden onderscheiden.

Beleggingsbeleid: 88% in obligaties en 4% in aandelen

Voor alle pensioeninstellingen samen bleken de VAPZ-beleggingen in 2013 voor 88% uit obligaties en voor 4% uit aandelen te bestaan, terwijl de rest gespreid was over "andere beleggingen", vastgoed, liquide middelen en verzekeringen/herverzekeringen²⁰.

In vergelijking met 2011 is het aandeel van de obligaties in 2013 dus sterk gestegen van 71% tot 88%.

2. Rendement van de beleggingen

De pensioeninstellingen werden verzocht om zowel het bruto- als nettorendement van hun beleggingen op te geven. Om hun nettorendement te bepalen, dienden zij het rendement van hun beleggingen te berekenen na aftrek van alle kosten²¹, i.e. instap- en uitstapkosten, beheerkosten, taks op de beursverrichtingen, ...

De onderstaande conclusies werden niet gewogen in functie van het aantal aangeslotenen of van het bedrag van de technische voorzieningen. Het is louter een eenvoudig gemiddelde.

²⁰ De ICB's zijn, in functie van de onderliggende activa, in de verschillende categorieën van activa ingedeeld.

²¹ Hiermee worden niet de kosten ten laste van de aangeslotenen, maar de aan de beleggingen verbonden kosten bedoeld.

*Rendement van de
beleggingen ligt tussen
1,50% en 6,92%*

Het gemiddelde brutorendement bedroeg 4,60% in 2013. Globaal gezien schommelt het gemiddelde rendement tussen 1,50% en 6,92%. Dit rendementsverschil kan onder andere worden verklaard door het ontbreken van een welomschreven definitie van het begrip "rendement". De in dit hoofdstuk vermelde cijfers moeten dan ook eerder als een raming worden gezien.

*Het rendement is opnieuw
gestegen in 2012 en 2013*

Op het vlak van het rendement waren 2012 en 2013 goede jaren: het gemiddelde rendement bedroeg 5,20% in 2012 en 4,60% in 2013. Deze cijfers liggen dus opmerkelijk hoger dan in 2011 toen het rendement slechts 2,39% bereikte.

Algemeen bedraagt het gemiddelde verschil tussen netto- en brutorendement 0,25%.

3. Ethische aspecten

De meeste pensioeninstellingen gaven aan aandacht te besteden aan ethische aspecten. Dit aantal is stabiel gebleven sinds 2009.

Hoofdstuk V. De pensioenovereenkomst

Inleiding

De pensioeninstellingen werden verzocht om, per aangeboden product, een aantal gegevens te verstrekken, namelijk het gewaarborgd rendement, de toekenningscriteria, het gemiddelde percentage van de toegekende winstdeelneming en de kostenstructuur.

Er valt op te merken dat vele producten die nog door de pensioeninstellingen worden beheerd, niet langer op de markt worden aangeboden, onder meer door de wetwijzigingen in verband met de gewaarborgde rentevoet. Zij geven evenwel nog steeds recht op een winstdeelneming.

1. Gewaarborgd rendementspercentage

Om het door de pensioeninstellingen gewaarborgde of beloofde rendement te beoordelen, dient allereerst een onderscheid te worden gemaakt tussen de verzekeringsondernemingen en de IBP's.

De verzekeringsondernemingen hebben de mogelijkheid om VAPZ-overeenkomsten aan te bieden, hetzij in het kader van tak 21 met een gewaarborgd rendement waarvoor een wettelijk maximum²² is vastgelegd, hetzij in het kader van tak 23, zonder gewaarborgd rendement. Uit de enquête blijkt dat één enkele verzekeringsonderneming VAPZ-overeenkomsten aanbiedt in het kader van tak 23.

*Sommige overeenkomsten
genieten nog een
gewaarborgd rendement
van 4,75%*

De VAPZ-overeenkomsten worden dus door de verzekeringsondernemingen aangeboden in het kader van tak 21, met een gewaarborgd rendement. Met andere woorden, wanneer aan een verzekeringsonderneming een premie wordt gestort waarvoor een gewaarborgd rendement geldt, zal dit rendementspercentage voor die premie gedurende de hele looptijd van de pensioenovereenkomst blijven gelden, hoewel voor later gestorte premies een ander gewaarborgd rendementspercentage kan worden toegepast. Als gevolg hiervan bieden nog een aantal vóór 1 juli 1999 afgesloten

²² Het gewaarborgd maximumrendement dat een verzekeringsonderneming mag aanbieden, was destijds vastgesteld bij koninklijk besluit. Tot 1 juli 1999 bedroeg dit maximumrendement, ook "referentierentevoet" genoemd, 4,75%. Na deze datum werd deze referentierentevoet teruggeschroefd tot 3,75% (artikel 24 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit). Sinds de inwerkingtreding van de wet van 8 juni 2007 wordt de referentierentevoet voor levensverzekeringsverrichtingen van lange duur door de NBB vastgesteld.

pensioenovereenkomsten een gewaarborgd rendement van 4,75%.

Dit verklaart waarom de gewaarborgde rendementen in tak 21 tussen 0% en 4,75% schommelen.

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe prudentiële wetgeving voor de IBP's, wordt voor deze 3 instellingen niet langer in een gewaarborgd minimumrendement voorzien²³.

Twee IBP's bieden een vast rendement aan op de gestorte bijdragen, terwijl de derde IBP een product aanbiedt zonder vooraf bepaald tarief maar waarbij het rendement van de investeringen wordt toegekend.

In dit verband wijzen wij erop dat de WAPZ in een waarborg van 0% voorziet voor alle VAPZ-overeenkomsten, ongeacht de pensioeninstelling waarbij de overeenkomst is afgesloten²⁴.

Gemiddeld gewaarborgd rendement in 2013: 2,15%

60% van de overeenkomsten bieden rendementspercentages tussen 2% en 3%

Met de jaren blijft het gemiddeld gewaarborgd rendement verder afkalven: in 2005 bedroeg het 3,04%, in 2010 2,64%, in 2011 2,45%, in 2012 2,40% en in 2013 2,15%. Gezien de huidige lage rentevoeten zal die tendens ongetwijfeld aanhouden. Er valt immers een stijging op te merken van het aantal overeenkomsten met een rendementspercentage van 0% (10 op de 78 in 2010, 14 op de 87 in 2011, 12 op de 84 in 2012 en 14 op de 91 in 2013).

Zowel in 2012 als in 2013 gaven 60% van de overeenkomsten een rendementspercentage tussen 2% en 3%.

²³ Het koninklijk besluit van 5 april 1995 is opgeheven bij koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentiële toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. Tot 1 januari 2007 waren de IBP's verplicht een gewaarborgd rendement aan te bieden waarvan het minimum bij koninklijk besluit was vastgelegd (artikel 11 van het koninklijk besluit van 5 april 1995 betreffende de activiteiten van de pensioenkassen bedoeld in artikel 2, § 3, 4° van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen). De door de IBP's aangeboden prestaties mochten dus niet minder bedragen dan de gekapitaliseerde waarde van het niet voor de dekking van het risico verbruikte deel van de bijdragen berekend met een rentevoet van 4,75% tot 25 november 1999 en met een rentevoet van 3,75% na die datum (artikel 11 van voornoemd koninklijk besluit verwees naar de maximumreferentierentevoet voor levensverzekeringsverrichtingen van lange duur, vastgesteld door de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen).

²⁴ Artikel 47, tweede lid, van de WAPZ: *“Bij pensionering worden de overeengekomen pensioenprestaties voor zover nodig aangevuld tot het gedeelte van de gestorte bijdragen dat niet werd verbruikt voor de dekking van het overlijdensrisico vóór de pensionering en, in voorkomend geval, voor de financiering van de solidariteitsprestaties”*.

2. Winstdeelnemingen

2.1. Toekenningscriteria

De toegekende winstdeelnemingen voor begunstigen van individuele levensverzekeringen kaderen in een globaal plan voor deling in de winsten van de pensioeninstellingen. De effectief toegekende winstdeelnemingspercentages voor de overeenkomsten met betrekking tot het jaar X worden goedgekeurd door de algemene vergadering die in de loop van het jaar X+1 plaatsvindt. Er kan immers enkel een winstdeelneming worden toegekend als het resultaat van het boekjaar dat toelaat.

Bijna de helft van de producten stelt voorwaarden voor de toekenning van een winstdeelneming

Voor nagenoeg de helft van de producten die worden aangeboden door de pensioeninstellingen geldt dat aan alle overeenkomsten een onvoorwaardelijke winstdeelneming wordt toegekend.

Sommige instellingen bepalen echter dat de overeenkomst in voege moet zijn, wat betekent dat in de loop van het jaar een minimale bijdrage moet zijn gestort, hetzij op 31 december van het jaar voorafgaand aan de toekenning van de winstdeelneming, hetzij op het ogenblik waarop wordt beslist om een winstdeelneming toe te kennen.

Andere instellingen eisen dat een minimaal reservebedrag wordt bereikt. Sommige instellingen kennen een grotere winstdeelneming - of "bonus" - toe als een tweede plafond wordt overschreden voor de bijdrage of de reserve.

Tot slot zijn er een aantal instellingen die de toekenning van een winstdeelneming afhankelijk stellen van het bedrag van de theoretische afkoopwaarde, van de bijdragebetaling in de laatste 3 jaar of van de duur van de overeenkomst, die dan langer dan 5 jaar moet zijn.

De toekenningscriteria zijn doorheen de jaren niet gewijzigd.

2.2. Gemiddeld percentage van de toegekende winstdeelneming

Net als bij het vorige verslag, hebben wij uiteenlopende antwoorden gekregen over het gemiddeld percentage van de toegekende winstdeelnemingen: sommige instellingen vermelden een winstdeelnemingspercentage dat gekoppeld is aan het gewaarborgd rendement, terwijl andere een gemiddeld winstdeelnemingspercentage opgeven voor alle overeenkomsten samen.

*Hoe lager het
gewaarborgd
rendementspercentage,
hoe hoger de
winstdeelneming*

Heel wat pensioeninstellingen streven naar eenzelfde globaal rendement voor hun pensioenovereenkomsten. Hierdoor is de winstdeelneming vaak afhankelijk van het gewaarborgde rendementspercentage: hoe hoger dit percentage, hoe lager de toegekende winstdeelneming. Er zijn evenwel uitzonderingen.

De hoogste winstdeelnemingen worden doorgaans toegekend aan de VAPZ-overeenkomsten die een gewaarborgd rendementspercentage van 0% aanbieden. In 2012 bleek evenwel dat er aan 5 overeenkomsten die een gewaarborgd rendementspercentage van 0% aanboden, geen winstdeelneming werd toegekend. In 2013 werd hetzelfde vastgesteld voor 4 overeenkomsten.

*In 2012 en 2013 werd aan
50% van de
overeenkomsten geen
winstdeelneming
toegekend*

De koppeling van het winstdeelnemingspercentage aan het gewaarborgd rendementspercentage leidt er in de praktijk toe dat de vóór 1999 gesloten overeenkomsten, m.a.w. met een gewaarborgd rendement van 4,75%, de eerste overeenkomsten zijn waaraan geen winstdeelneming meer wordt toegekend.

Zowel in 2012 als in 2013 werd aan meer dan 50% van de VAPZ-overeenkomsten geen winstdeelneming toegekend.

Het gemiddelde winstdeelnemingspercentage bedroeg 0,71% in 2012 en 0,80% in 2013.

3. Globaal rendement

*Gemiddeld globaal
rendement in 2013: 2,99%
waarvan 0,80%
winstdeelnemingen*

Sinds 2005 is het gemiddeld globaal rendement van VAPZ-overeenkomsten fors teruggelopen. Destijds bedroeg het gemiddeld globaal rendement 4,20%. In 2008 daalde het, vermoedelijk onder invloed van de financiële crisis, naar 3,21%. Vervolgens kende het een kleine heropleving om in 2011 3,46% te bereiken. Maar tussen 2012 en 2013 volgde er een terugval van 3,12% naar 2,99%.

Er valt op te merken dat er niet noodzakelijk een verband moet worden gelegd tussen het rendement van de beleggingen en het rendement dat wordt toegekend aan een VAPZ-overeenkomst. Zo is het rendement van de beleggingen gestegen in vergelijking met 2011 hoewel het toegekende rendement verminderd is.

4. *Kostenstructuur*

Volgens de FSMA verwijst het begrip “kosten” in het kader van dit verslag naar de kosten die ten laste komen van de aangeslotene, met name in de vorm van toeslagen.

Grote diversiteit aan kosten binnen de sector

In de vragenlijst werden 5 kostentypes²⁵ onderscheiden: de inningskosten, de instapkosten, de inventaristoelagen, de forfaitaire bedragen en, als restcategorie, de overige kosten.

De antwoorden leiden ons jaar na jaar tot dezelfde conclusie: zowel het bedrag van de kosten als de berekeningswijze ervan verschilt sterk van de ene pensioeninstelling tot de andere, en zelfs binnen eenzelfde pensioeninstelling bestaan er verschillen tussen de diverse types van pensioenovereenkomsten, wat onder meer toe te schrijven valt aan de kosten van de distributievergaderingen.

Ook valt op te merken dat de kostenberekeningswijze doorgaans makkelijker te begrijpen valt bij de IBP's die gespecialiseerd zijn in het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen.

Met betrekking tot de inningstoelagen wordt op de premie een heffingspercentage toegepast dat schommelt tussen 0% en 9%. Sommige instellingen vermelden, voor eenzelfde product, verschillende percentages tussen 0% en 20% in functie van het commerciële, semicommerciële of niet-commerciële karakter, of van de commissiekosten. Bij een minderheid van 9% van de pensioenovereenkomsten lijkt geen inningstoelage te worden aangerekend, terwijl de inningstoelage in 60% van de pensioenovereenkomsten meer dan 4% bedraagt.

Indien er sprake is van een inningstoelage worden in 70% van de gevallen geen instapkosten geïnd. De instapkosten schommelen op hun beurt tussen 0% en 7%.

²⁵ Deze opsplitsing is gebaseerd op de geldende wetgeving voor de verzekeringsondernemingen. Het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit onderscheidt immers verschillende types van toeslagen naargelang de verrichtingen al dan niet aan een beleggingsfonds gekoppeld zijn. Voor verrichtingen die niet gekoppeld zijn aan een beleggingsfonds, gaat het om inventaristoelagen (toelagen bestemd voor de dekking van de veiligheid van de verbintenissen en de beheerkosten verbonden aan de verbintenissen), acquisitietoelagen (toelagen bestemd voor de dekking van de kosten verbonden aan het verwerven, afsluiten of verhogen van de verzekerde prestaties van een contract, en voorafgaandelijk verbruikt voor de vestiging van de prestaties waarop hij betrekking heeft) en inningstoelagen (toelagen bestemd voor de dekking van de kosten verbonden aan het innen van de premies). Voor de verrichtingen verbonden met een beleggingsfonds is dit een toeslag voor het beheer van dit fonds, een instaptoelage en een uitstaptoelage.

Daarbovenop houden sommige instellingen een forfaitair bedrag in op elke storting (gaande van 0,75 € tot 12,84 €). Andere instellingen verhogen het bedrag van de bijdrage dan weer met een percentage dat schommelt naargelang van de spreiding van de betaling van de bijdrage (maandelijks, driemaandelijks, halfjaarlijks, jaarlijks).

De inventaristoelagen verschillen heel sterk: ze worden uitgedrukt in een ‰ van het overlijdenskapitaal of in een % van de reserves.

Nood aan harmonisatie en vereenvoudiging van de kostenstructuur

Het is dus moeilijk om het totaalpakket aan kosten te bepalen die ten laste komen van de aangeslotenen en bijgevolg om de verschillende pensioeninstellingen met elkaar te vergelijken. Onze conclusie luidt dan ook dat de kostenstructuur nog lang niet geharmoniseerd is voor de verschillende pensioeninstellingen. Bovendien stellen wij vast dat de geldende regels met betrekking tot de kosten ontoegankelijk blijven voor niet-deskundigen.

Hoofdstuk VI. Diversen

1. Afkoopvergoeding

De afkoopvergoeding is het bedrag dat de pensioeninstelling eventueel inhoudt als de aangeslotene zijn VAPZ-overeenkomst afkoopt. Onder "afkoop" dient de opzegging van de pensioenovereenkomst vóór de vervaldatum te worden verstaan, waarbij de verworven reserves al dan niet aan een andere pensioeninstelling worden overgedragen.

Doorgaans wordt een afkoopvergoeding van 5% van de reserves aangerekend met een jaarlijkse daling van 1% tijdens de laatste 5 jaar

De meeste pensioeninstellingen rekenen hun aangeslotenen een afkoopvergoeding van 5% van de reserves aan. Tijdens de laatste 5 jaar vóór de afloop van de pensioenovereenkomst wordt deze vergoeding over het algemeen met 1% per jaar verlaagd. Dit stemt grotendeels overeen met de wettelijk toegestane²⁶ maximale afkoopvergoeding voor levensverzekeringsovereenkomsten. Vaak wordt ook voor een variante op deze formule geopteerd, waarbij de vergoeding tijdens de laatste 50 maanden met één promille wordt verlaagd. Als het percentage, ingevolge het beginsel van de degressiviteit, 0% bedraagt, wordt soms een forfaitaire vergoeding van 75 € aangerekend.

Voor de berekening van de afkoopvergoeding verwijzen sommige pensioeninstellingen expliciet naar de desbetreffende regels in het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit, zonder bijkomende toelichting te verstrekken. Enige toelichting in de VAPZ-overeenkomst over de afkoopvergoeding zou echter opportuun zijn en de cliënt kunnen helpen om met kennis van zaken een keuze te maken.

Een kleine minderheid van de pensioeninstellingen voert een ander beleid: geen afkoopvergoeding als de aangeslotene de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, geen afkoopvergoeding als de overeenkomst al langer dan 10 jaar loopt (i.e. als tijdens de laatste 10 jaar premies zijn betaald), geen afkoopvergoeding bij een combinatie van deze beide voorwaarden, een degressieve afkoopvergoeding tijdens de eerste jaren na de sluiting van de pensioenovereenkomst, helemaal geen afkoopvergoeding ten laste van de aangeslotene of, ten slotte, een volledig afkoopverbod.

²⁶ Artikel 30 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit (KB leven).

De meeste pensioeninstellingen hanteren op dit vlak een gelijkaardig beleid, hoewel sommige instellingen, instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, zich onderscheiden door de afkoop²⁷ te verbieden, helemaal geen afkoopvergoeding aan te rekenen of een specifieke regeling te treffen.

Onze conclusies in verband met de afkoopvergoedingen zijn dezelfde als in de vorige verslagen. De toestand blijft met andere woorden stabiel op dit vlak.

2. Overdracht van reserves

Krachtens de WAPZ²⁸ heeft een aangeslotene het recht om zijn pensioeninstelling te kiezen. Hij kan zijn pensioenovereenkomst dus te allen tijde opzeggen en een nieuwe overeenkomst sluiten met een andere pensioeninstelling. Bijgevolg heeft hij ook het recht om de opgebouwde reserve over te dragen naar de nieuwe pensioenovereenkomst zonder dat hem op het ogenblik van de overdracht een verlies van winstdeelnemingen ten laste mag worden gelegd of van de verworven reserves mag worden afgetrokken. De nieuwe pensioeninstelling mag evenmin kosten aanrekenen op de overgedragen reserves.

Nog steeds wordt op beperkte schaal gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de reserves aan een andere instelling over te dragen

Ondanks deze precisering in de WAPZ lijken de aangeslotenen slechts in beperkte mate gebruik te maken van deze mogelijkheid, hoewel de pensioeninstellingen toch jaar na jaar een groter aantal overdrachten van reserves gekoppeld aan VAPZ-overeenkomsten melden (reserves die aan hun worden overgedragen: 21 in 2005 en 436 in 2013; reserves die bij hun worden weggehaald: 5 in 2005 en 537 in 2013).

In 2012 werd een piek vastgesteld, zowel wat de overdrachten betreft naar de instellingen (meer dan 6,5 miljoen euro waarvan de helft voor een enkele instelling), als wat de overdrachten betreft die bij de instellingen werden weggehaald (meer dan 3,5 miljoen euro waarvan de helft bij een enkele instelling).

²⁷ De programmawet van 24 december 2002 legt immers de verplichting op om te voorzien in de mogelijkheid om de verworven reserves van een VAPZ-overeenkomst "af te kopen" teneinde ze over te dragen aan een nieuwe pensioeninstelling. Deze verplichting geldt evenwel enkel voor de reserves die opgebouwd zijn sinds de inwerkingtreding van de wet, met name sinds 1 januari 2004. Om een uitstroom van de vóór 1 januari 2004 opgebouwde reserves te vermijden, hebben de IBP's de mogelijkheid om de reserves over te dragen doorgaans beperkt tot de reserves die zijn opgebouwd na 1 januari 2004 en hebben zij de afkoop van de reserves die vóór die datum zijn opgebouwd verboden.

²⁸ Artikel 51 van de WAPZ.

V. ANALYSE VAN HET SOLIDARITEITSLUIK

Inleiding

Dit deel handelt uitsluitend over het solidariteitsluit van de sociale pensioenovereenkomsten, ongeacht of het gaat om sociale pensioenovereenkomsten met persoonlijke bijdragen ("WAPZ-overeenkomsten") of met een RIZIV-tegemoetkoming ("RIZIV-overeenkomsten")²⁹.

*Sociale overeenkomsten:
aanvullend pensioen en
solidariteitsprestaties*

Naast de klassieke voordelen bij pensionering en/of overlijden, bieden de sociale pensioenovereenkomsten ook bijkomende voordelen zoals de financiering van het aanvullend pensioen tijdens bepaalde periodes van inactiviteit, de vergoeding onder de vorm van een rente bij inkomstenverlies of tevens de betaling van een forfaitaire vergoeding in bepaalde gevallen³⁰.

*Bijdrage: maximum 9,40%
van de inkomsten met een
absoluut maximum
van 3.472,05 €*

Een zelfstandige mag 9,40% (tegenover 8,17% in het kader van een overeenkomst zonder solidariteitsluit) van zijn beroepsinkomsten aanwenden voor een WAPZ-overeenkomst, zonder daarbij evenwel een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag³¹ te overschrijden. Als tegenprestatie geldt dat ten minste 10% van de totale bijdrage voor het solidariteitsluit moet worden bestemd. Bovendien mogen bepaalde medische beroepen de RIZIV-tegemoetkoming aanwenden voor een RIZIV-overeenkomst, meer bepaald voor een sociale pensioenovereenkomst.

Gemakshalve wordt hier de term "sociale aangeslotene" gebruikt om te verwijzen naar een aangeslotene die beschikt over een sociale pensioenovereenkomst, een RIZIV-overeenkomst, of beide types van overeenkomsten.

Hoofdstuk I. Instellingen die solidariteitsprestaties aanbieden

*De meeste instellingen
bieden een solidariteitsluit
aan en beheren dit zelf*

De meeste instellingen die VAPZ-overeenkomsten aanbieden, bieden ook een solidariteitsluit aan. Slechts 6 van de 24 pensioeninstellingen bieden geen solidariteitsluit aan.

De meeste pensioeninstellingen die solidariteitsprestaties aanbieden, beheren hun solidariteitsovereenkomsten ook zelf³². Inmiddels laten echter 4 instellingen hun solidariteitsluit door een andere instelling beheren.

²⁹ Voor meer informatie verwijzen wij naar de algemene inleiding over het wetgevend kader.

³⁰ Voor een beschrijving van die voordelen verwijzen wij naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

³¹ Dit maximumbedrag bedroeg 3.408,94 € in 2012 en 3.472,05 € in 2013.

³² Volgens de WAPZ mag het solidariteitsstelsel door een van de pensioeninstelling onafhankelijke rechtspersoon worden beheerd.

Hoofdstuk II. Sociale aangeslotenen

99.785 sociale aangeslotenen

Net als bij het pensioenluik wordt ook hier een stijging opgetekend van het aantal aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst, met als gevolg dat er in 2013 nagenoeg 100.000 sociale aangeslotenen waren, samen goed voor 112.723 pensioenovereenkomsten (sociale VAPZ-overeenkomsten en RIZIV-overeenkomsten).

35% van de bijdragen bestemd voor een sociale overeenkomst

Verhoudingsgewijs wordt de laatste jaren echter een lichte daling van het aantal aangeslotenen met een solidariteitsluik waargenomen: in 2013 ging 35% van de gestorte bijdragen naar een sociale VAPZ- en/of RIZIV-overeenkomst, terwijl dat in 2005 nog 42% was.

RIZIV- of sociale VAPZ-overeenkomst voor 14% van de sociale aangeslotenen

Bekijken we de groep van de sociale aangeslotenen, dan blijkt ongeveer de helft van hen slechts over één sociale VAPZ-overeenkomst te beschikken, terwijl 14% over zowel een sociale VAPZ- als een RIZIV-overeenkomst beschikt. De voorbije jaren is deze verdeling relatief stabiel gebleven.

Hoofdstuk III. Solidariteitsbijdragen

Van de totale bijdrage moet ten minste 10% naar het solidariteitsluik gaan. Wij stellen vast dat het merendeel van de pensioeninstellingen 10% aan het solidariteitsluik toewijst. Slechts 4 instellingen storten een hoger percentage, waarbij het maximale percentage 15% bedraagt.

Totaalbedrag toegewezen aan het solidariteitsluik: 28 miljoen euro

Het totaalbedrag dat aan het solidariteitsluik wordt toegewezen, blijft elk jaar gestaag stijgen en oversteeg in 2013 28 miljoen euro. In 2012 werd een forse toename van het bedrag van de bijdragen vastgesteld. De verklaring hiervoor ligt bij een pensioeninstelling die het tijdstip heeft gewijzigd waarop zij de solidariteitsbijdragen int. In 2012 heeft zij de bijdragen ontvangen voor 2011 én 2012.

De technische voorzieningen voor het solidariteitsluik lieten een opmerkelijke groei optekenen tussen 2011 en 2013 en bedragen thans 144 miljoen euro³³. Die stijging is hoofdzakelijk toe te

³³ Dit kan weinig lijken in het licht van het bedrag aan bijdragen die aan het solidariteitsluik worden toegewezen. Een verklaring hiervoor is het feit dat de meeste verzekeringsondernemingen met een solidariteitsluik geen technische voorzieningen hebben binnen dat luik. Zij sluiten immers verzekeringsovereenkomsten voor elk van de gedekte risico's, en dit rechtstreeks ten voordele van de begunstigden. Tegen die achtergrond worden, zo nodig, technische voorzieningen gevormd voor elk van de betrokken verzekeringstakken. Ter zake bepaalt artikel 3, § 3, van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst, dat voor het solidariteitsluik geen technische voorzieningen moeten worden gevormd.

schrijven aan de overname, door een pensioeninstelling, van de activa en passiva van een extern solidariteitsfonds waarvoor nooit een rapportering werd overgemaakt.

Hoofdstuk IV. Solidariteitsprestaties

1. *Types solidariteitsprestaties*

Alle instellingen bieden een vooraf samengesteld pakket van solidariteitsprestaties aan

Uit de antwoorden van de pensioeninstellingen blijkt dat de zelfstandigen die een sociale pensioenovereenkomst hebben afgesloten, niet zelf mogen kiezen welke solidariteitsprestaties zij wensen. Alle pensioeninstellingen bieden immers een vast en vooraf bepaald pakket solidariteitswaarborgen aan.

De solidariteitsprestaties hebben hoofdzakelijk betrekking op de periodes van arbeidsongeschiktheid en invaliditeit

Wat het aanbod betreft, blijken de pensioeninstellingen een uitgesproken voorkeur te hebben voor bepaalde solidariteitsprestaties. De drie meest voorkomende solidariteitsprestaties zijn de financiering van het aanvullend pensioen tijdens periodes van arbeidsongeschiktheid, de financiering van het aanvullend pensioen tijdens periodes van invaliditeit en de vergoeding voor inkomstenverlies onder de vorm van een rente tijdens diezelfde periodes.

Ook de prestatie waarbij een vergoeding wordt verstrekt voor inkomstenverlies bij overlijden, kent een zeker succes en wordt door de helft van de pensioeninstellingen aangeboden, daar waar de prestatie waarbij de financiering van het aanvullend pensioen wordt voortgezet tijdens het moederschapsverlof, door meer dan een derde van de pensioeninstellingen wordt aangeboden.

Andere solidariteitsprestaties worden dan weer totaal niet aangeboden. Het gaat daarbij vooral om de solidariteitsprestaties die niet verplicht moeten worden aangeboden³⁴ opdat de pensioenovereenkomst als sociale pensioenovereenkomst zou kunnen worden beschouwd (financiering van de opbouw van het aanvullend pensioen bij faillissement en verhoging van de lopende rentes). Andere prestaties worden slechts door één enkele instelling aangeboden: de betaling van een forfaitaire vergoeding bij verlies van autonomie van de gepensioneerde of bij ernstige ziekte.

³⁴ Voor een beschrijving van die voordelen verwijzen wij naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

2. Sociale aangeslotenen per solidariteitsprestatie

In 2013 toont het onderzoek van het aantal sociale aangeslotenen per solidariteitsprestatie op een globaal niveau aan dat de volgende 5 prestaties het grootst aantal aangeslotenen telt:

- financiering van de VAPZ-overeenkomst bij invaliditeit;
- vergoeding voor inkomstenverlies bij invaliditeit;
- financiering van de VAPZ-overeenkomst bij moederschapsverlof;
- vergoeding voor inkomstenverlies bij overlijden tijdens de loopbaan;
- financiering van de VAPZ-overeenkomst bij primaire arbeidsongeschiktheid.

Deze top 5 bestaat sinds 2008 uit dezelfde prestaties. In 2012 is de volgorde van de prestaties in de top 5 evenwel veranderd: vroeger stond de vergoeding voor inkomstenverlies bij overlijden op de tweede plaats.

32% van de sociale aangeslotenen krijgen prestaties bij ernstige ziekte

Sinds 2009 is er één categorie van prestaties die zich van alle andere onderscheidt, namelijk de prestatie bij ernstige ziekte. Hoewel slechts één pensioeninstelling deze prestatie aanbiedt, telt zij bijna 32% van alle sociale aangeslotenen.

3. Personen die solidariteitsprestaties hebben genoten

Elke uitgekeerde solidariteitsprestatie heeft ten minste één begunstigde. Toch blijkt er een enorme discrepantie te bestaan tussen het aantal begunstigden per prestatie, gaande van 2 tot 1.120 personen in 2013.

De prestaties die het vaakst werden uitgekeerd, zijn (1) de vergoeding voor inkomstenverlies bij arbeidsongeschiktheid, (2) de financiering van de VAPZ-overeenkomst bij invaliditeit, en (3) de financiering van de VAPZ-overeenkomst bij moederschapsverlof.

Aan 3% van de sociale aangeslotenen is een solidariteitsprestatie uitgekeerd

In 2013 is aan meer dan 3% van de sociale aangeslotenen een solidariteitsprestatie uitgekeerd³⁵. Er wordt een trage maar constante toename vastgesteld van het aantal sociale aangeslotenen aan wie een solidariteitsprestatie wordt uitgekeerd.

³⁵ Ongetwijfeld minder omdat de aangeslotenen doorgaans een dubbele prestatie uitgekeerd krijgen bij invaliditeit of arbeidsongeschiktheid, nl. de financiering van de VAPZ-overeenkomst en de vergoeding voor inkomstenverlies.

De procentuele verhouding van het aantal begunstigden per prestatie tot het aantal aangeslotenen per prestatie blijft erg zwak met een gemiddelde van 0,63%, hoewel bepaalde prestaties vaker worden uitgekeerd dan andere.

Zo geniet meer dan 1% van de aangeslotenen die voor deze prestatie geopteerd hebben, een vergoeding voor inkomstenverlies bij invaliditeit en een financiering van de VAPZ-overeenkomst bij moederschapsverlof, terwijl slechts 0,08% van de aangeslotenen een vergoeding voor inkomstenverlies bij ernstige ziekte en een vergoeding bij verlies van autonomie geniet.

4. Bedrag van de solidariteitsprestaties

Er valt op te merken dat financieringsprestaties worden uitgekeerd in de vorm van een jaarlijks bedrag, dat prestaties tot vergoeding van inkomstenverlies en rente-indexering de vorm hebben van een rente, terwijl prestaties die bij ernstige ziekten en een verlies van autonomie worden uitgekeerd, de vorm hebben van een forfaitaire vergoeding.

*Bedrag van de prestaties
bij ernstige ziekte:
gemiddeld
3.000 €*

Het gemiddelde bedrag van de prestaties is gestegen sinds 2011. De prestaties in geval van overlijden tijdens de loopbaan en in geval van ernstige ziekte liggen gemiddeld het hoogst met ca. 3.350 € bij overlijden en ca. 3.000 € bij ernstige ziekte.

De overige prestaties staan doorgaans in verhouding tot de bijdragen en liggen dus lager. Toch stemmen ze overeen met het gemiddelde bedrag van de bijdrage van de betrokkene, waarbij rekening wordt gehouden met de duur van de tegemoetkoming. Zo bedraagt de gemiddelde prestatie bij moederschapsverlof bijvoorbeeld 425 €.

Hoofdstuk V. Beleggingen

1. Beleggingsbeleid

Net als voor het pensioenluik werden de pensioeninstellingen verzocht om de spreiding van hun beleggingen enkel op te geven als zij een specifiek beleggingsbeleid voeren voor het solidariteitsluik.

Overigens hoeft een pensioeninstelling, als zij voor haar solidariteitsprestaties een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten, geen technische voorzieningen aan te leggen voor haar solidariteitsactiviteiten en zal zij voor die activiteiten bijgevolg ook niet over specifieke activa beschikken.

9 instellingen voeren een specifiek beleggingsbeleid voor het solidariteitsluik

In 2013 maakten 9 pensioeninstellingen melding van een specifiek beleggingsbeleid.

In de praktijk is het beleggingsbeleid in ruime mate vergelijkbaar

Uit een vergelijking tussen het globale resultaat van het solidariteitsluik en het resultaat van het pensioenluik, blijkt dat de beleggingen voor het solidariteitsluik thans in ruime mate vergelijkbaar zijn met de beleggingen voor het pensioenluik: een zeer omvangrijk deel in obligaties (80% - 90%) en een bijzonder klein deel in aandelen (4%).

2. Rendement van de beleggingen

Gemiddeld brutorendement van de beleggingen van het solidariteitsluik: 3,94% in 2013

In 2013 hebben vier instellingen een identiek bruto- en nettorendement opgegeven. Als zij een verschil vermelden, bedraagt dit bij de meeste instellingen 0,20% of minder.

Net als voor het pensioenluik kan een stijging van het gemiddelde brutorendement worden opgetekend van 2,33% tot 5,23% tussen 2011 en 2012, en een daling tot 3,94% in 2013.

Een instelling geeft een rendement van 0% op en verklaart uitsluitend te beleggen in ICB's die in liquide middelen beleggen. De overige instellingen geven brutorendementen op, gaande van de 2,57% tot 12,34% in 2012 en van - 0,69% tot 6,92% in 2013. De rendementen schommelen dus zeer sterk van jaar tot jaar.

3. Ethische aspecten

Vier instellingen hebben nagelaten deze vraag te beantwoorden. Van de overige instellingen verklaart 50% in hun beleggingsbeleid rekening te houden met ethische aspecten.

Hoofdstuk VI. Kostenstructuur

De instellingen werden verzocht te vermelden welk aandeel van de solidariteitsbijdrage werd aangewend voor de kosten. Een voordeel van de regels inzake kosten bij het solidariteitsluik is dat zij doorgaans eenvoudiger zijn dan bij het pensioenluik. Zij worden uitgedrukt in een percentage van de bijdrage.

3/4 rekent een kostenpercentage van 5% of meer aan op de solidariteitsbijdrage

In het vorige verslag tekende zich eenzelfde tendens af: een instelling verklaart dezelfde kosten aan te rekenen als op de pensioenbijdrage, terwijl de overige instellingen vermelden dat zij een forfaitair percentage aanrekenen dat schommelt tussen 0% en 10% van de solidariteitsbijdrage. Dit percentage lijkt evenwel te stijgen: voortaan rekent 3/4 van de instellingen een

kostenpercentage van 5% of meer aan (tegenover 2/3 van de instellingen in 2011).

De kosten voor het solidariteitsluik zijn enigszins homogeen: het gemiddelde schommelt zowel in 2012 als in 2013 rond 5%.

STATISTISCHE BIJLAGEN

Lijst van grafieken en tabellen

Analyse van het pensioenluik

Hoofdstuk I : Deelnemers aan de vrije aanvullend pensioen

Grafiek 1 : Aantal aangeslotenen per categorie, 2005-2013

Tabel 1 : Evolutie van de mannelijke en vrouwelijke populatie, 2005-2013

Grafiek 2 : Dekkingsgraad van de zelfstandigen (in hoofdberoep en totaal aantal zelfstandigen), 2005-2013

Tabel 2 : Aantal actieve aangeslotenen en aantal zelfstandigen, 2005-2013

Grafiek 3 : Verdeling van het aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 3 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 4 : Verdeling van het aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 4 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 5 : Vergelijking van de man-vrouwverdeling binnen de categorie zelfstandigen en de categorie actieve aangeslotenen, 2006-2013

Tabel 5 : Aantal actieve aangeslotenen en zelfstandigen per geslacht, 2006-2013

Grafiek 6 : Verdeling van de mannelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2013

Grafiek 7 : Verdeling van de vrouwelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2013

Grafiek 8 : Aantal actieve aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2013

Grafiek 9 : Aantal slapers : mannen-vrouwen, 2006-2013

Grafiek 10 : Aantal rentegenieters : mannen-vrouwen, 2006-2013

Grafiek 11 : Totaal aantal aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2013

Grafiek 12 : Verdeling van de totale populatie actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 6 : Aantal actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 13 : Verdeling van de totale populatie zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 7 : Aantal zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 14 : Verdeling van de mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 8 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 15 : Verdeling van de mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 9 : Aantal mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 16 : Verdeling van de vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 10 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 17 : Verdeling van de vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 11 : Aantal vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Grafiek 18 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2011-2012

Grafiek 19 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2011-2012

Tabel 12 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2011-2012

Grafiek 20 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2012-2013

Grafiek 21 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2012-2013

Tabel 13 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2012-2013

Hoofdstuk II : Bijdragen

Grafiek 22 : Verdeling van de jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Tabel 14 : Aantal jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Grafiek 23 : Verdeling van de jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Tabel 15 : Aantal jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Grafiek 24 : Verdeling van de jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2013

Tabel 16 : Aantal jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2013

Grafiek 25 : Evolutie van de grootte van de bijdrage in % (basis 2008), 2009-2013

Grafiek 26 : Evolutie van de grootte van de bijdrage, 2005-2013

Tabel 17 : Aantal jaarlijkse bijdragen per bijdrageschijf, 2005-2013

Grafiek 27 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2013*

Grafiek 28 : Procentuele groei van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2013

Tabel 18 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2013

Grafiek 29 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2013*

Tabel 19 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2013*

Hoofdstuk III : Pensioenprestaties

Grafiek 30 : Evolutie van het percentage nieuw gepensioneerden die een VAPZ genieten, 2006-2013

Tabel 20 : Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen waaronder zij die een VAPZ genieten, 2006-2013

Grafiek 31 : Overzicht van het aantal pensioenprestaties per type, 2006-2013

Tabel 21 : Aantal pensioenprestaties per type, 2006-2013

Tabel 22 : Totaal bedrag per type pensioenprestatie, 2006-2013

Grafiek 32 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2013

Tabel 23 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2013

Grafiek 33 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2013*

Tabel 24 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2013

Grafiek 34 : Totaal en gemiddeld bedrag van de nieuwe rentes, 2008-2013*

Tabel 25 : Aantal en bedrag van de nieuwe rentes, 2008-2013

Grafiek 35 : Totaal en gemiddeld bedrag van het kapitaal dat werd omgezet in rente, 2006-2013

Tabel 26 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties in kapitaal die zijn omgezet in rente, 2006-2013

Hoofdstuk IV : Beleggingen

Grafiek 36 : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2013*

Grafiek 36 bis : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2012*

Tabel 27 : Bedrag van de beleggingsportefeuille, 2008-2013

Tabel 28 : Verdeling van de beleggingsportefeuille, 2008-2013

Grafiek 37 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2013

Grafiek 38 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2012

Grafiek 39 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2011

Grafiek 40 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2010

Grafiek 41 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement, 2005-2013*

Grafiek 42 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement, 2005-2013*

Grafiek 43 : Verdeling van de rendementen, 2012-2013

Tabel 29 : Verdeling van de rendementen, 2012-2013

Grafiek 44 : Overzicht verschil tussen bruto en netto jaarlijks rendement, 2005-2013

Grafiek 45 : Percentage van de technische voorzieningen waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2006-2013*

Hoofdstuk V : Pensioenovereenkomst

Grafiek 46 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2012

Grafiek 47 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2013

Grafiek 48 : Verdeling van de winstdeelneming, 2012

Grafiek 49 : Verdeling van de winstdeelneming, 2013

Grafiek 50 : Verdeling van het totaal rendement, 2012

Grafiek 51 : Verdeling van het totaal rendement, 2013

Grafiek 52 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2012

Grafiek 53 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2013

Hoofdstuk VI : Diversen

Grafiek 54 : Totaal bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

Grafiek 55 : Gemiddelde bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

Tabel 30 : Bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

Analyse van het solidariteitsluik

Hoofdstuk II : Sociale aangeslotenen

Grafiek 56 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2013

Tabel 31 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2013

Grafiek 57 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2013

Grafiek 58 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2012

Hoofdstuk III : Solidariteitsbijdragen

Grafiek 59 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2013

Tabel 33 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2013

Hoofdstuk IV : Solidariteitsprestaties

Tabel 33 : Percentage van de aangeboden prestaties, 2006-2013

Grafiek 60 : Verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2013

Grafiek 61 : Evolutie van de verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2006-2013

Grafiek 62 : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2013

Grafiek 62 bis : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2012

Tabel 34 : Aantal begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2005-2013

Grafiek 63 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2013

Grafiek 64 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2012

Tabel 35 : Bedrag van de uitgekeerde solidariteitsprestaties per prestatie, 2005-2013

Hoofdstuk V : Beleggingen

Grafiek 65 : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2012

Grafiek 65 bis : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2013

Tabel 36 : Samenstelling van de globale beleggingsportefeuille voor het solidariteitsluik, 2013

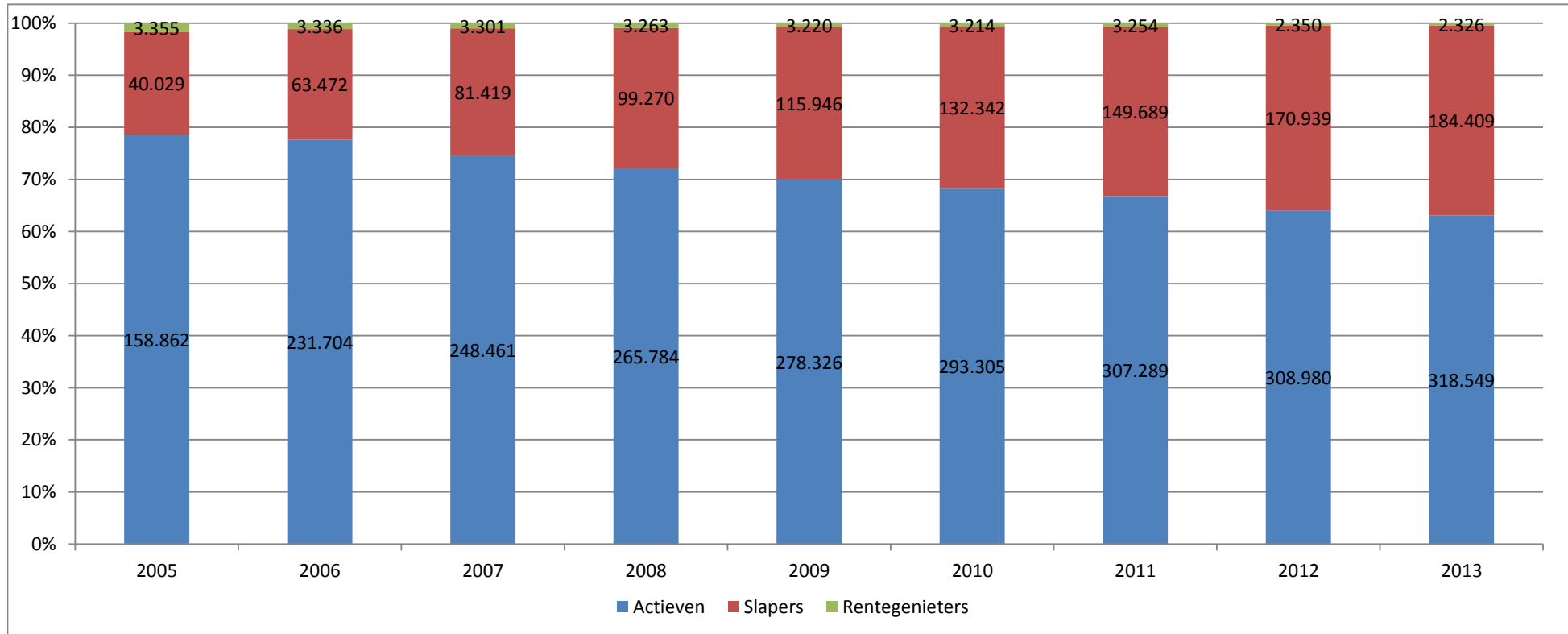
Grafiek 66 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2013

Grafiek 67 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2013

Grafiek 68 : Overzicht van het verschil tussen het bruto en netto jaarlijks rendement voor het solidariteitsluik, 2005-2013

Grafiek 69 : Percentage van de technische voorzieningen voor het solidariteitsluik waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2005-2013*

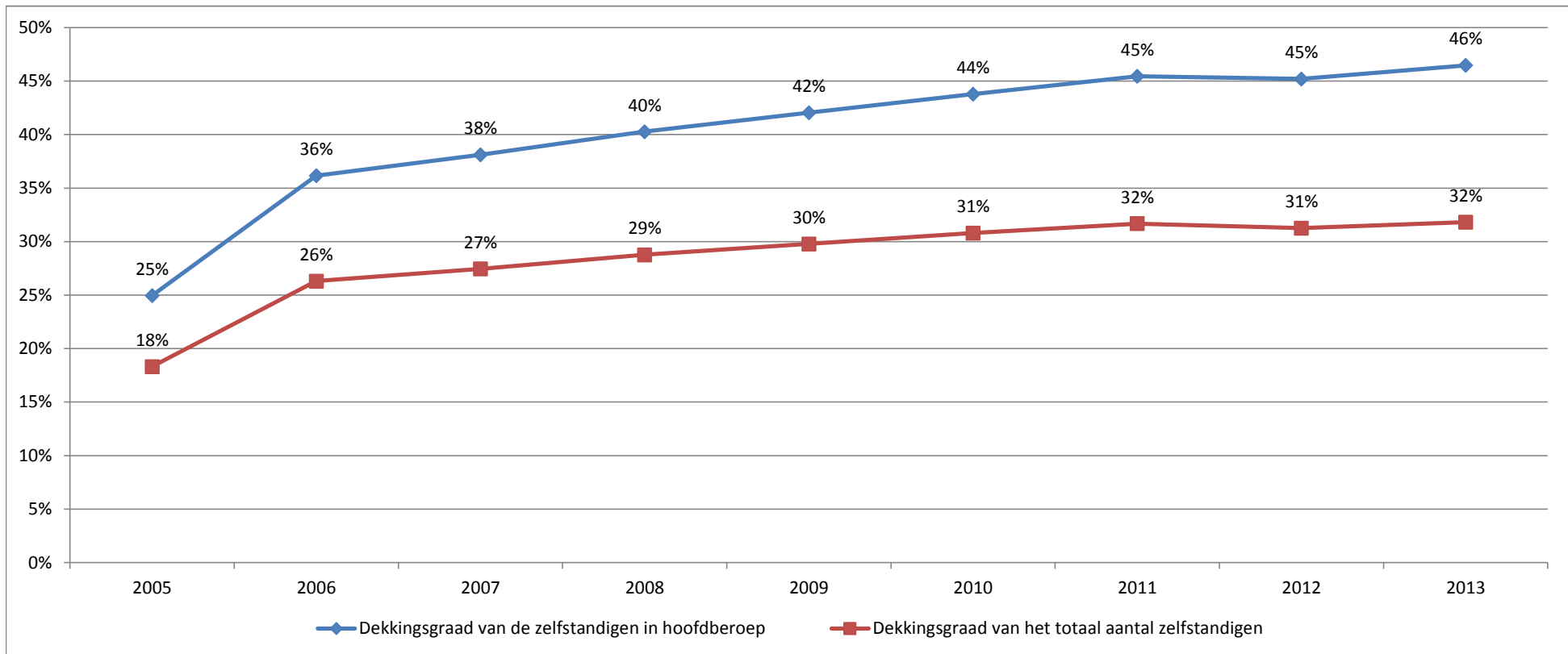
Grafiek 1 : Aantal aangeslotenen per categorie, 2005-2013

Tabel 1 : Evolutie van de mannelijke en vrouwelijke populatie, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mannelijke actieven		155.268	166.491	177.109	183.733	193.622	200.730	200.600	205.585
Vrouwelijke actieven		76.436	81.970	88.675	94.593	99.683	106.559	108.380	112.964
Totaal actieven	158.862	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289	308.980	318.549
Mannelijke slapers		42.726	55.207	69.244	77.400	86.858	97.206	110.428	118.211
Vrouwelijke slapers		20.746	26.212	30.026	38.546	45.484	52.483	60.511	66.198
Totaal slapers	40.029	63.472	81.419	99.270	115.946	132.342	149.689	170.939	184.409
Mannelijke rentegenieters		1.653	1.619	1.598	1.551	1.550	1.575	1.004	1.005
Vrouwelijke rentegenieters		1.683	1.682	1.665	1.669	1.664	1.679	1.346	1.321
Totaal rentegenieters	3.355	3.336	3.301	3.263	3.220	3.214	3.254	2.350	2.326
Totaal	202.246	298.512	333.181	368.317	397.492	428.861	460.232	482.269	505.284

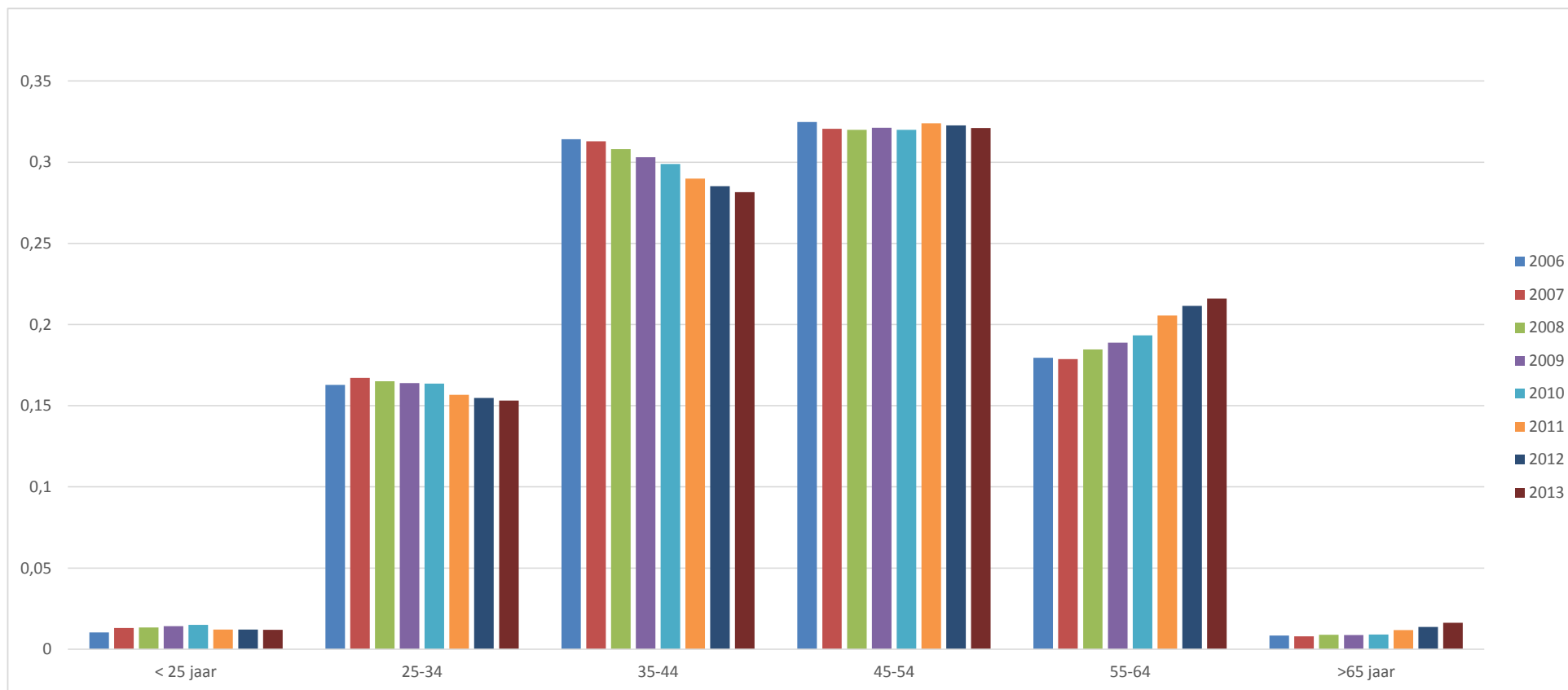
Grafiek 2 : Dekkingsgraad van de zelfstandigen (in hoofdberoep en totaal aantal zelfstandigen), 2005-2013

Tabel 2 : Aantal actieve aangeslotenen en aantal zelfstandigen, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal actieve aangeslotenen	158.862	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289	308.980	318.549
Zelfstandigen in hoofdberoep	636.620	640.732	652.000	659.907	662.039	669.726	676.150	683.519	685.495
Totaal aantal zelfstandigen	867.268	880.622	904.954	923.946	934.642	952.585	969.896	988.567	1.001.101

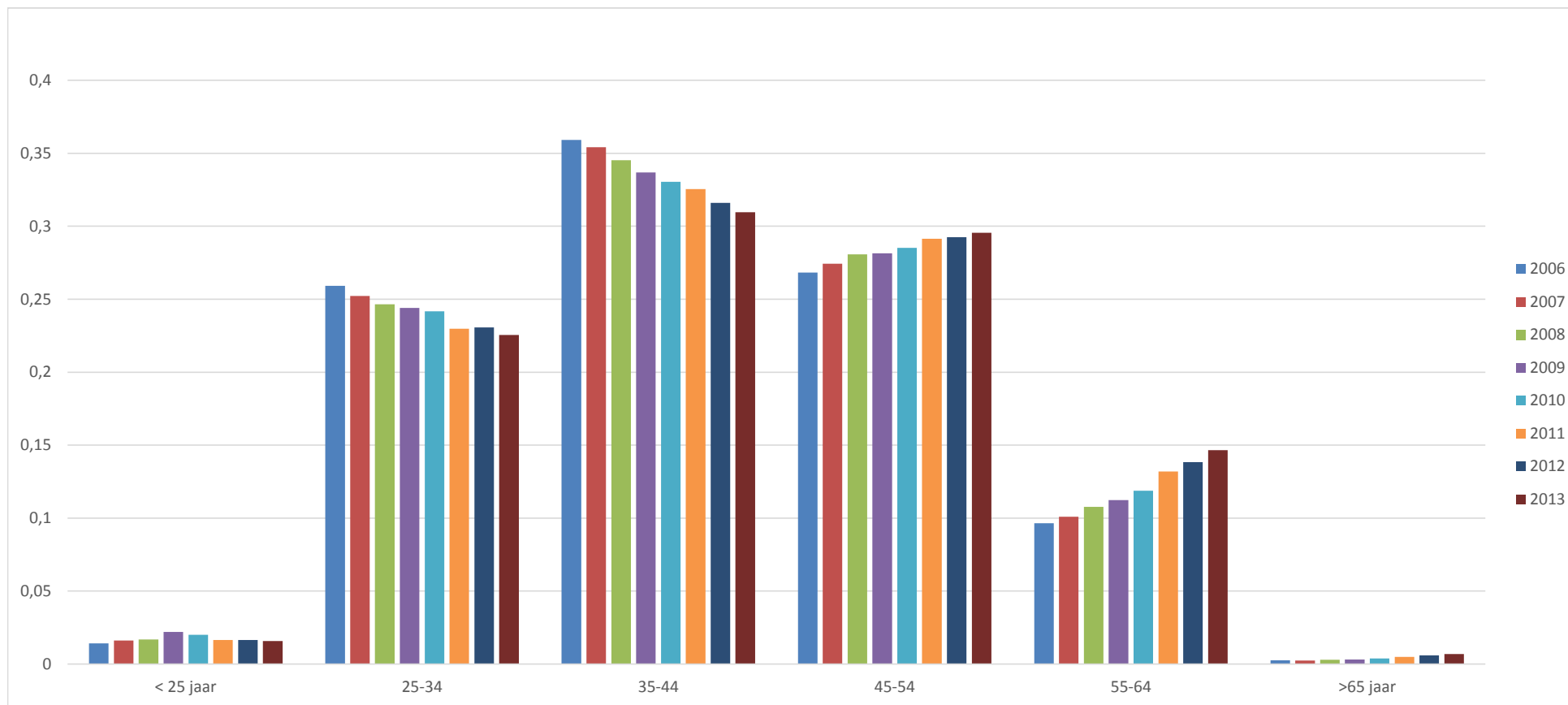
Grafiek 3 : Verdeling van het aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 3 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	1.608	2.167	2.365	2.616	2.907	2.425	2.427	2.459
25-34	25.275	27.817	29.247	30.121	31.690	31.462	31.062	31.484
35-44	48.788	52.085	54.551	55.686	57.879	58.179	57.203	57.873
45-54	50.420	53.367	56.673	59.021	61.955	65.019	64.730	66.002
55-64	27.862	29.742	32.712	34.687	37.447	41.266	42.428	44.411
>65 jaar	1.315	1.313	1.588	1.597	1.744	2.379	2.750	3.356
Totaal	155.268	166.491	177.136	183.728	193.622	200.730	200.600	205.585

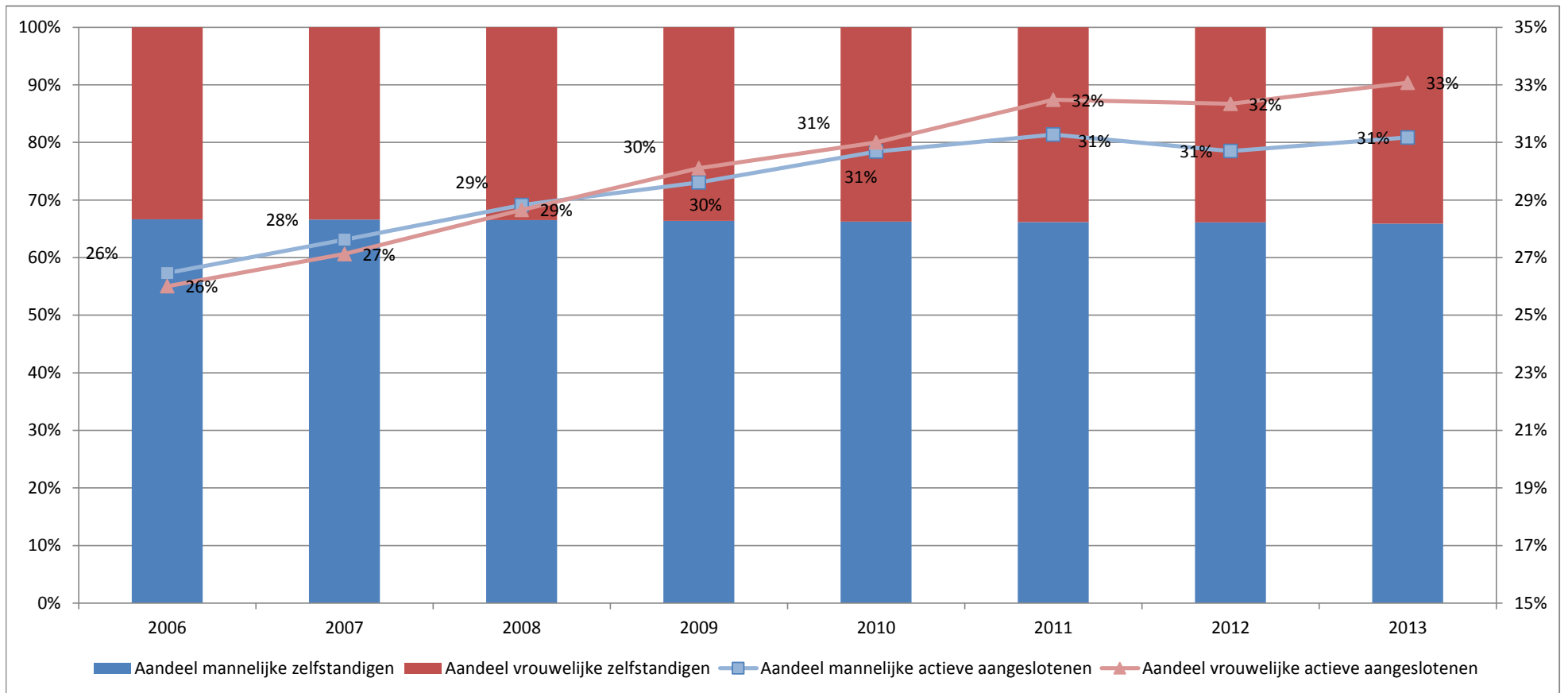
Grafiek 4 : Verdeling van het aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 4 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	1.077	1.316	1.500	2.085	1.999	1.766	1.791	1.786
25-34	19.813	20.676	21.861	23.092	24.098	24.492	25.000	25.482
35-44	27.453	29.026	30.603	31.873	32.935	34.674	34.250	34.973
45-54	20.510	22.486	24.887	26.629	28.429	31.049	31.693	33.389
55-64	7.379	8.272	9.554	10.632	11.839	14.061	14.988	16.549
> 65 jaar	204	194	260	287	383	517	638	785
Totaal	76.436	81.970	88.665	94.598	99.683	106.559	108.360	112.964

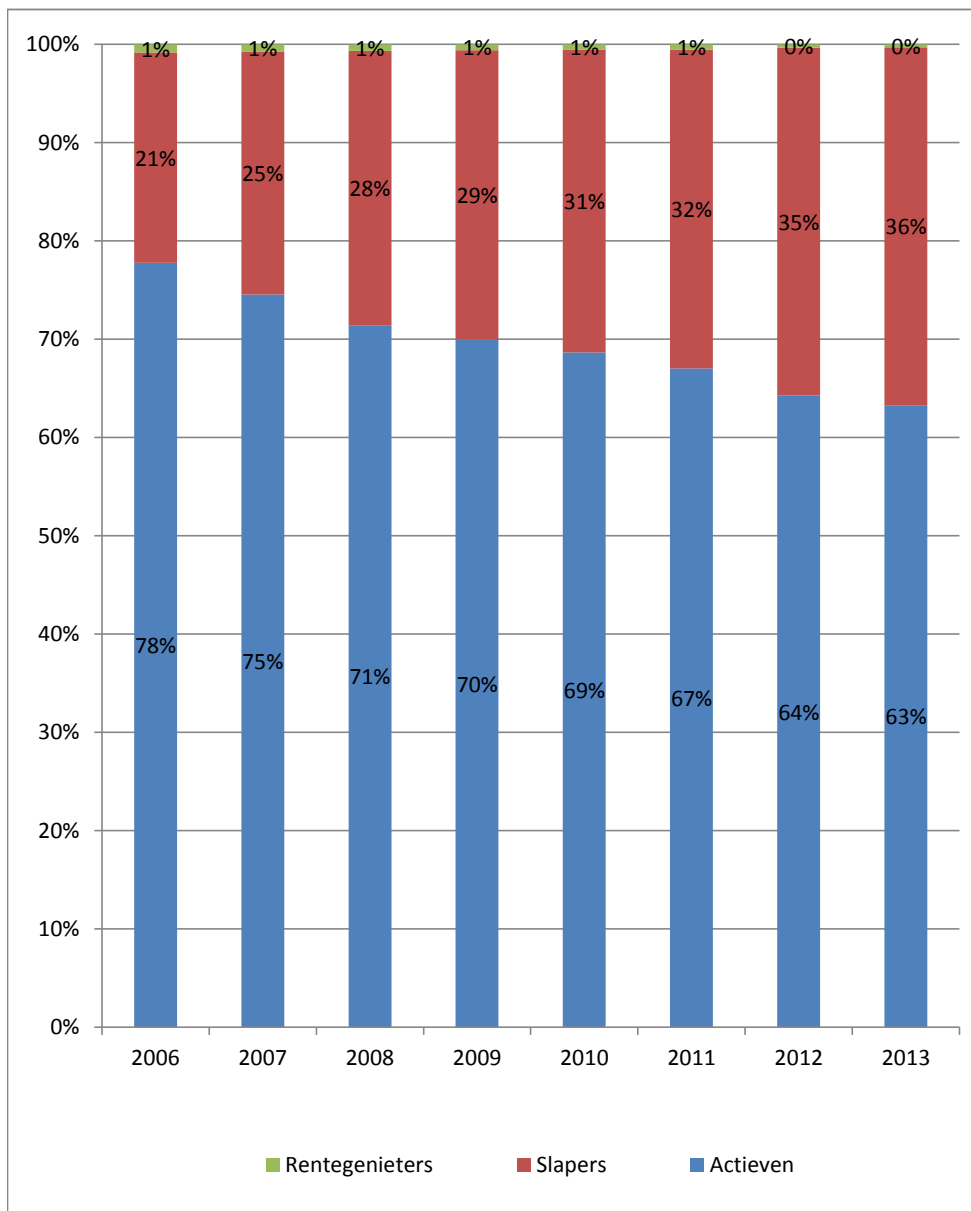
Grafiek 5 : Vergelijking van de man-vrouwverdeling binnen de categorie zelfstandigen en de categorie actieve aangeslotenen, 2006-2013

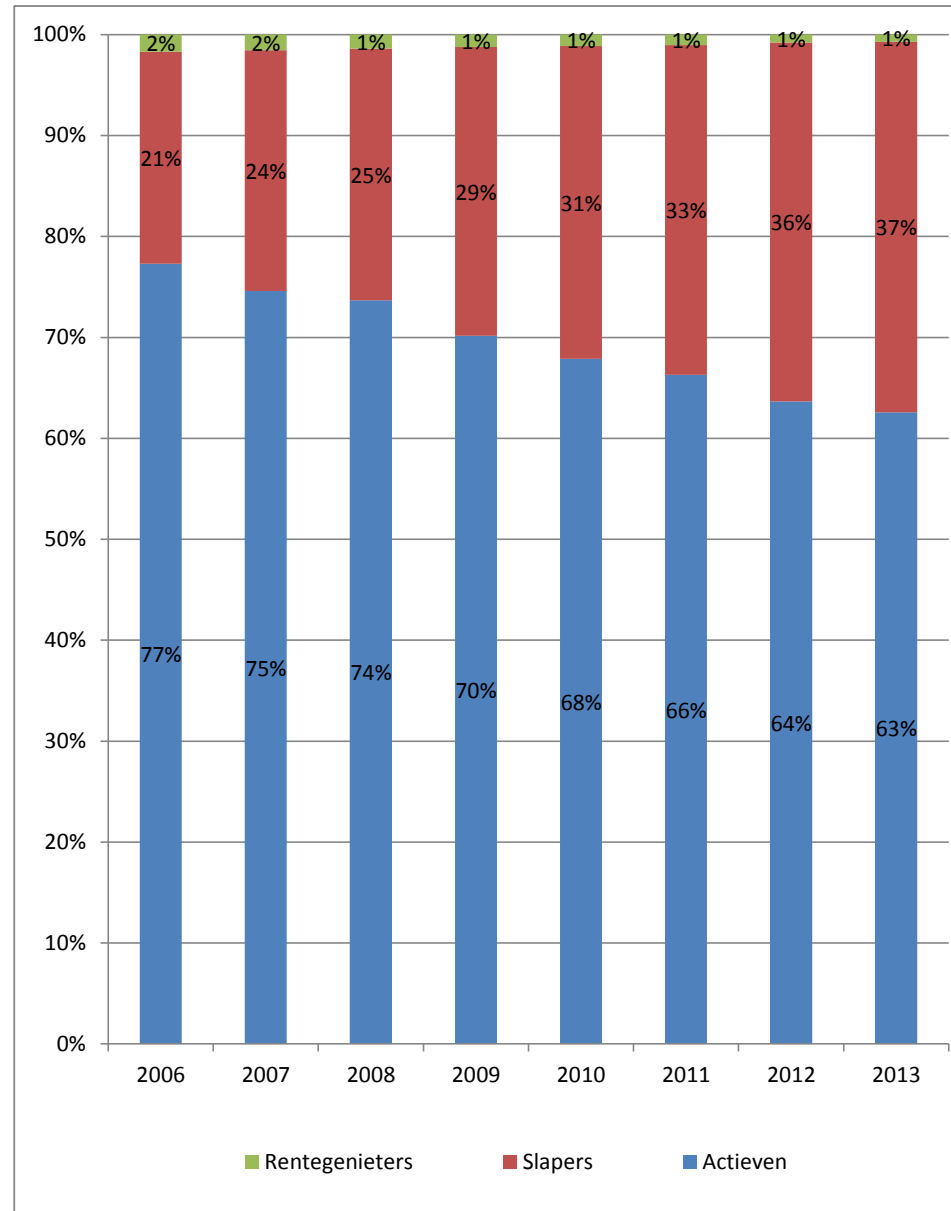
Tabel 5 : Aantal actieve aangeslotenen en zelfstandigen per geslacht, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aandeel mannelijke actieve aangeslotenen	155.268	166.491	177.109	183.733	193.622	200.730	200.600	205.585
Aandeel vrouwelijke actieve aangeslotenen	76.436	81.970	88.675	94.593	99.683	106.559	108.380	112.964
Aandeel mannelijke zelfstandigen	586.708	602.754	614.490	620.443	631.021	641.853	653.439	659.548
Aandeel vrouwelijke zelfstandigen	293.914	302.200	309.456	314.199	321.564	328.043	335.128	341.553

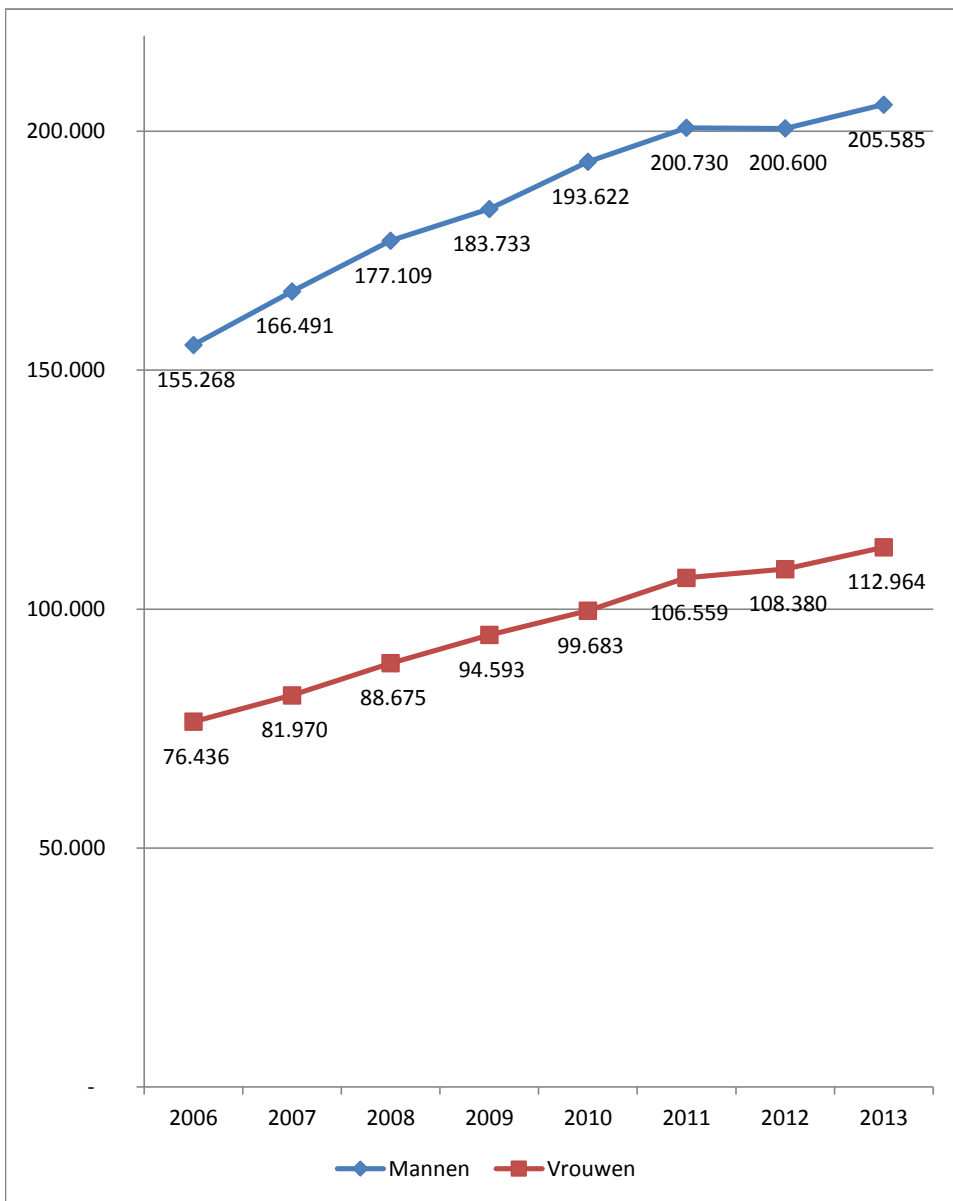
Grafiek 6 : Verdeling van de mannelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2013

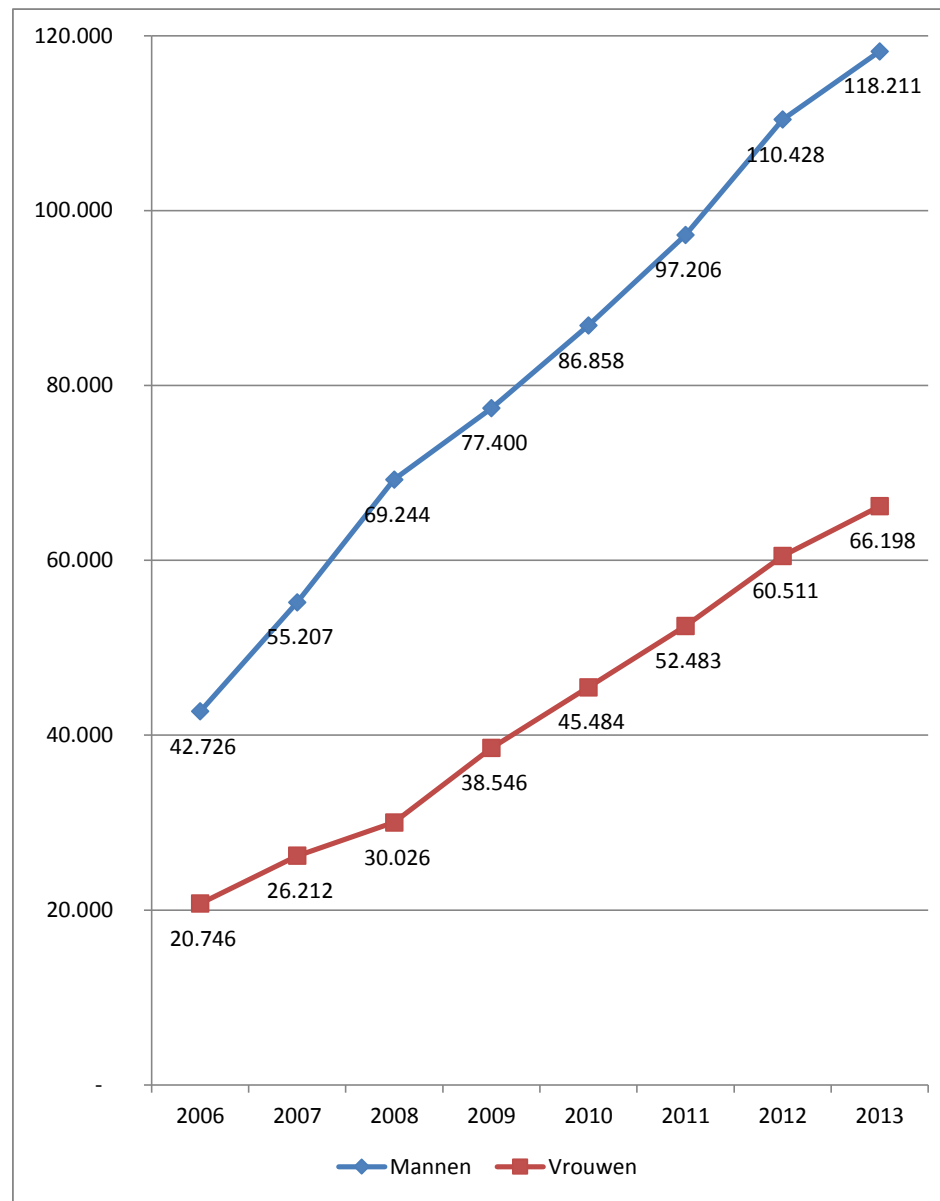
Grafiek 7 : Verdeling van de vrouwelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2013

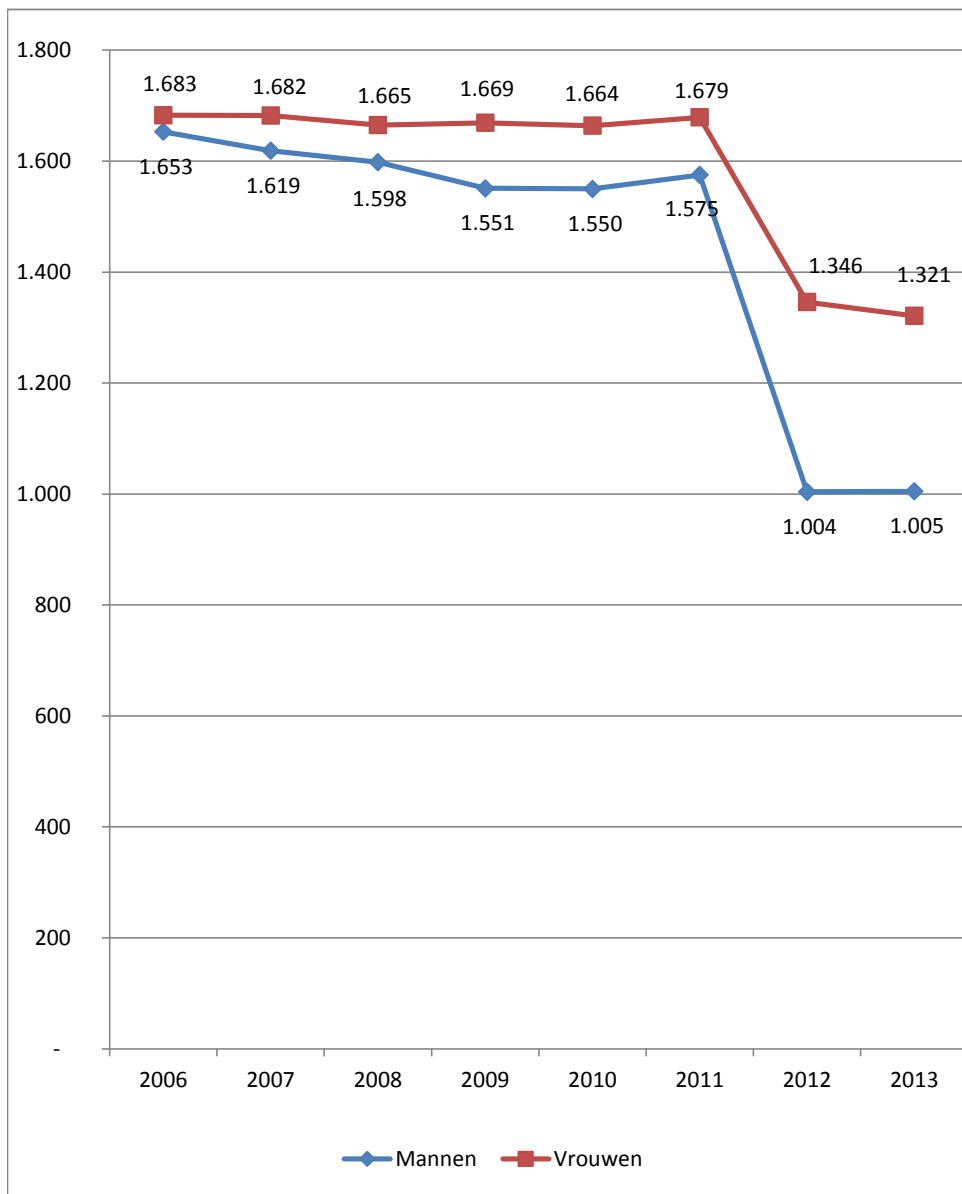
Grafiek 8 : Aantal actieve aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2013

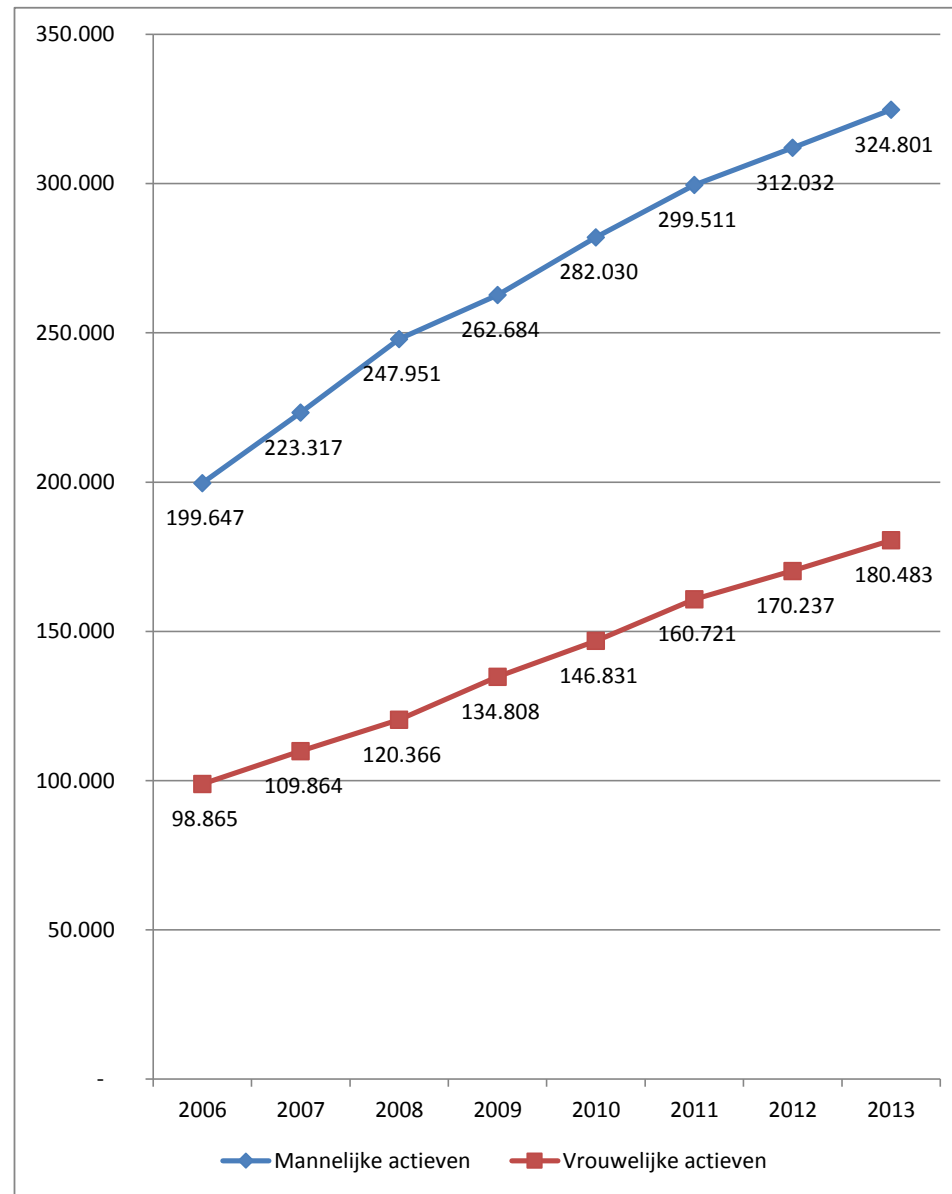
Grafiek 9 : Aantal slapers : mannen-vrouwen, 2006-2013

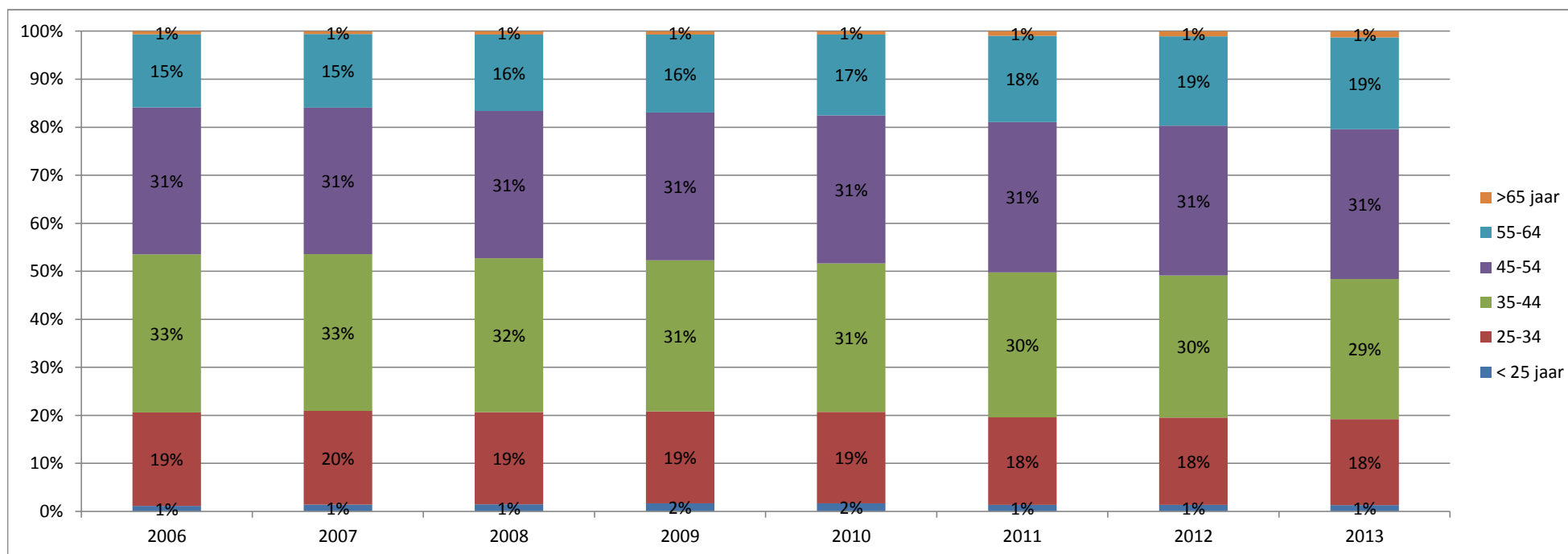
Grafiek 10 : Aantal rentegenieters : mannen-vrouwen, 2006-2013

Grafiek 11 : Totaal aantal aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2013

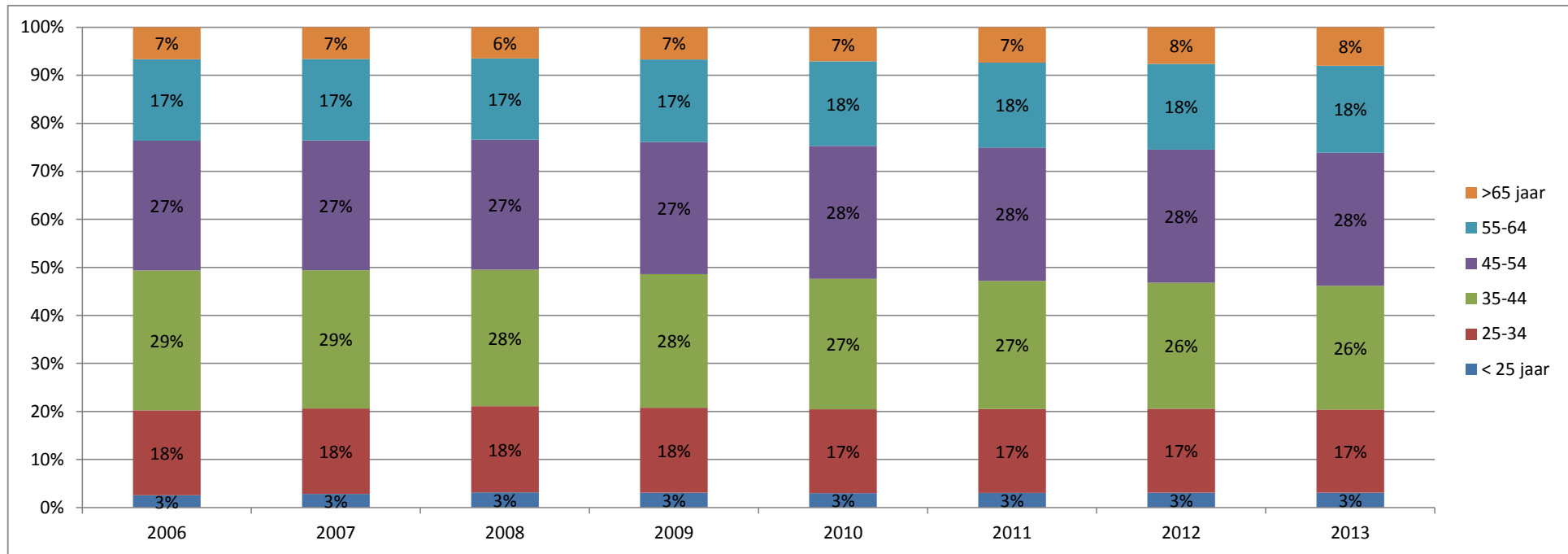
Grafiek 12 : Verdeling van de totale populatie actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 6 : Aantal actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	2.685	3.483	3.865	4.701	4.906	4.191	4.218	4.245
25-34	45.088	48.493	51.108	53.213	55.788	55.954	56.062	56.966
35-44	76.241	81.111	85.154	87.559	90.814	92.853	91.453	92.846
45-54	70.930	75.853	81.560	85.650	90.384	96.068	96.423	99.391
55-64	35.241	38.014	42.266	45.319	49.286	55.327	57.416	60.960
>65 jaar	1.519	1.507	1.848	1.884	2.127	2.896	3.388	4.141

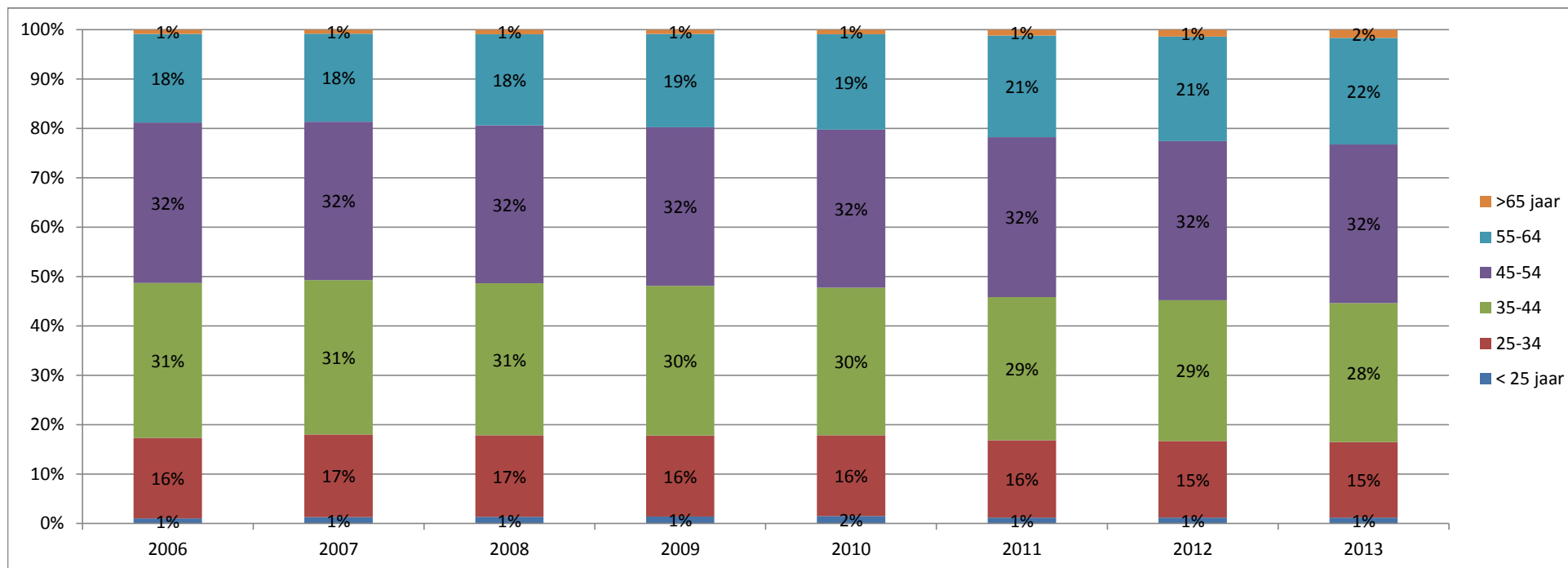
Grafiek 13 : Verdeling van de totale populatie zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 7 : Aantal zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	22.512	25.641	29.131	29.136	28.411	29.313	30.633	30.930
25-34	155.732	161.133	165.698	165.049	166.415	169.708	172.795	173.193
35-44	256.489	260.460	262.773	260.286	258.596	258.752	259.350	258.097
45-54	237.602	244.362	250.168	256.641	263.761	269.482	274.185	277.586
55-64	149.764	153.762	156.307	160.965	167.720	171.020	176.116	181.059
>65 jaar	58.523	59.596	59.869	62.565	67.682	71.621	75.488	80.236

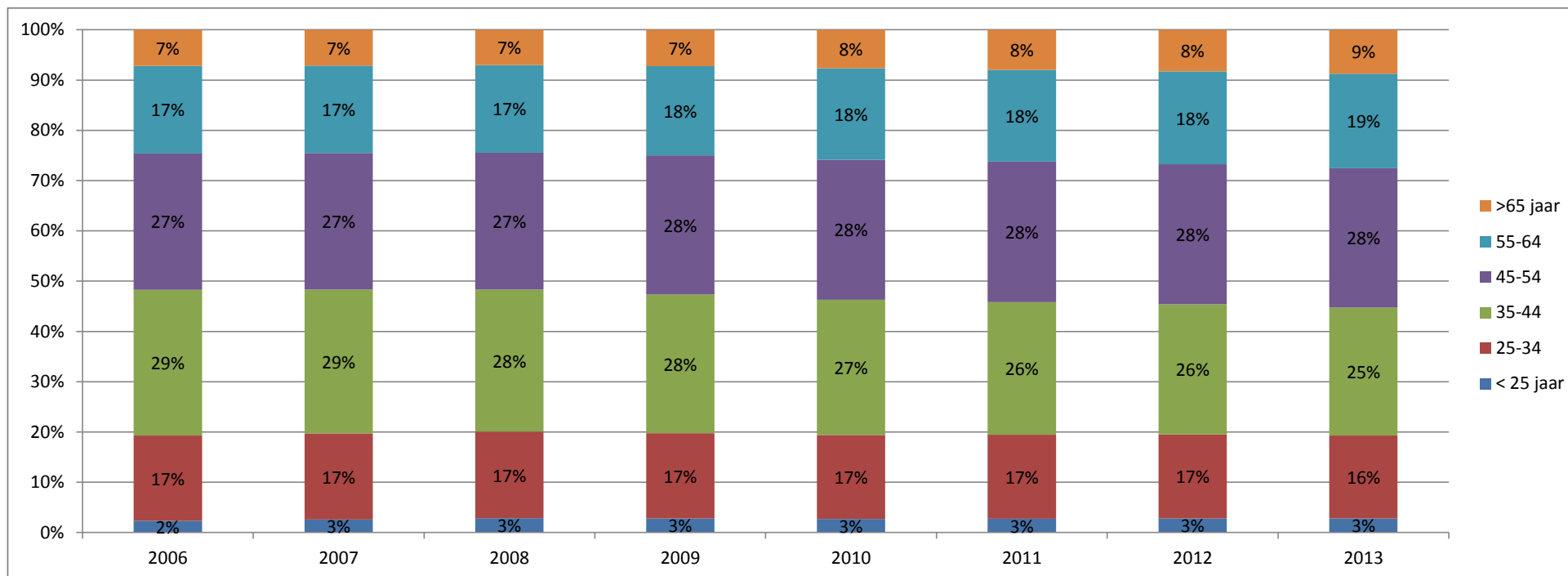
Grafiek 14 : Verdeling van de mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 8: Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	1.608	2.167	2.365	2.616	2.907	2.425	2.427	2.459
25-34	25.275	27.817	29.247	30.121	31.690	31.462	31.062	31.484
35-44	48.788	52.085	54.551	55.686	57.879	58.179	57.203	57.873
45-54	50.420	53.367	56.673	59.021	61.955	65.019	64.730	66.002
55-64	27.862	29.742	32.712	34.687	37.447	41.266	42.428	44.411
>65 jaar	1.315	1.313	1.588	1.597	1.744	2.379	2.750	3.356

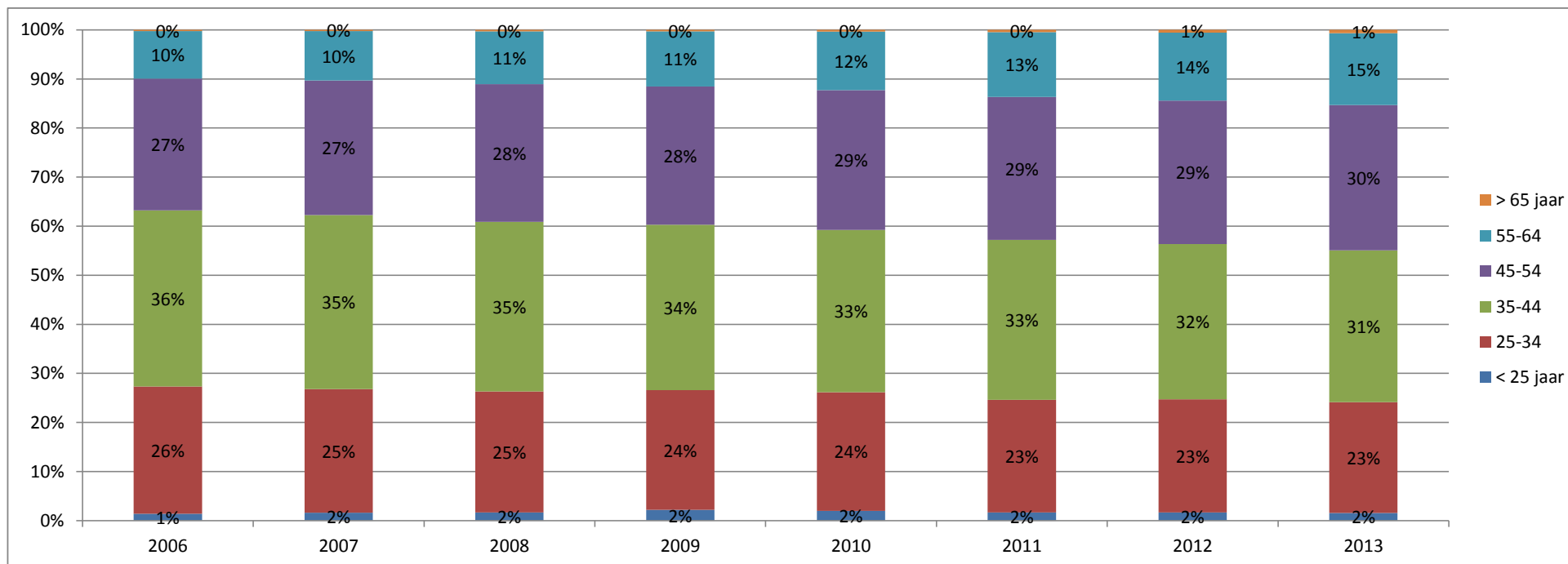
Grafiek 15 : Verdeling van de mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 9 : Aantal mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	13.698	15.541	17.450	17.478	16.964	17.640	18.490	18.541
25-34	99.586	103.291	106.013	105.123	105.322	107.312	109.007	108.640
35-44	170.010	172.369	173.454	171.259	169.788	169.379	169.346	167.857
45-54	159.002	163.678	167.335	171.543	175.754	179.300	181.751	183.042
55-64	102.291	105.010	107.166	110.141	114.762	117.064	120.666	123.920
>65 jaar	42.121	42.865	43.072	44.899	48.431	51.158	54.179	57.548

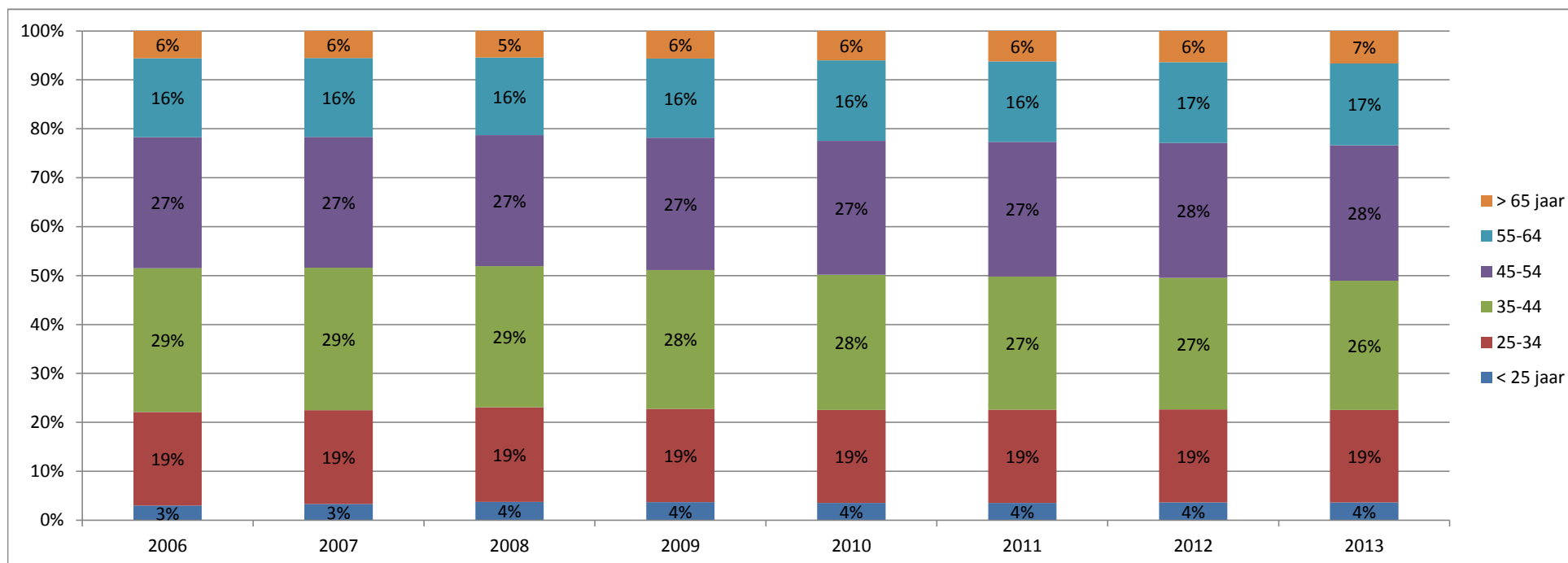
Grafiek 16 : Verdeling van de vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

Tabel 10 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	1.077	1.316	1.500	2.085	1.999	1.766	1.791	1.786
25-34	19.813	20.676	21.861	23.092	24.098	24.492	25.000	25.482
35-44	27.453	29.026	30.603	31.873	32.935	34.674	34.250	34.973
45-54	20.510	22.486	24.887	26.629	28.429	31.049	31.693	33.389
55-64	7.379	8.272	9.554	10.632	11.839	14.061	14.988	16.549
>65 jaar	204	194	260	287	383	517	638	785

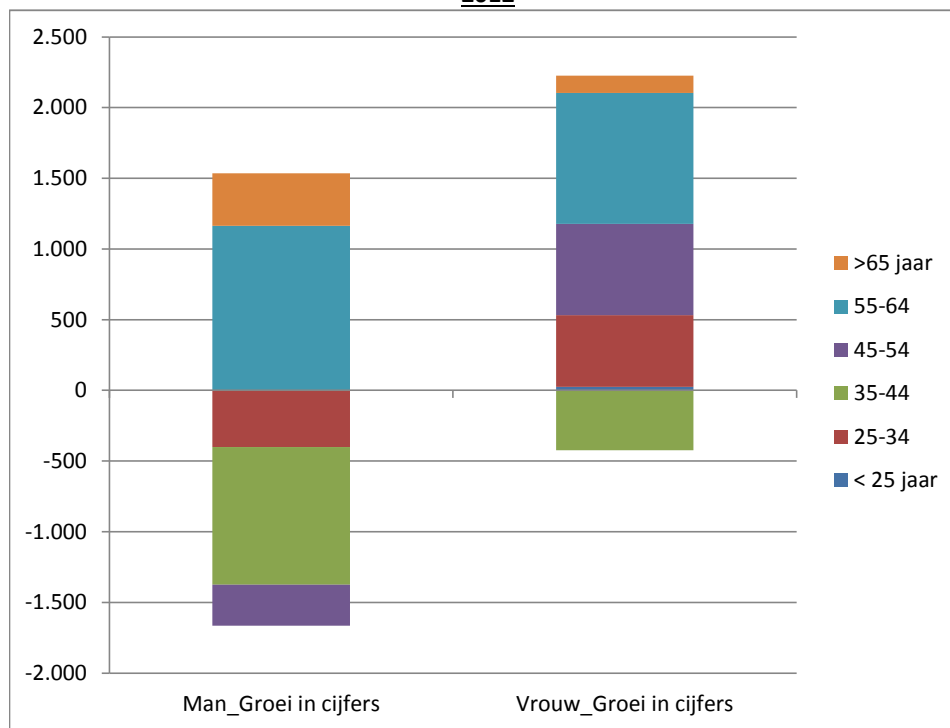
Grafiek 17 : Verdeling van de vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

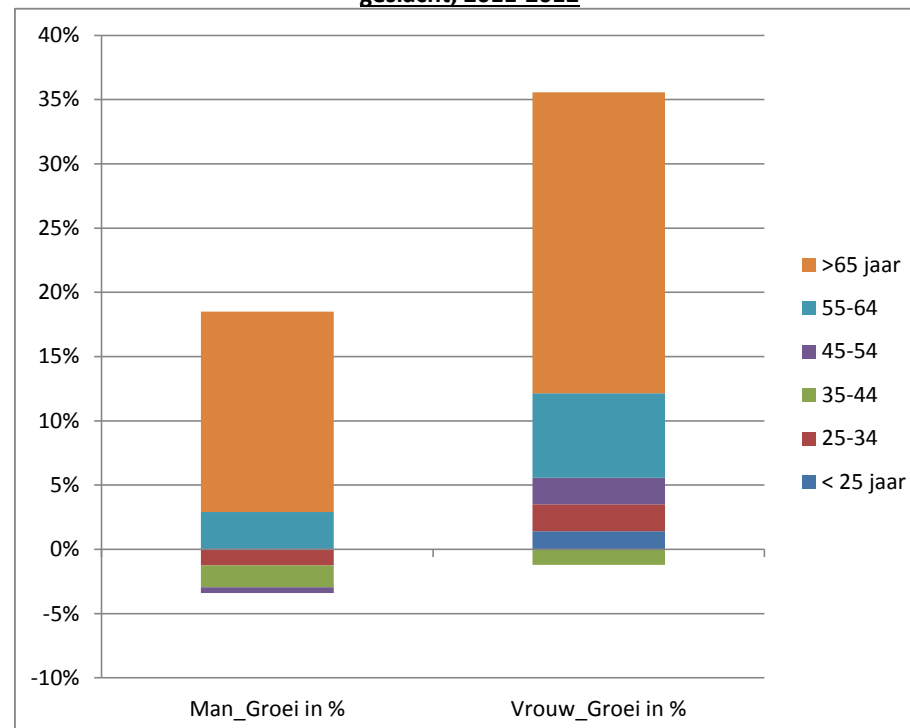
Tabel 11 : Aantal vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 25 jaar	8.814	10.100	11.681	11.658	11.447	11.673	12.143	12.389
25-34	56.146	57.842	59.685	59.926	61.093	62.396	63.788	64.553
35-44	86.479	88.091	89.319	89.027	88.808	89.373	90.004	90.240
45-54	78.600	80.684	82.833	85.098	88.007	90.182	92.434	94.544
55-64	47.473	48.752	49.141	50.824	52.958	53.956	55.450	57.139
>65 jaar	16.402	16.731	16.797	17.666	19.251	20.463	21.309	22.688

Grafiek 18 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2011-2012

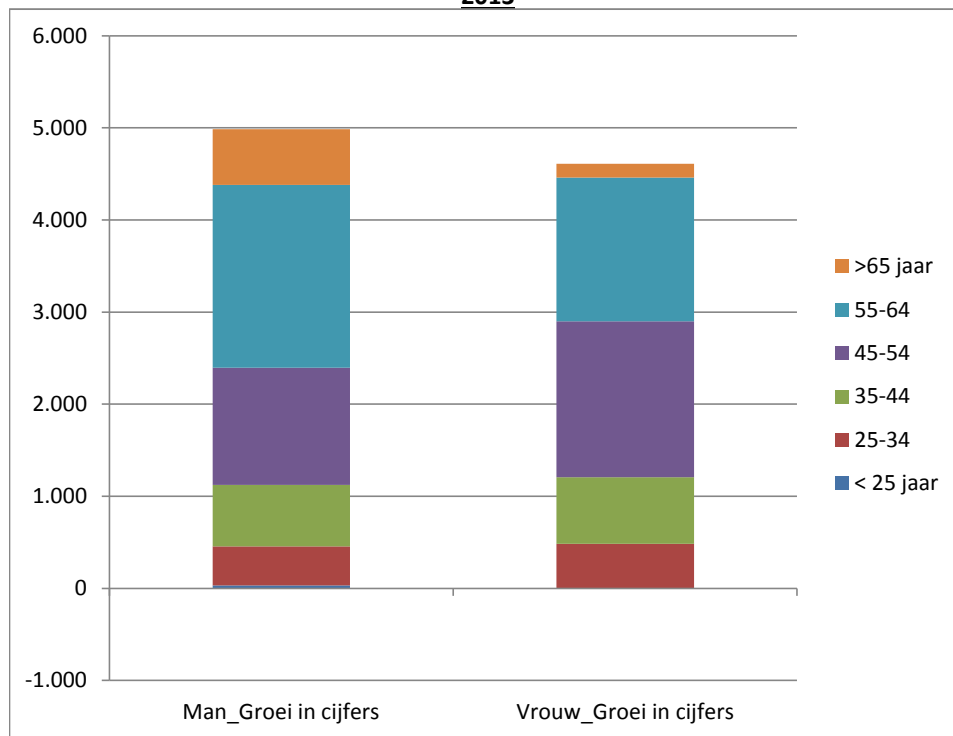
Grafiek 19 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2011-2012

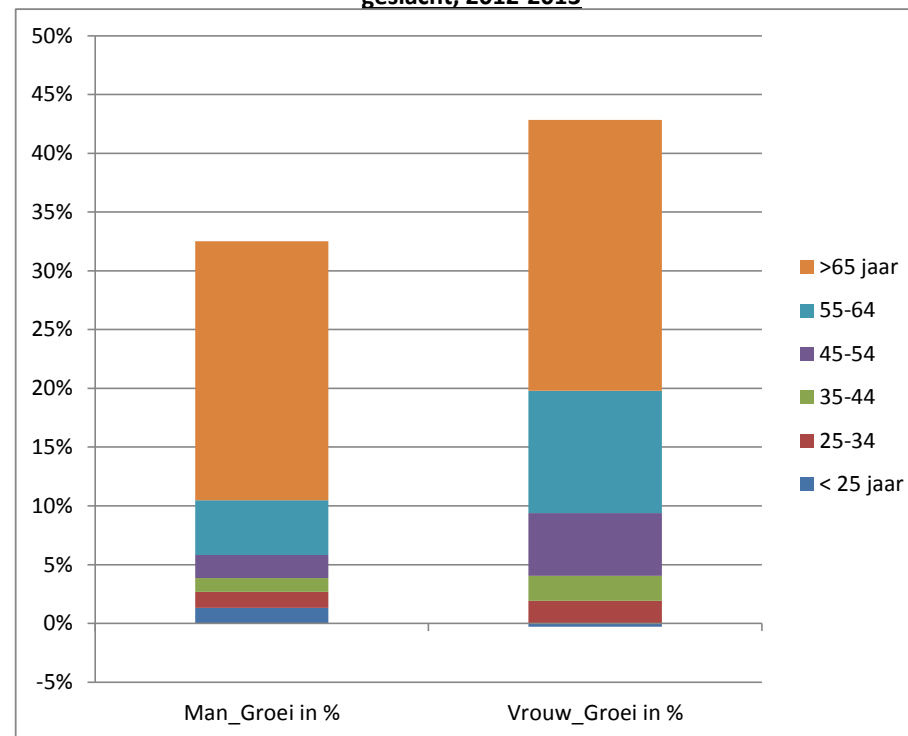
Tabel 12 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2011-2012

	Mannelijke actieven		Vrouwelijke actieven	
	Groei in cijfers	Groei in %	Groei in cijfers	Groei in %
< 25 jaar	2	0%	25	1%
25-34	-400	-1%	508	2%
35-44	-976	-2%	-424	-1%
45-54	-289	0%	644	2%
55-64	1.162	3%	927	7%
>65 jaar	371	16%	121	23%
Totaal	-130	0%	1.801	2%

Grafiek 20 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2012-2013

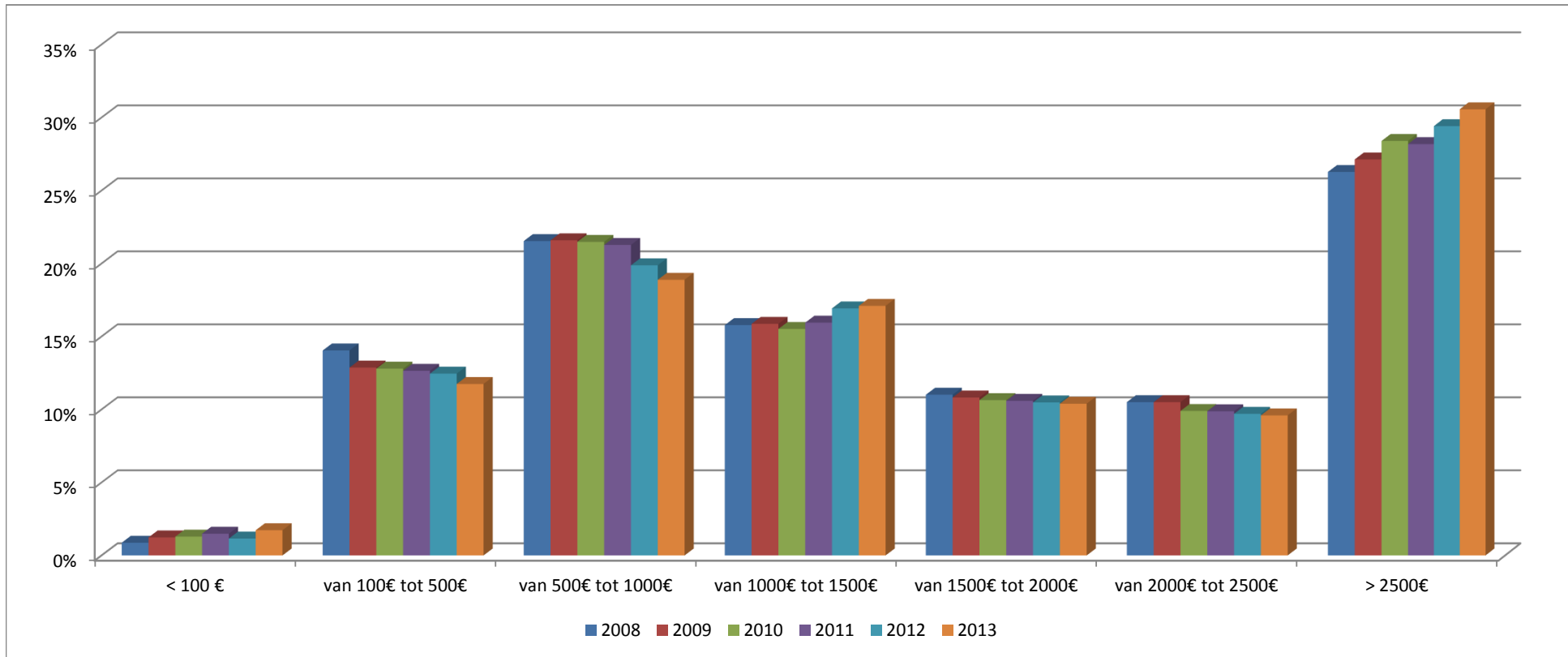
Grafiek 21 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2012-2013

Tabel 13 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2012-2013

	Mannelijke actieven		Vrouwelijke actieven	
	Groei in cijfers	Groei in %	Groei in cijfers	Groei in %
< 25 jaar	32	1%	-5	0%
25-34	422	1%	482	2%
35-44	670	1%	723	2%
45-54	1.272	2%	1.696	5%
55-64	1.983	5%	1.561	10%
>65 jaar	606	22%	147	23%
Totaal	4.985	2%	4.604	4%

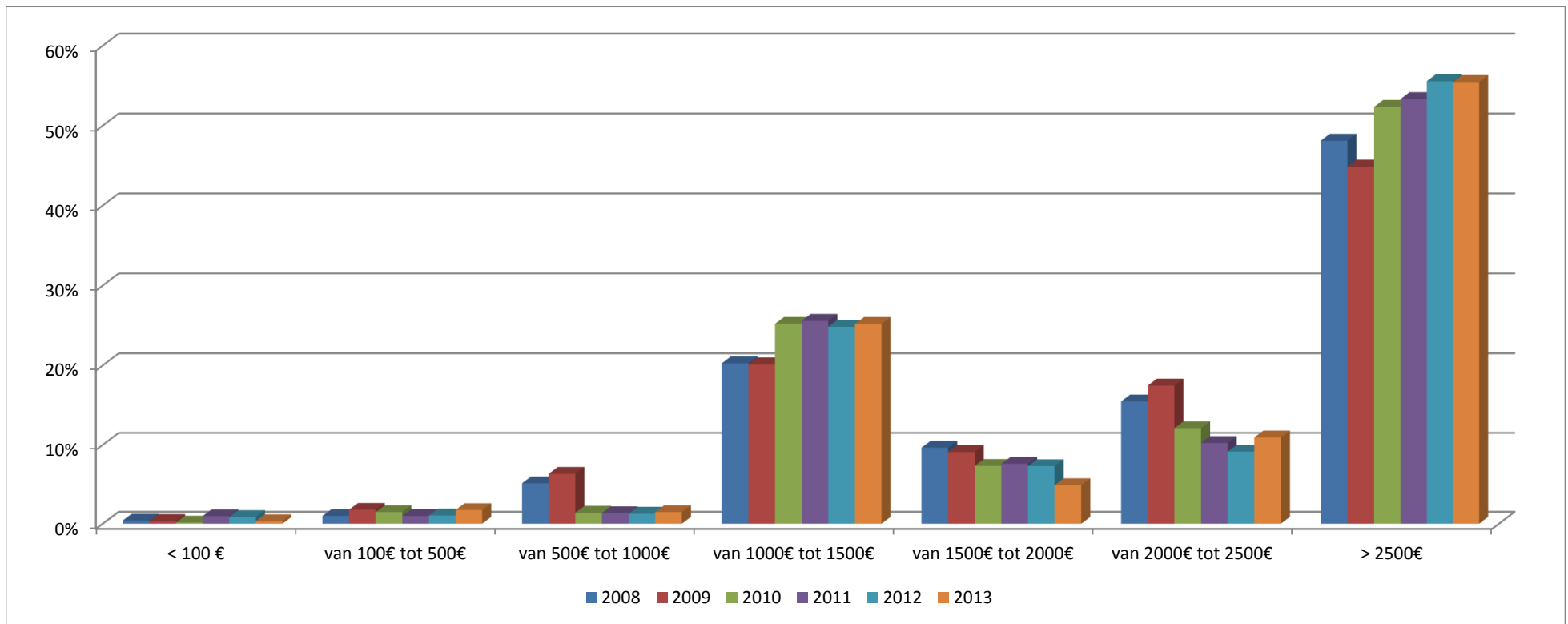
Grafiek 22 : Verdeling van de jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Tabel 14 : Aantal jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 100 €	2.019	3.006	3.290	4.042	3.156	4.891
van 100€ tot 500€	32.557	31.275	32.692	34.306	33.928	33.239
van 500€ tot 1000€	49.929	52.464	54.878	57.688	54.133	53.436
van 1000€ tot 1500€	36.583	38.555	39.631	43.252	46.097	48.383
van 1500€ tot 2000€	25.525	26.296	27.178	28.731	28.555	29.416
van 2000€ tot 2500€	24.350	25.513	25.283	26.790	26.427	27.153
> 2500€	60.905	65.919	72.539	76.424	80.099	86.481
Totaal	231.868	243.028	255.491	271.233	272.395	282.999

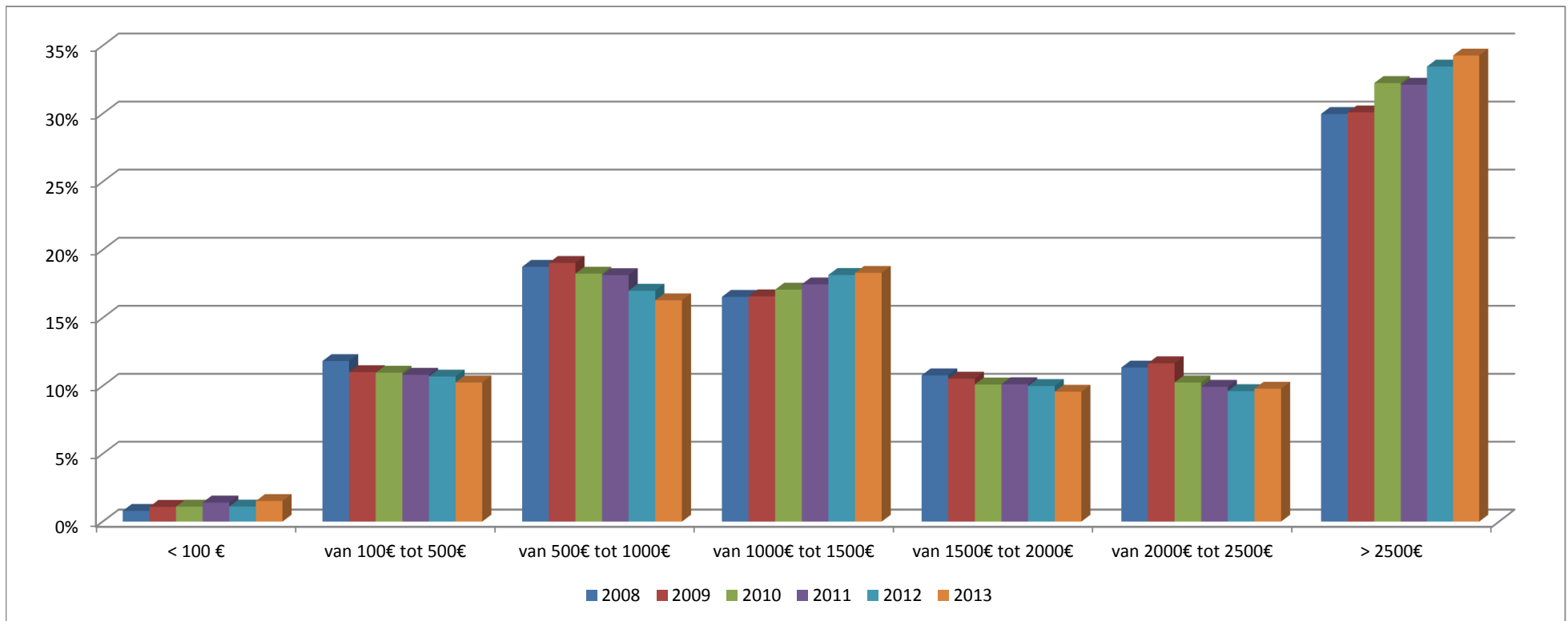
Grafiek 23 : Verdeling van de jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Tabel 15 : Aantal jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2013

Jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 100€	191	173	69	484	426	160
van 100€ tot 500€	467	861	725	500	519	858
van 500€ tot 1000€	2.432	3.088	686	671	638	733
van 1000€ tot 1500€	9.606	9.826	12.352	12.915	12.406	12.486
van 1500€ tot 2000€	4.571	4.440	3.593	3.837	3.646	2.424
van 2000€ tot 2500€	7.342	8.526	5.937	5.169	4.567	5.422
> 2500€	22.810	21.896	25.659	26.934	27.747	27.487
Totaal	47.419	48.810	49.021	50.510	49.949	49.570

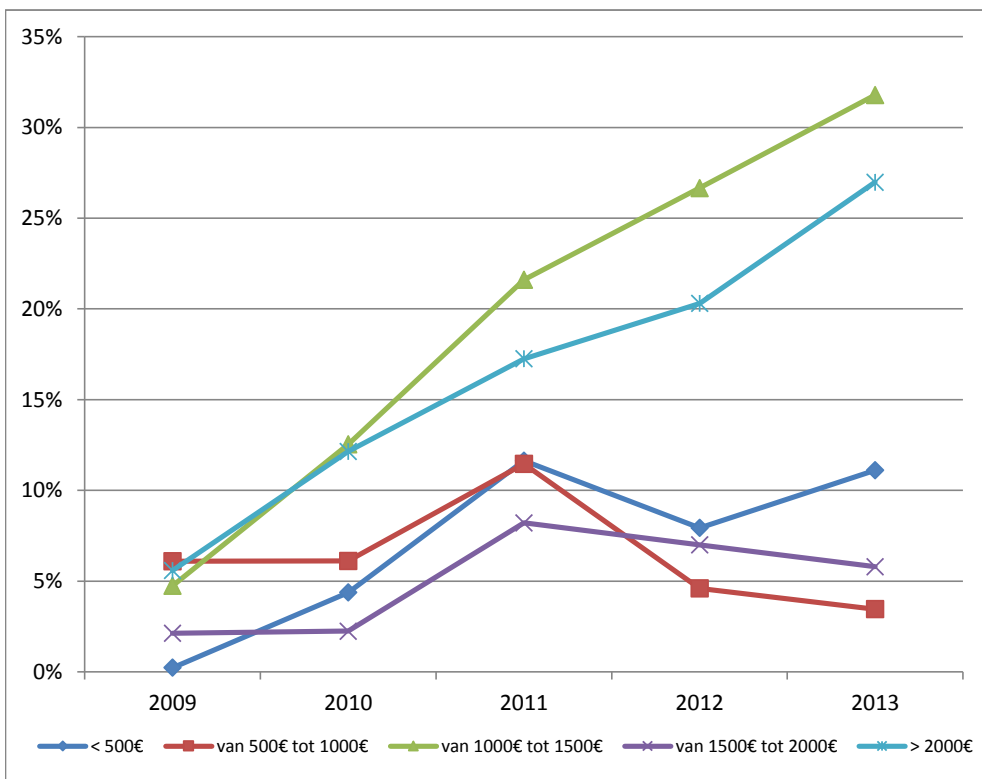
Grafiek 24 : Verdeling van de jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2013

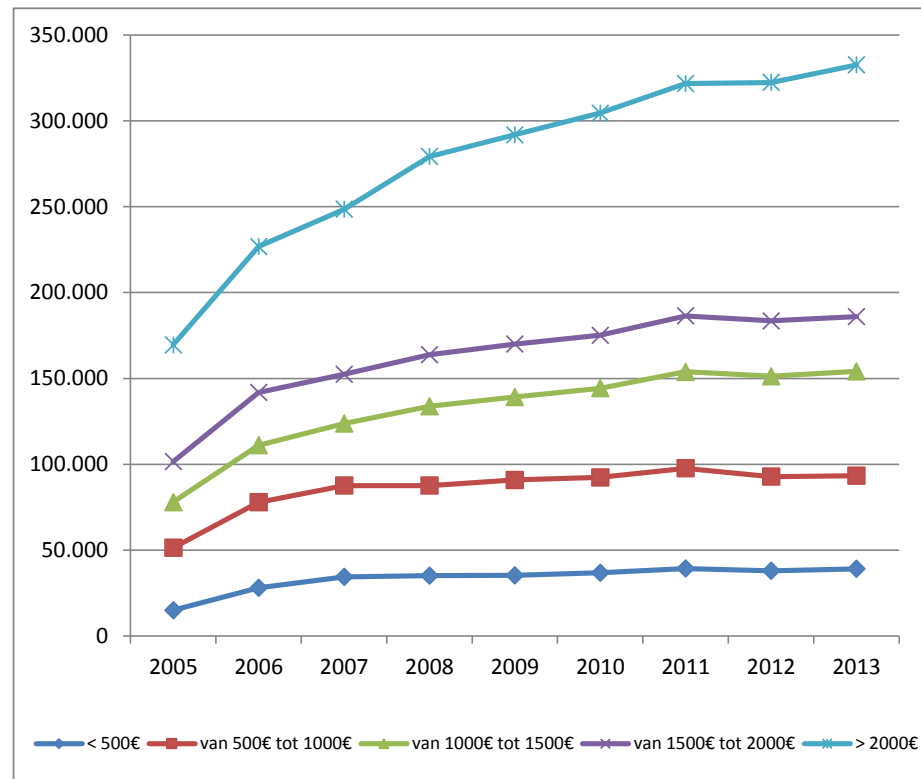
Tabel 16 : Aantal jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2013

Jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<100€	2.210	3.179	3.359	4.526	3.582	5.051
van 100€ tot 500€	33.024	32.136	33.417	34.806	34.447	34.097
van 500€ tot 1000€	52.361	55.552	55.564	58.359	54.771	54.169
van 1000€ tot 1500€	46.189	48.381	51.983	56.167	58.503	60.869
van 1500€ tot 2000€	30.096	30.736	30.771	32.568	32.201	31.840
van 2000€ tot 2500€	31.692	34.039	31.220	31.959	30.994	32.575
≥2500€	83.715	87.815	98.198	103.358	107.846	113.968
Totaal	279.287	291.838	304.512	321.743	322.344	332.569

Grafiek 25 : Evolutie van de grootte van de bijdrage in % (basis 2008), 2009-2013

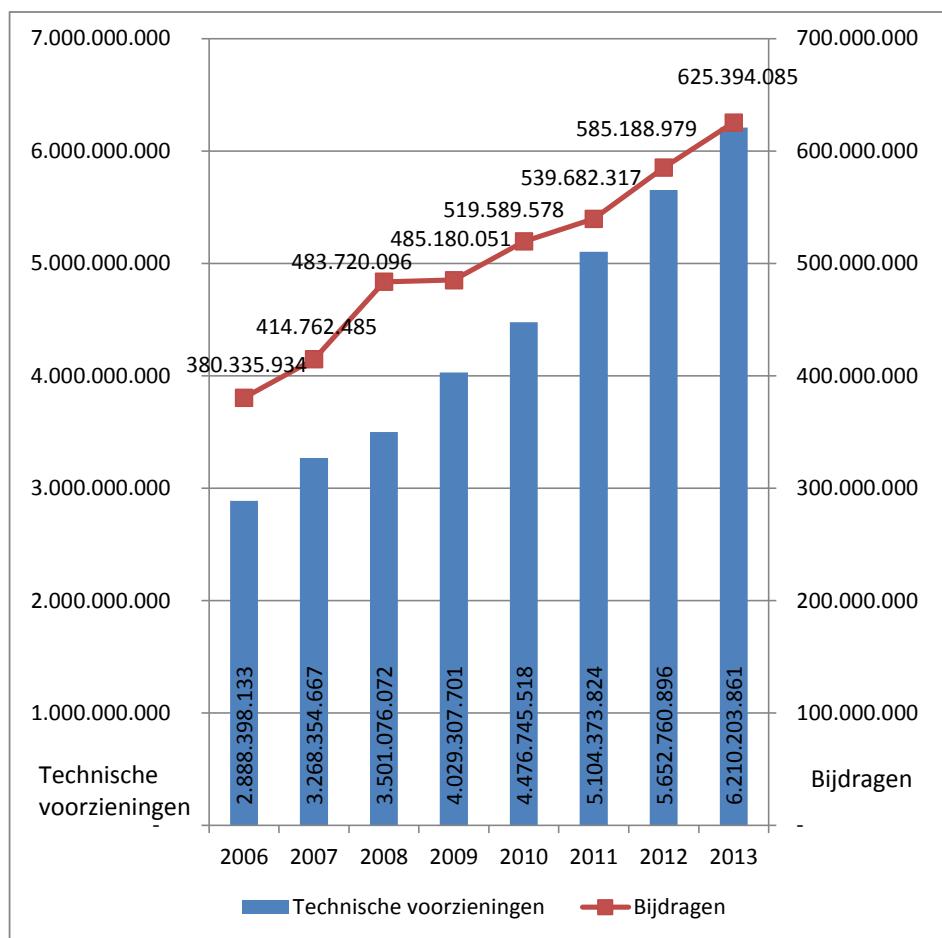
Grafiek 26 : Evolutie van de grootte van de bijdrage, 2005-2013

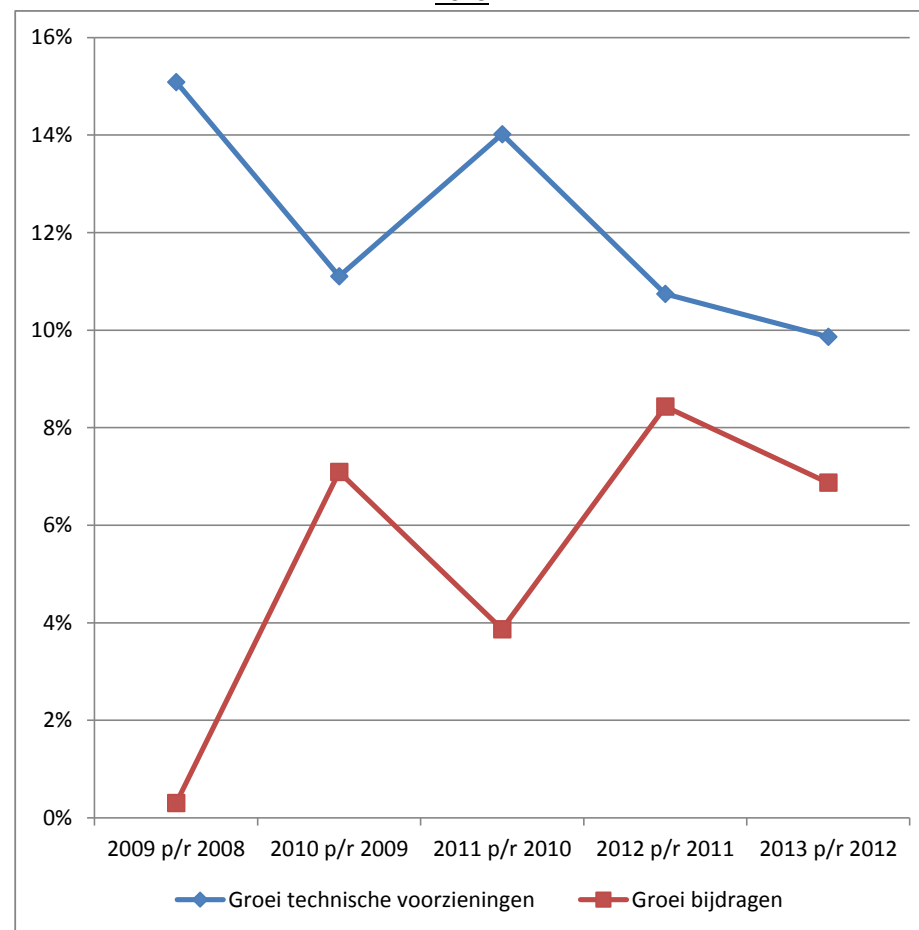
Tabel 17 : Aantal jaarlijkse bijdragen per bijdrageschijf, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
< 500€	15.037	28.033	34.488	35.234	35.315	36.776	39.332	38.029	39.148
van 500€ tot 1000€	36.410	49.877	53.102	52.361	55.552	55.564	58.359	54.771	54.169
van 1000€ tot 1500€	26.539	33.223	36.137	46.189	48.381	51.983	56.167	58.503	60.869
van 1500€ tot 2000€	23.601	30.648	28.768	30.096	30.736	30.771	32.568	32.201	31.840
> 2000€	67.915	84.999	96.040	115.407	121.854	129.418	135.317	138.840	146.543
Totaal	169.502	226.780	248.535	279.287	291.838	304.512	321.743	322.344	332.569

Grafiek 27 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2013*

Grafiek 28 : Procentuele groei van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2013

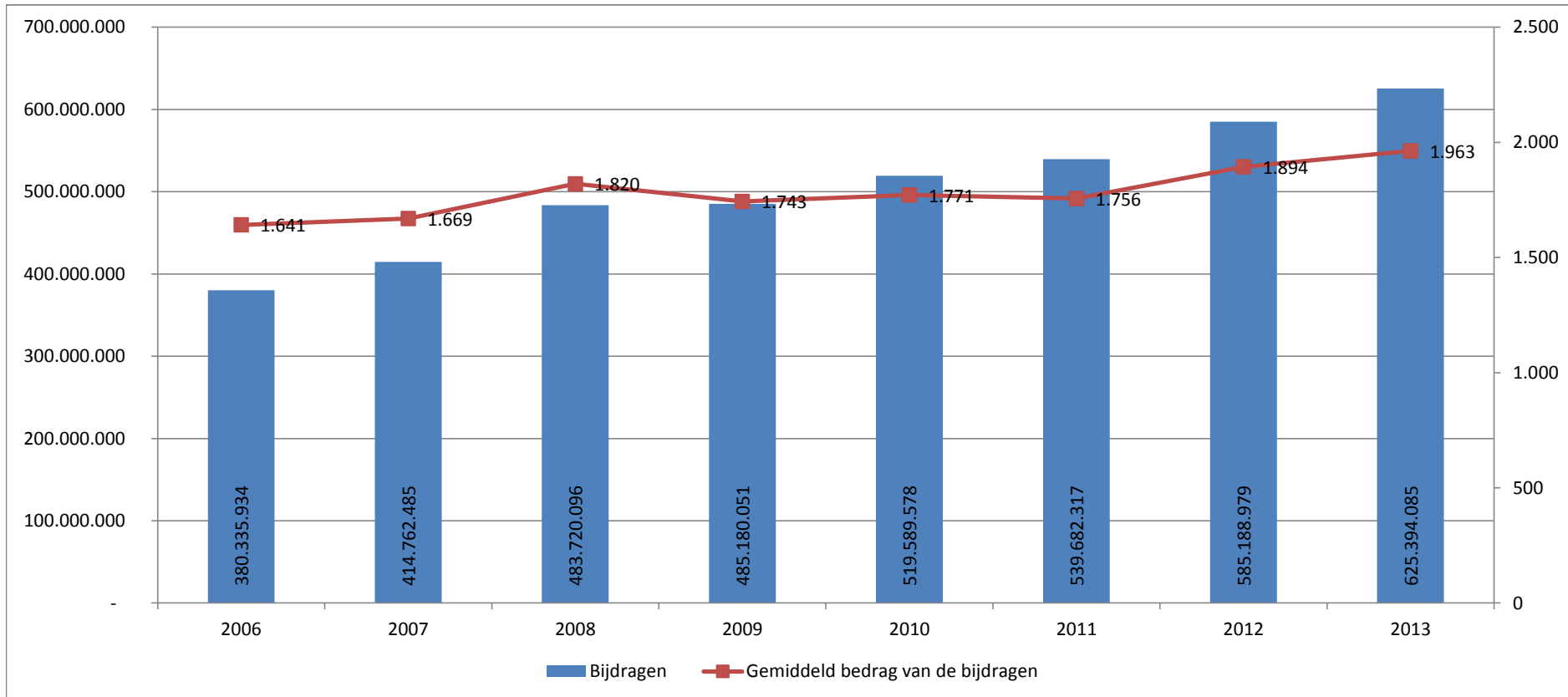

Tabel 18 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Technische voorzieningen	2.888.398.133	3.268.354.667	3.501.076.072	4.029.307.701	4.476.745.518	5.104.373.824	5.652.760.896	6.210.203.861
Bijdragen	380.335.934	414.762.485	483.720.096	485.180.051	519.589.578	539.682.317	585.188.979	625.394.085

* De sterke stijging van de bijdragen tussen 2007 en 2008 is te wijten aan de opname van de Riziv aangesloten.

Grafiek 29 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2013*

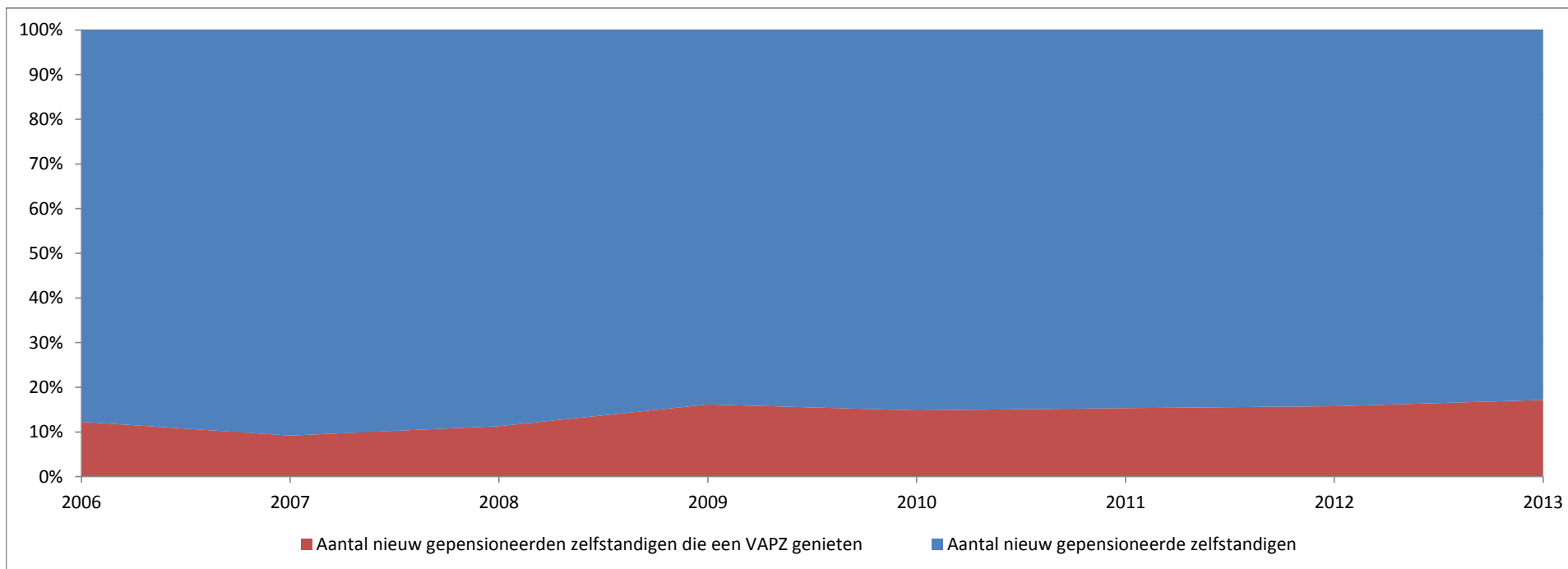

Tabel 19 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2013*

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bedrag van de bijdragen	380.335.934	414.762.485	483.720.096	485.180.051	519.589.578	539.682.317	585.188.979	625.394.085
Aantal actieve aangeslotenen	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289	308.980	318.549
Gemiddeld bedrag van de bijdragen	1.641	1.669	1.820	1.743	1.771	1.756	1.894	1.963

* De sterke stijging van de bijdragen tussen 2007 en 2008 is te wijten aan de opname van de Riziv aangeslotenen.

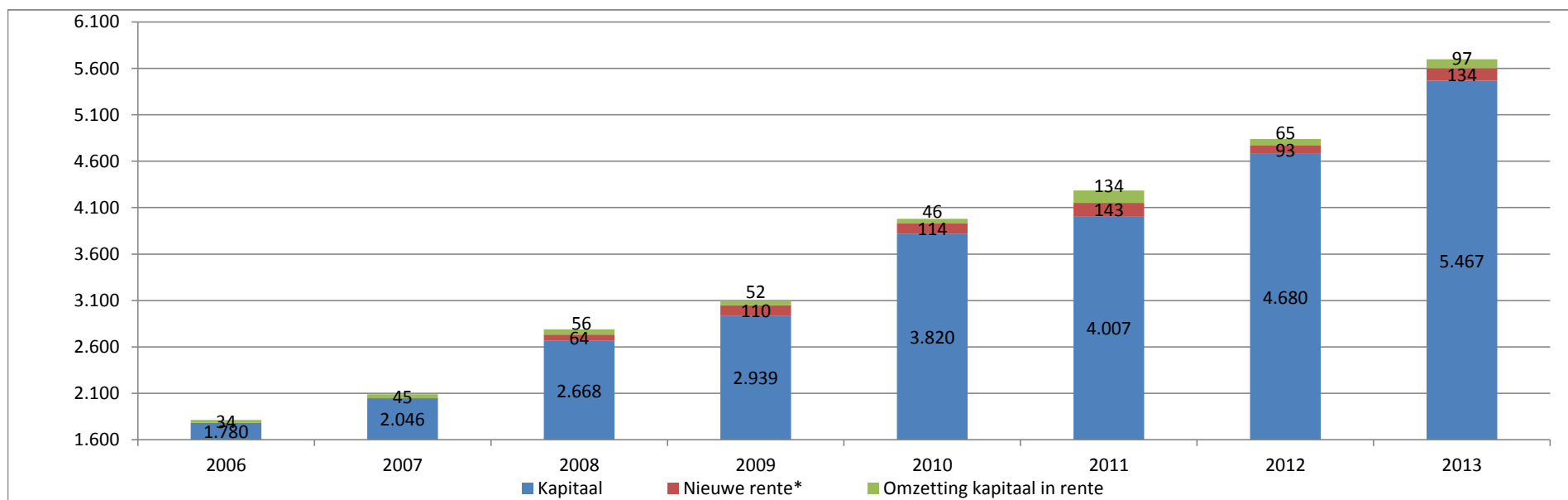
Grafiek 30 : Evolutie van het percentage nieuw gepensioneerden die een VAPZ genieten, 2006-2013

Tabel 20 : Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen waaronder zij die een VAPZ genieten, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen	12.958	20.653	21.885	16.084	22.833	23.625	25.841	27.489
Aantal nieuw gepensioneerden zelfstandigen die een VAPZ genieten	1.814	2.091	2.788	3.101	3.980	4.284	4.838	5.698

Grafiek 31 : Overzicht van het aantal pensioenprestaties per type, 2006-2013

Tabel 21 : Aantal pensioenprestaties per type, 2006-2013

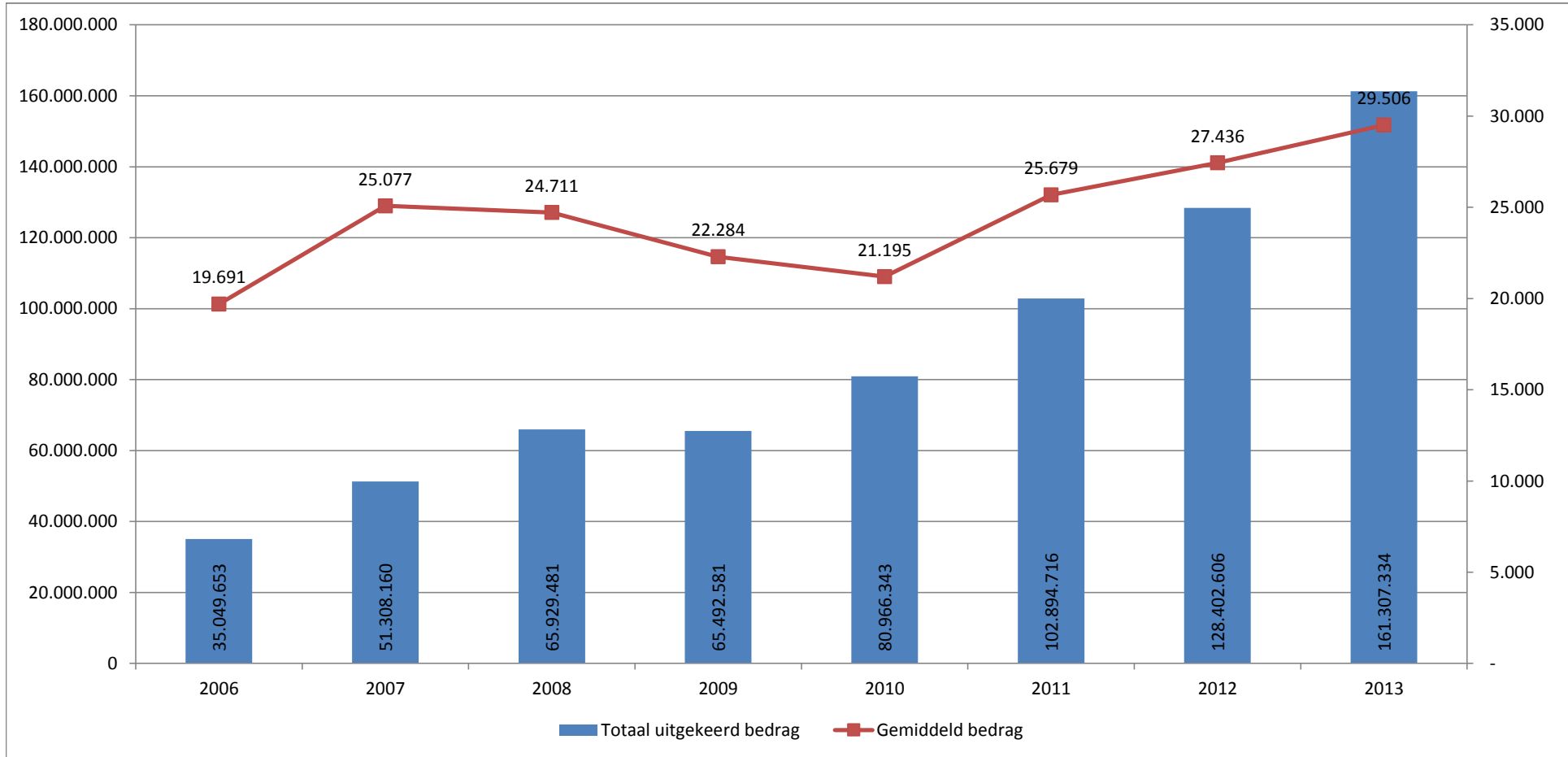
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kapitaal	1.780	2.046	2.668	2.939	3.820	4.007	4.680	5.467
Nieuwe rente*	N.A.	N.A.	64	110	114	143	93	134
Omzetting kapitaal in rente	34	45	56	52	46	134	65	97
Totaal	1.814	2.091	2.788	3.101	3.980	4.284	4.838	5.698

Tabel 22 : Totaal bedrag per type pensioenprestatie, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kapitaal	35.049.653	51.308.160	65.929.481	65.492.581	80.966.343	102.894.716	128.402.606	161.307.334
Nieuwe rente*	N.A.	N.A.	262.119	146.820	389.941	405.536	217.013	360.360
Omzetting kapitaal in rente	2.940.748	3.592.079	5.675.293	5.972.965	3.782.936	6.308.550	5.286.771	8.846.544
Totaal	37.990.401	54.900.239	71.866.893	71.612.366	85.139.220	109.608.802	133.906.390	170.514.238

* Voor de jaren 2006 - 2007 zijn er geen cijfers beschikbaar over de nieuwe rente.

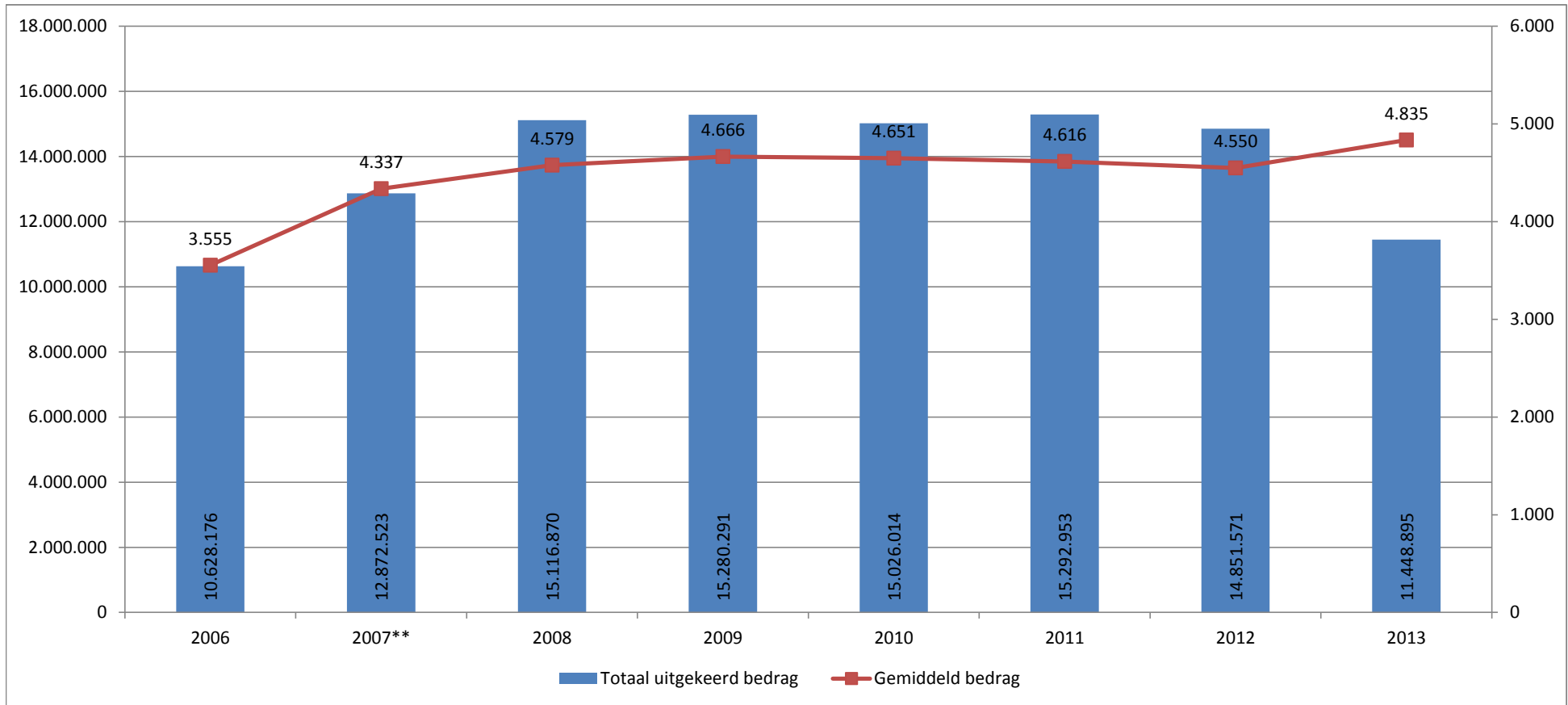
Grafiek 32 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2013

Tabel 23 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal	1.780	2.046	2.668	2.939	3.820	4.007	4.680	5.467
Totaal uitgekeerd bedrag	35.049.653	51.308.160	65.929.481	65.492.581	80.966.343	102.894.716	128.402.606	161.307.334
Gemiddeld bedrag	19.691	25.077	24.711	22.284	21.195	25.679	27.436	29.506

Grafiek 33 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2013*

Tabel 24 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2013

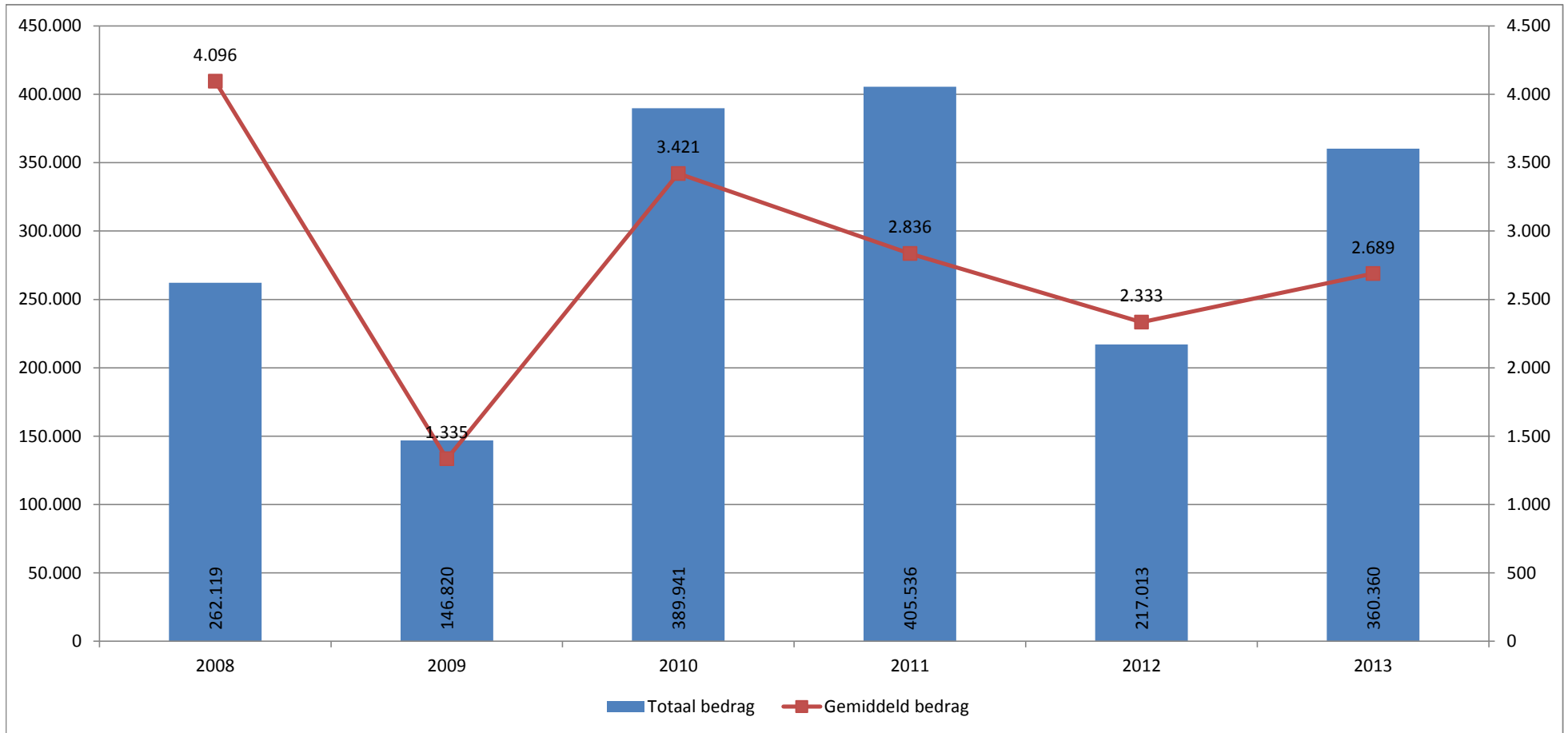
	2006	2007**	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal	2.990	2.968	3.301	3.275	3.231	3.313	3.264	2.368
Totaal uitgekeerd bedrag	10.628.176	12.872.523	15.116.870	15.280.291	15.026.014	15.292.953	14.851.571	11.448.895
Gemiddeld bedrag***	3.555	4.337	4.579	4.666	4.651	4.616	4.550	4.835

* Zijn uitgesloten, de rentes uit de omzetting van een kapitaal.

** Lineaire interpolatie voor 2007.

*** Het gemiddeld bedrag kan verschillen doordat een rentegenieter die tijdens het jaar overlijdt geen bedrag krijgt voor het hele jaar.

Grafiek 34 : Totaal en gemiddeld bedrag van de nieuwe rentes, 2008-2013*

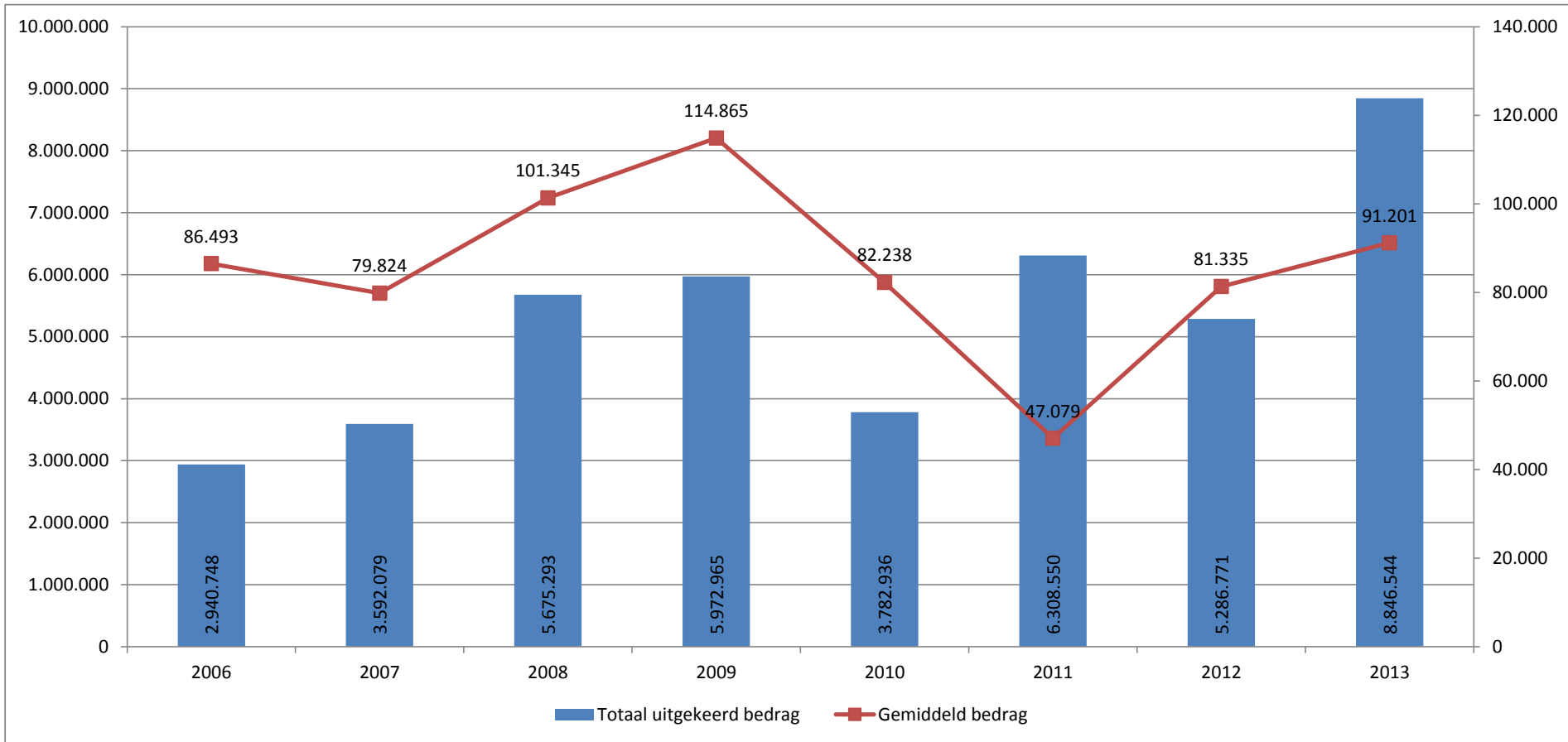

Tabel 25 : Aantal en bedrag van de nieuwe rentes, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal	64	110	114	143	93	134
Totaal bedrag	262.119	146.820	389.941	405.536	217.013	360.360
Gemiddeld bedrag	4.096	1.335	3.421	2.836	2.333	2.689

* Zijn uitgesloten, de rentes uit de omzetting van een kapitaal.

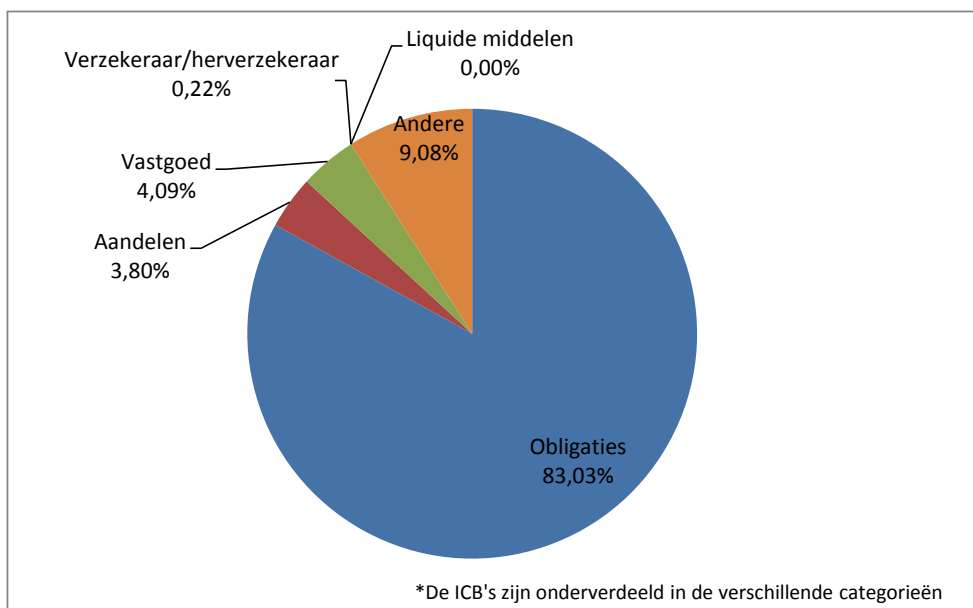
Grafiek 35 : Totaal en gemiddeld bedrag van het kapitaal dat werd omgezet in rente, 2006-2013

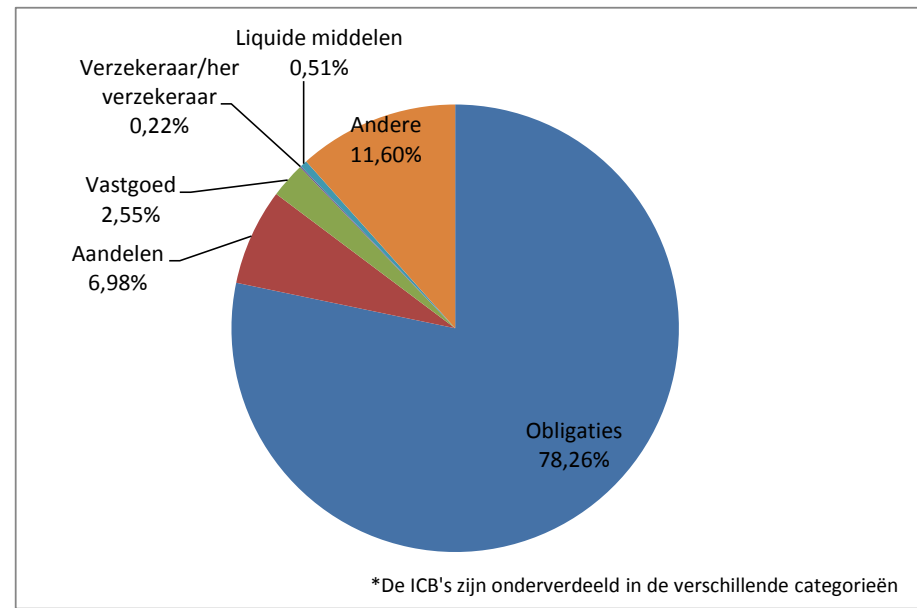
Tabel 26 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties in kapitaal die zijn omgezet in rente, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aantal	34	45	56	52	46	134	65	97
Totaal uitgekeerd bedrag	2.940.748	3.592.079	5.675.293	5.972.965	3.782.936	6.308.550	5.286.771	8.846.544
Gemiddeld bedrag	86.493	79.824	101.345	114.865	82.238	47.079	81.335	91.201

Grafiek 36 : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2013*

Grafiek 36 bis : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2012*

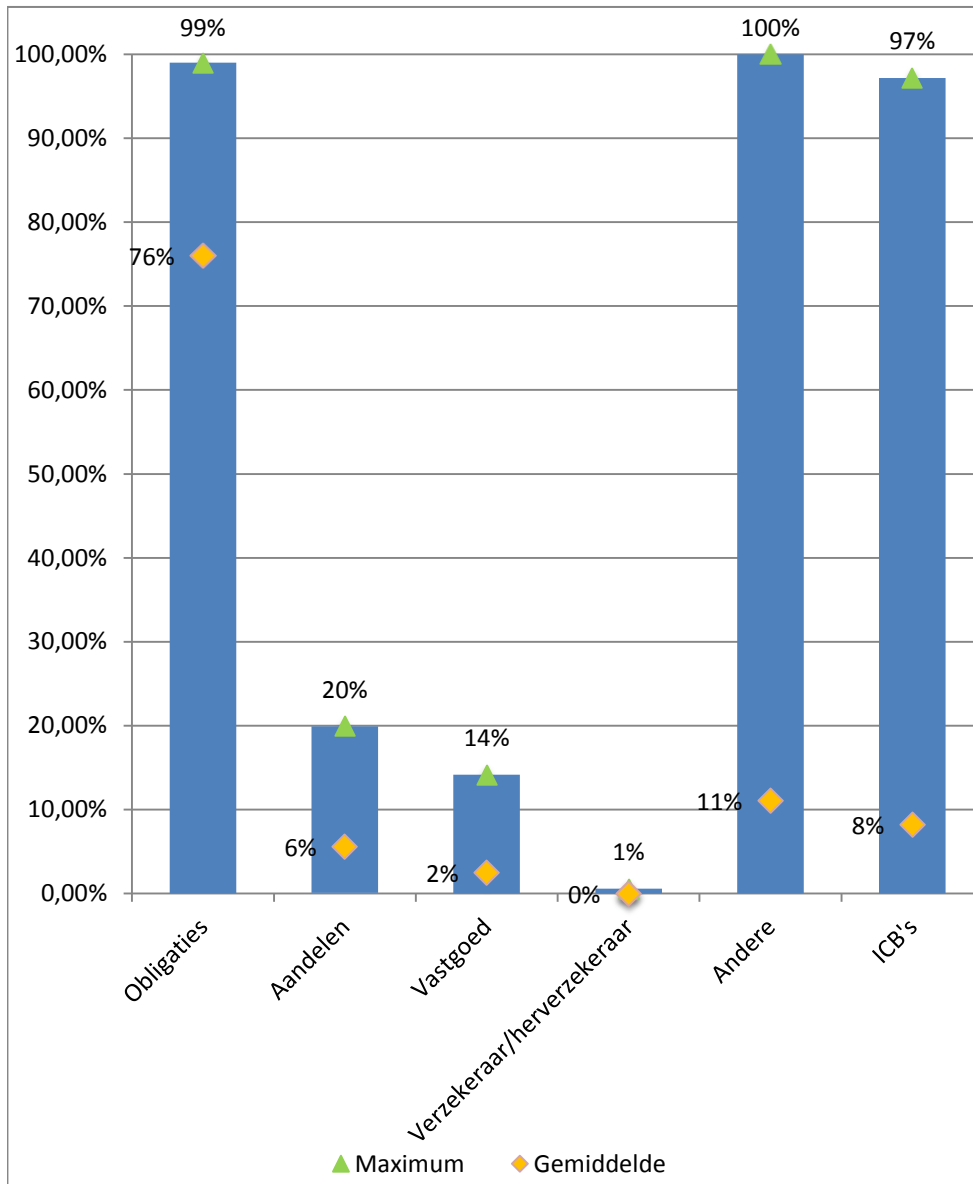
Tabel 27 : Bedrag van de beleggingsportefeuille, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obligaties	1.773.028.933	2.289.301.760	2.893.765.725	3.407.763.389	3.794.700.235	4.036.377.255
Aandelen	206.255.116	199.845.756	210.932.168	220.685.380	212.311.624	270.659.425
Vastgoed	68.262.650	62.504.783	67.220.228	57.109.597	86.839.284	98.174.322
Verzekeraar/herverzekeraar	15.782.326	8.889.412	8.211.928	8.092.712	10.308.362	7.349.232
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Andere	465.083.115	327.994.921	263.858.897	352.935.575	373.442.067	529.189.054
ICB's	972.663.932	1.140.659.654	1.032.756.572	1.057.787.171	1.175.159.324	1.157.912.610
Totaal	3.501.076.072	4.029.196.286	4.476.745.518	5.104.373.824	5.652.760.896	6.099.661.897

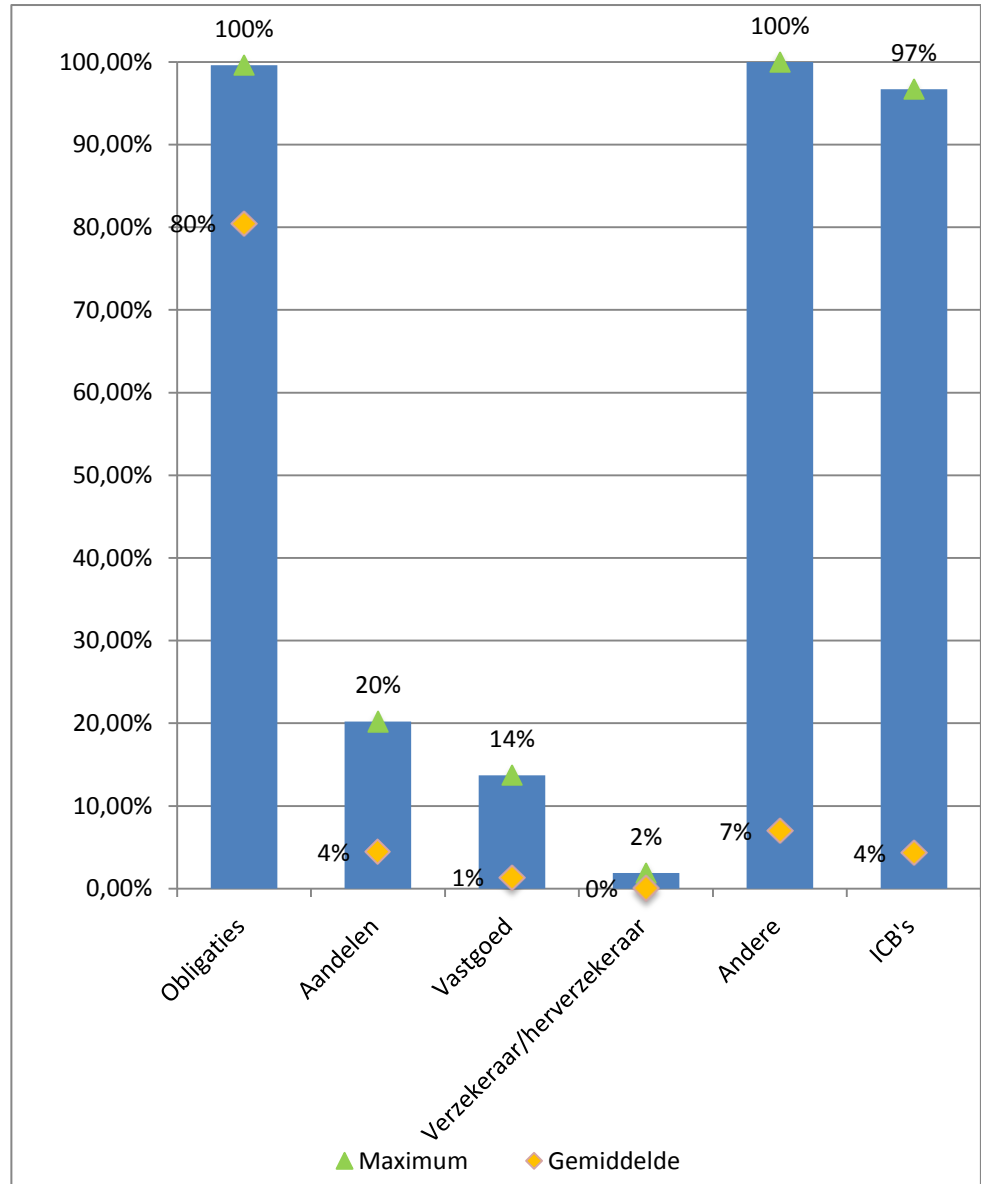
Tabel 28 : Verdeling van de beleggingsportefeuille, 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obligaties	51%	57%	65%	67%	67%	66%
Aandelen	6%	5%	5%	4%	4%	4%
Vastgoed	2%	2%	2%	1%	2%	2%
Verzekeraar/herverzekeraar	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Liquide middelen	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Andere	13%	8%	6%	7%	7%	9%
ICB's	28%	28%	23%	21%	21%	19%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Grafiek 37 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2013

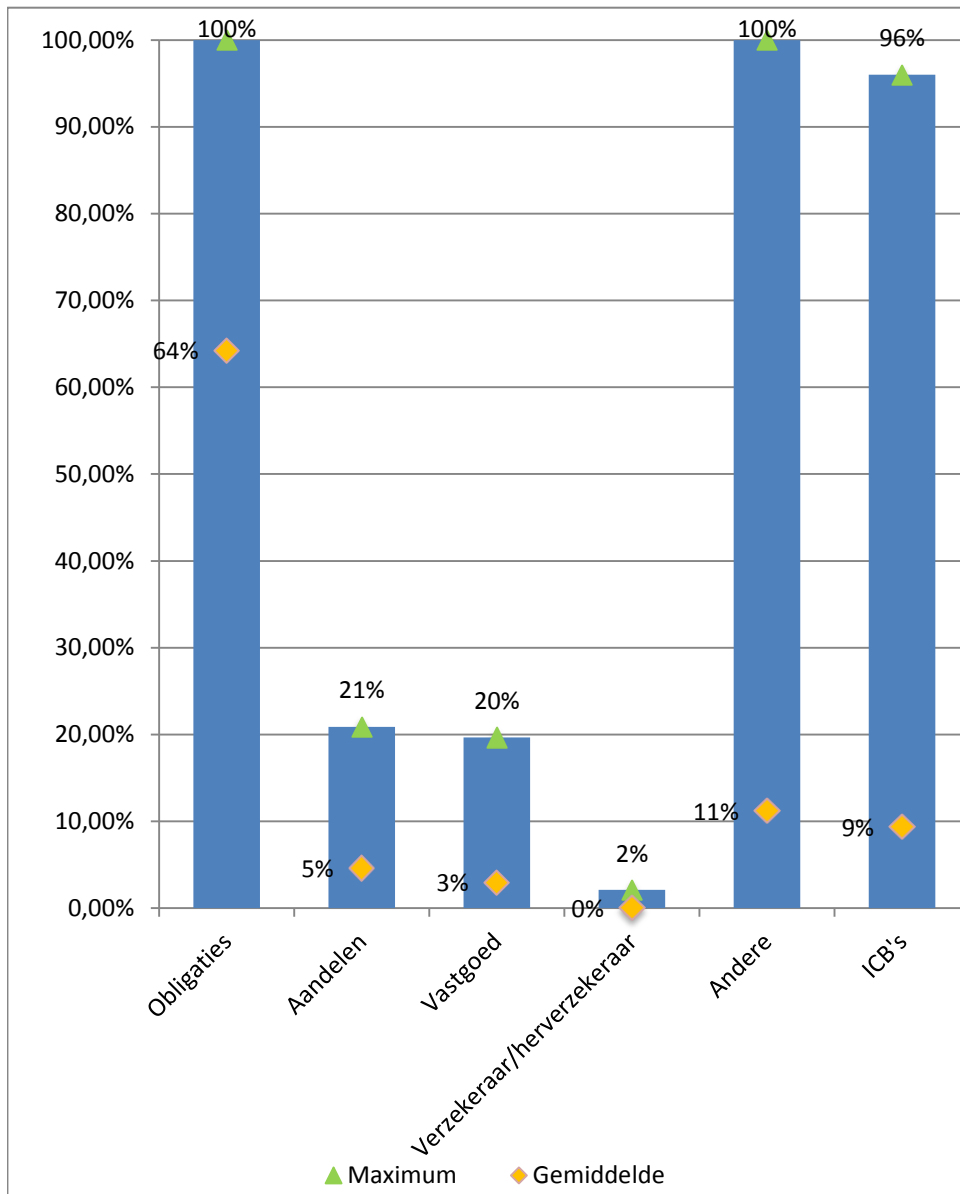

Grafiek 38 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2012

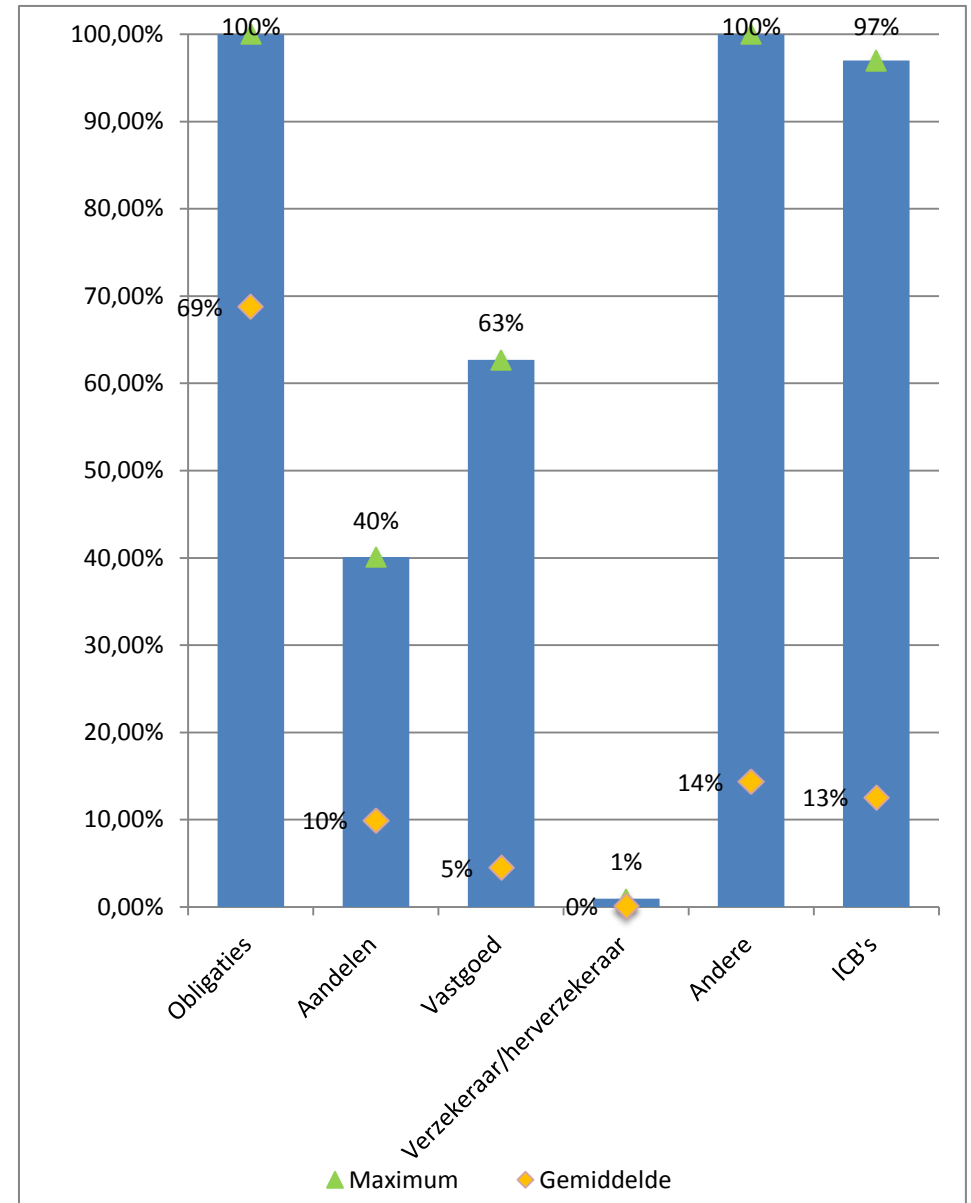
Grafiek 39 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde,

2011

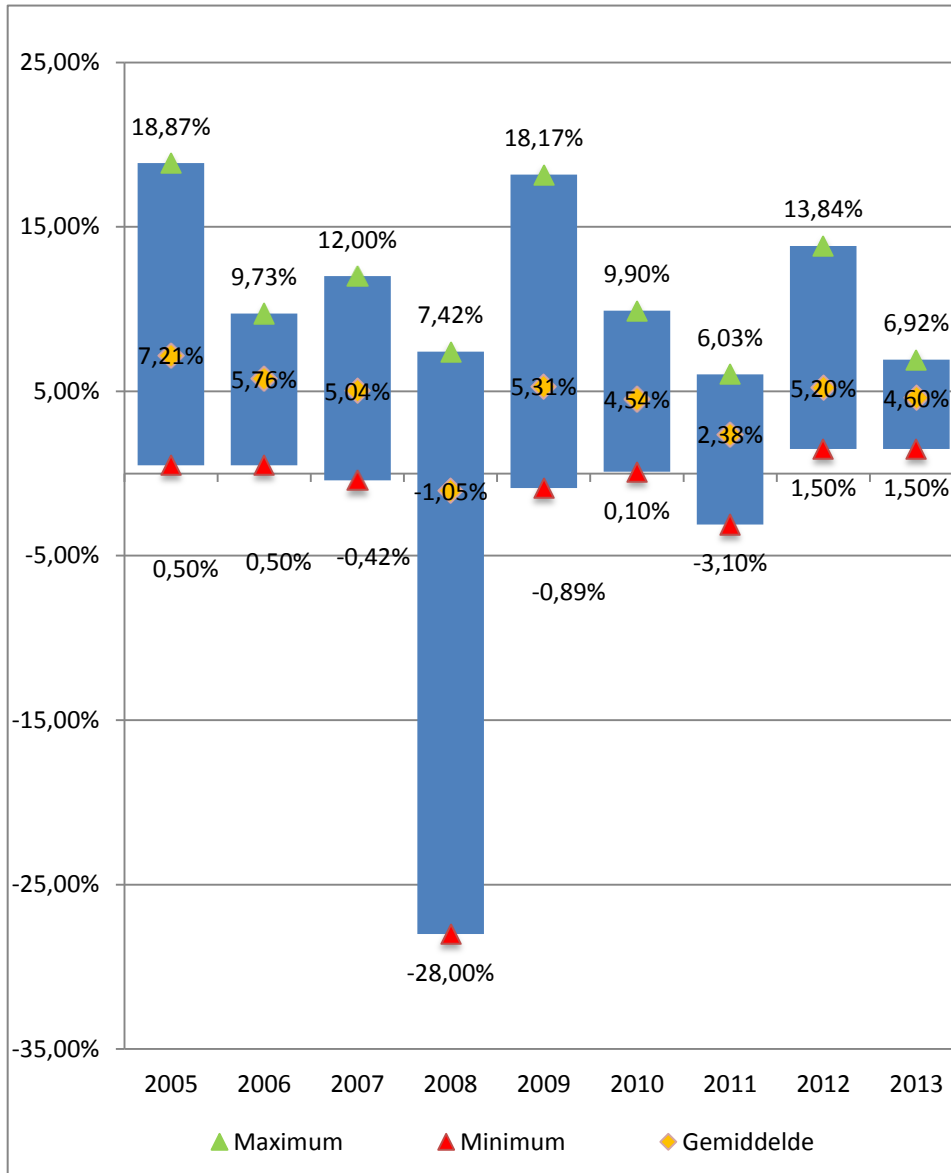

Grafiek 40 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde,

2010

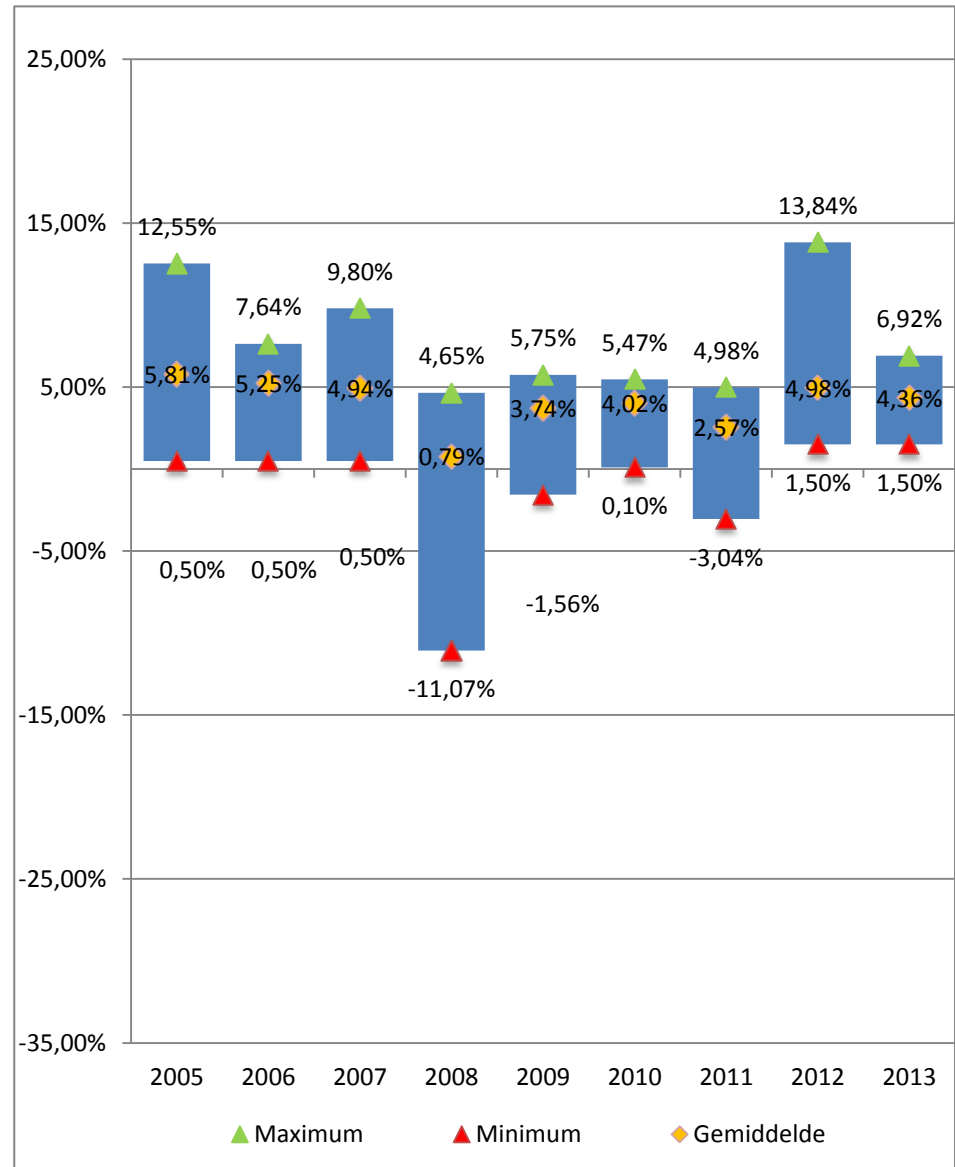

Grafiek 41 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement, 2005-2013*

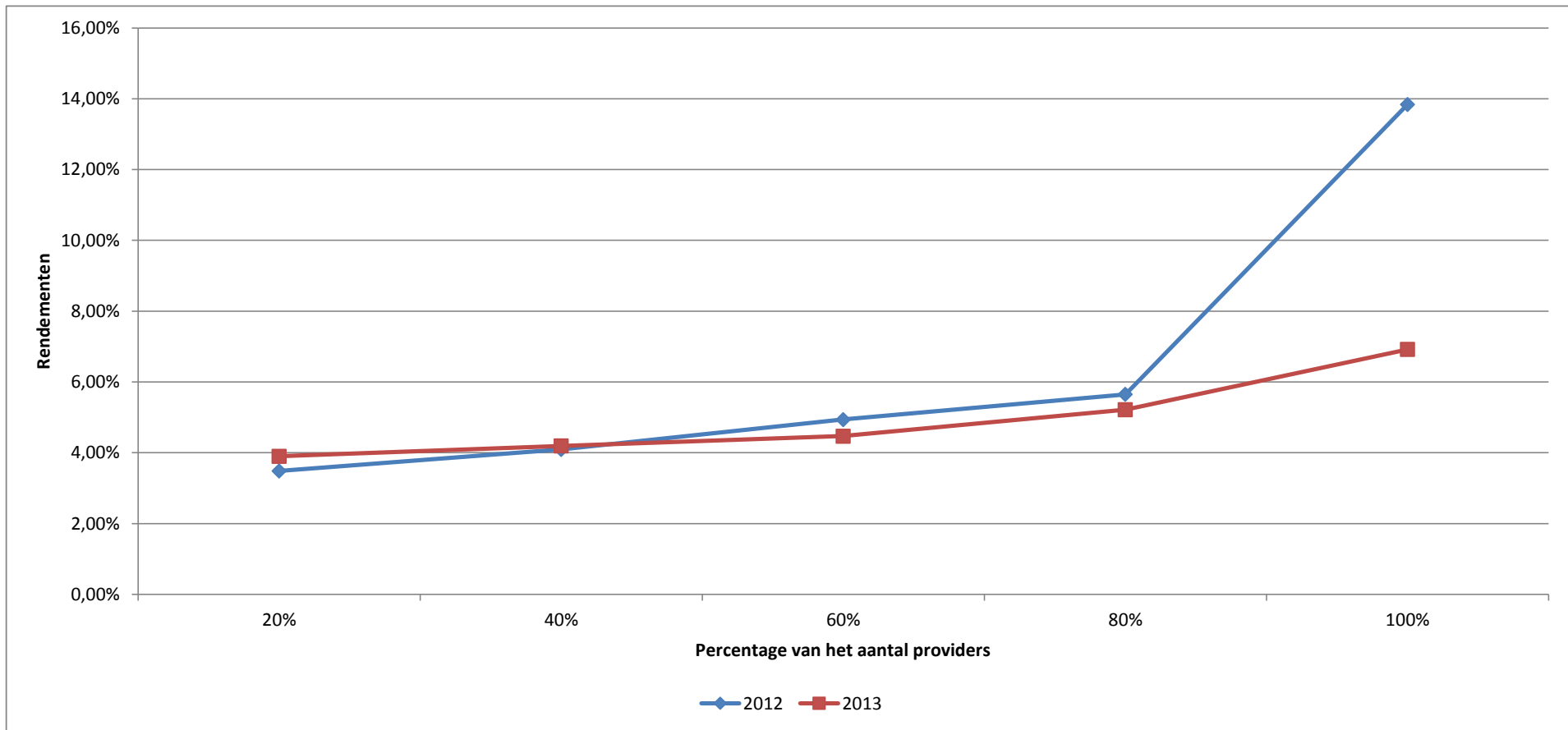

* niet gewogen gemiddelden

Grafiek 42 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement, 2005-2013*

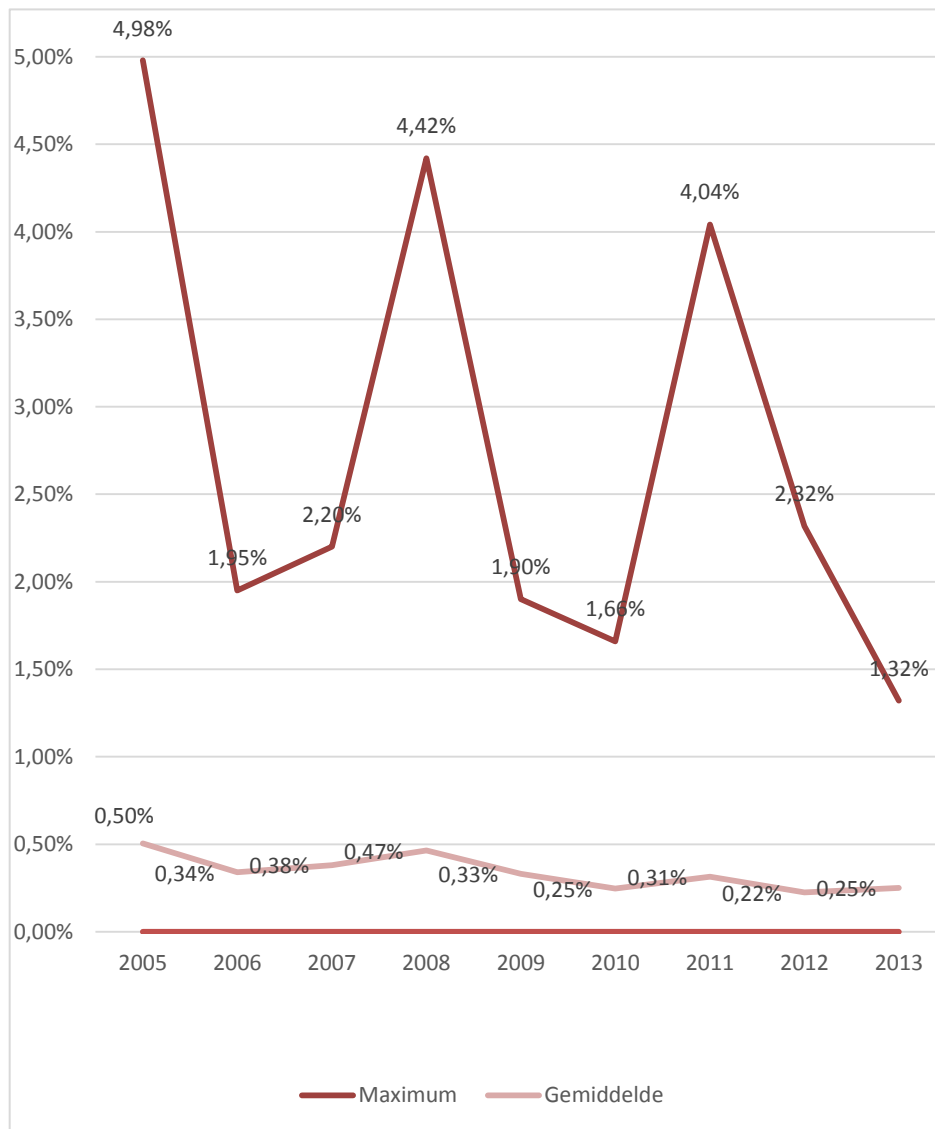
Grafiek 43 : Verdeling van de rendementen, 2012-2013

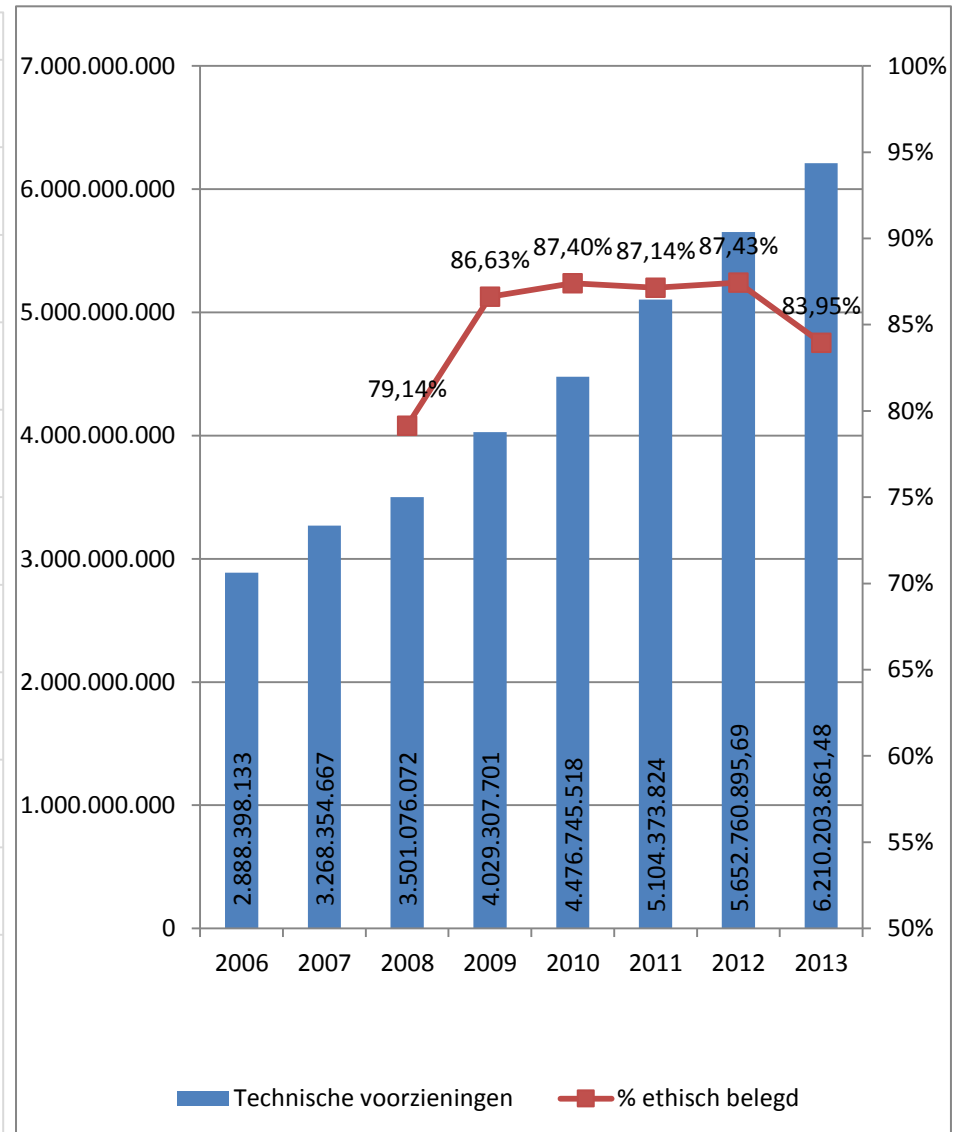
Tabel 29 : Verdeling van de rendementen, 2012-2013

in functie van aantal providers	2012	2013
20%	3,49%	3,90%
40%	4,09%	4,20%
60%	4,94%	4,47%
80%	5,65%	5,22%
100%	13,84%	6,92%

Grafiek 44 : Overzicht verschil tussen bruto en netto jaarlijks rendement, 2005-2013

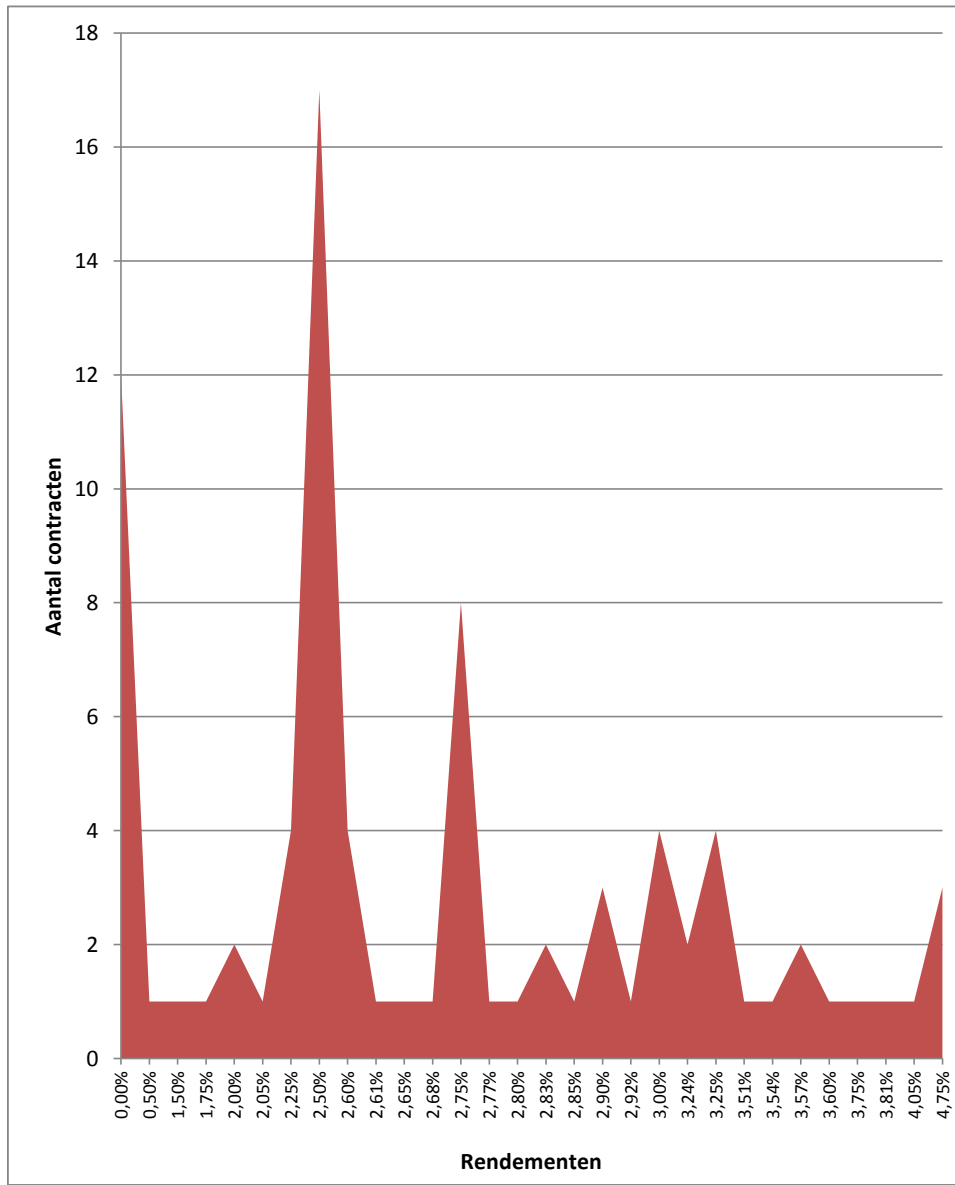

Grafiek 45 : Percentage van de technische voorzieningen waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2006-2013*

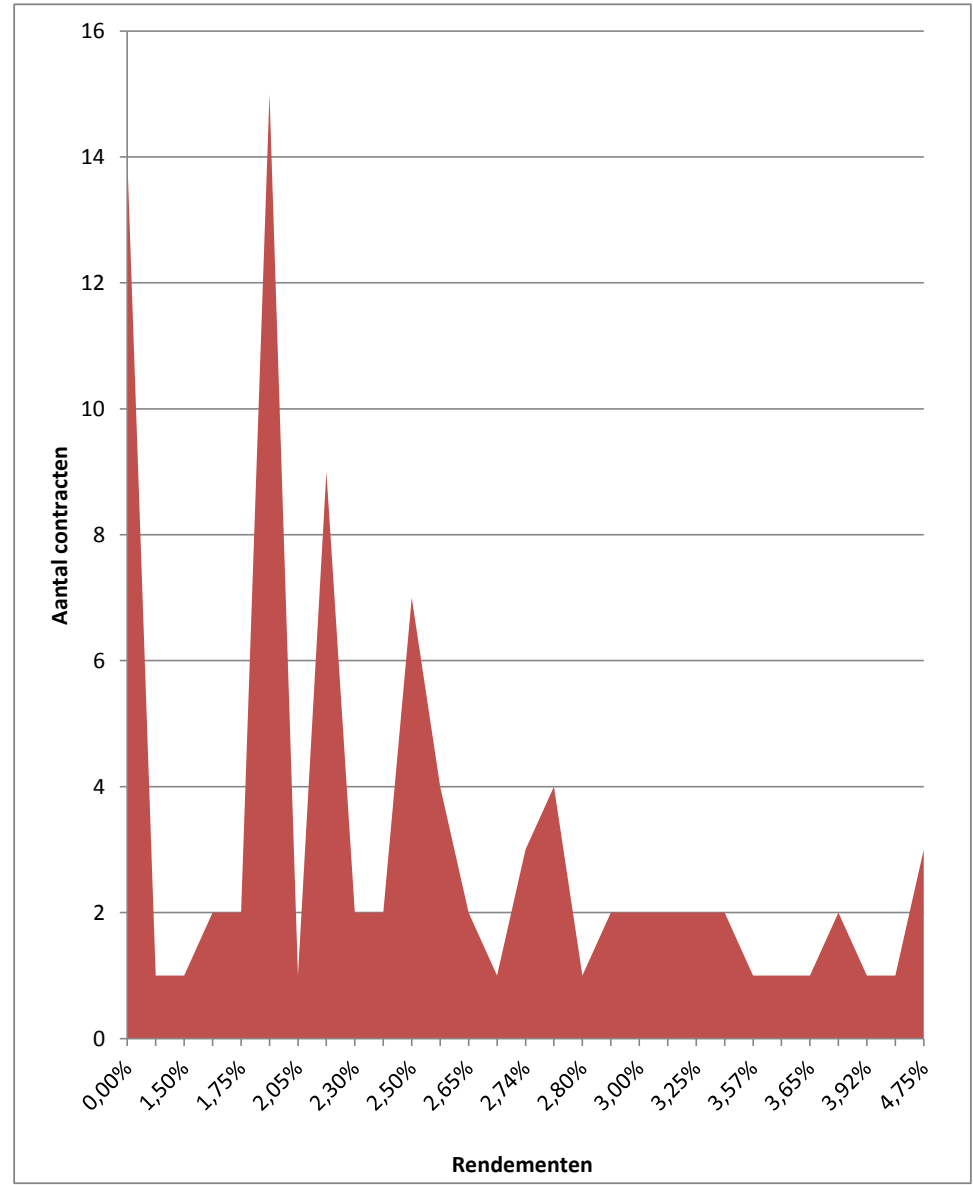

*Dit percentage is louter indicatief aangezien de instellingen wel gevraagd is of zij rekening houden met ethische aspecten maar niet in welke mate.

Grafiek 46 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2012

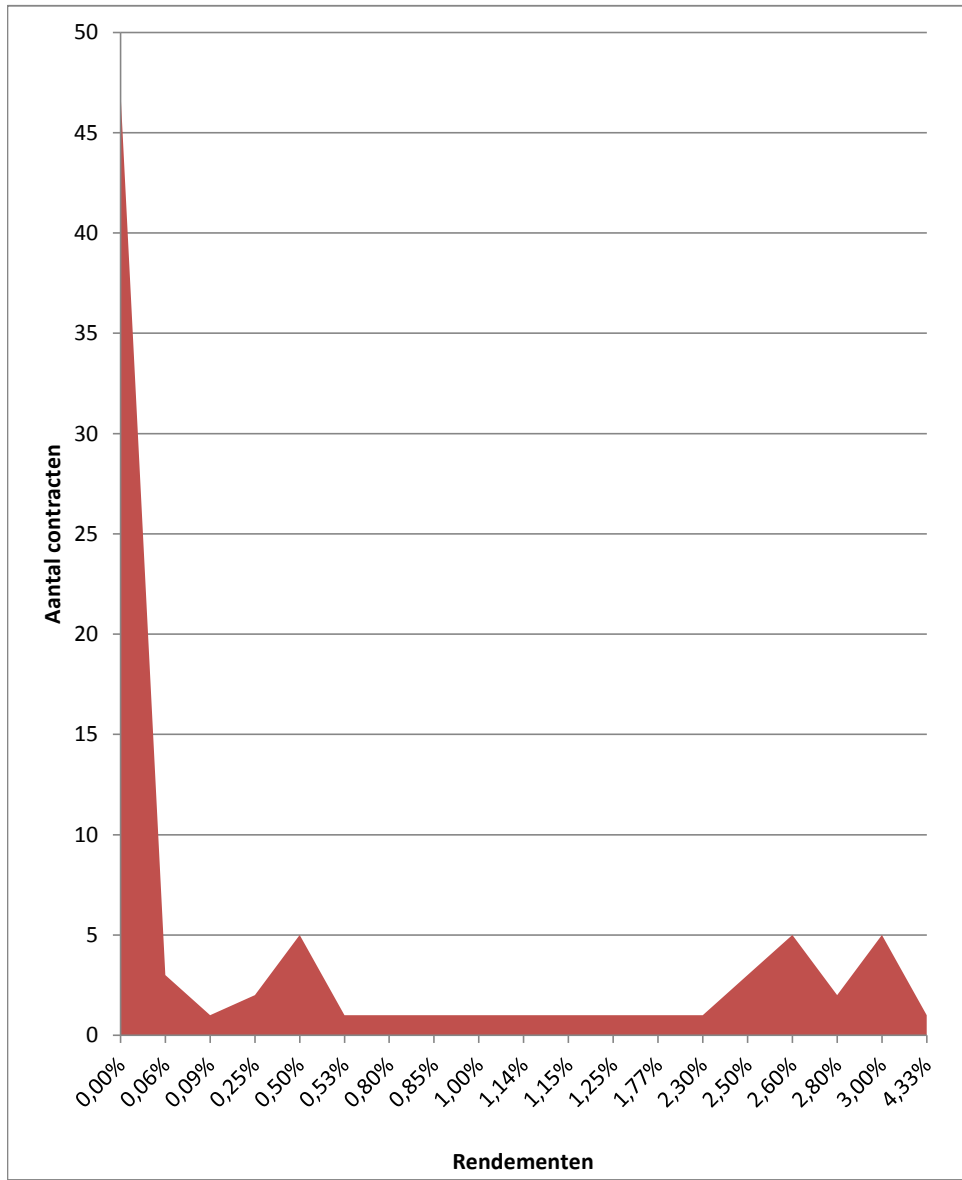

Grafiek 47 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2013

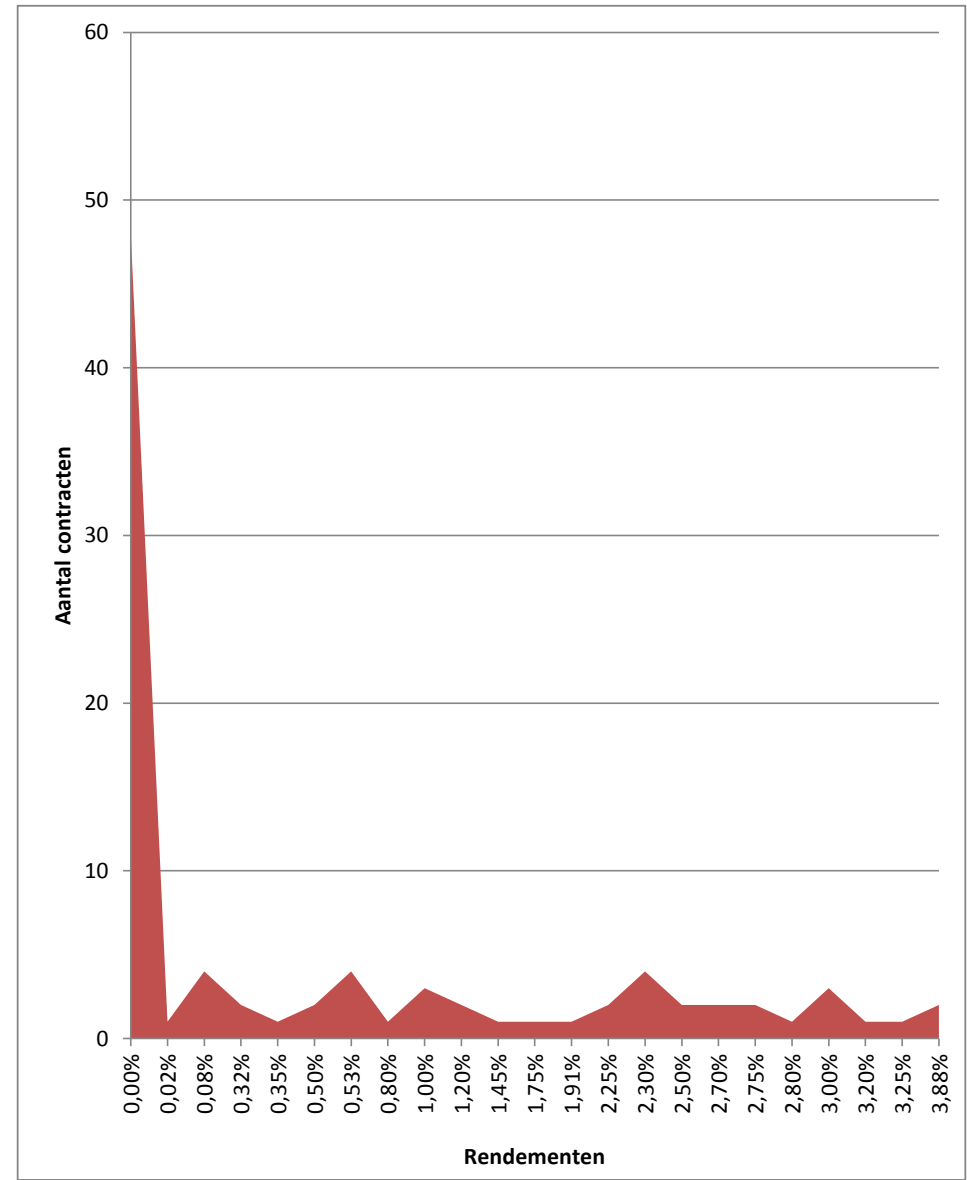

*Verdeling per contracten

Grafiek 48 : Verdeling van de winstdeelneming, 2012

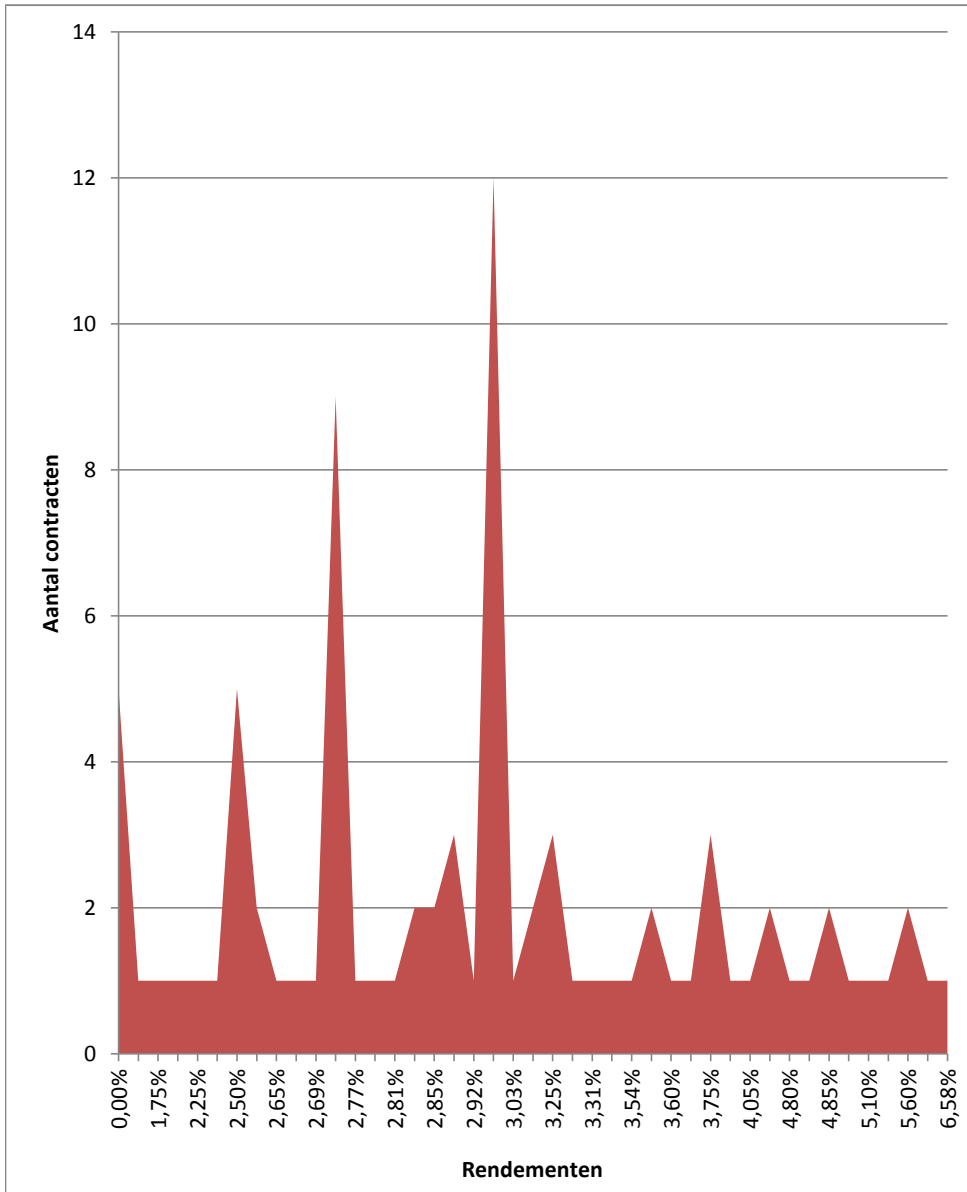

Grafiek 49 : Verdeling van de winstdeelneming, 2013

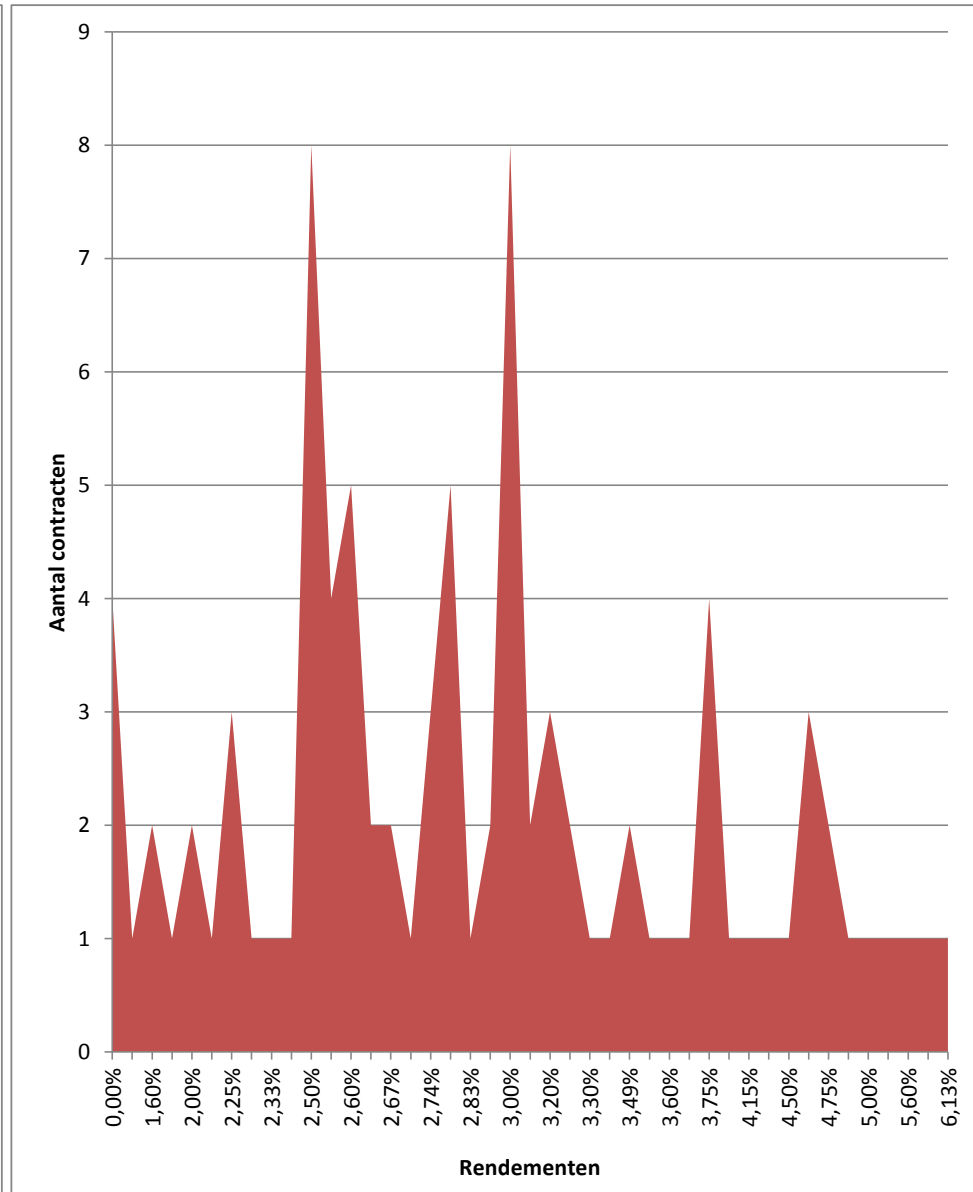

*Verdeling per contracten

Grafiek 50 : Verdeling van het totaal rendement, 2012

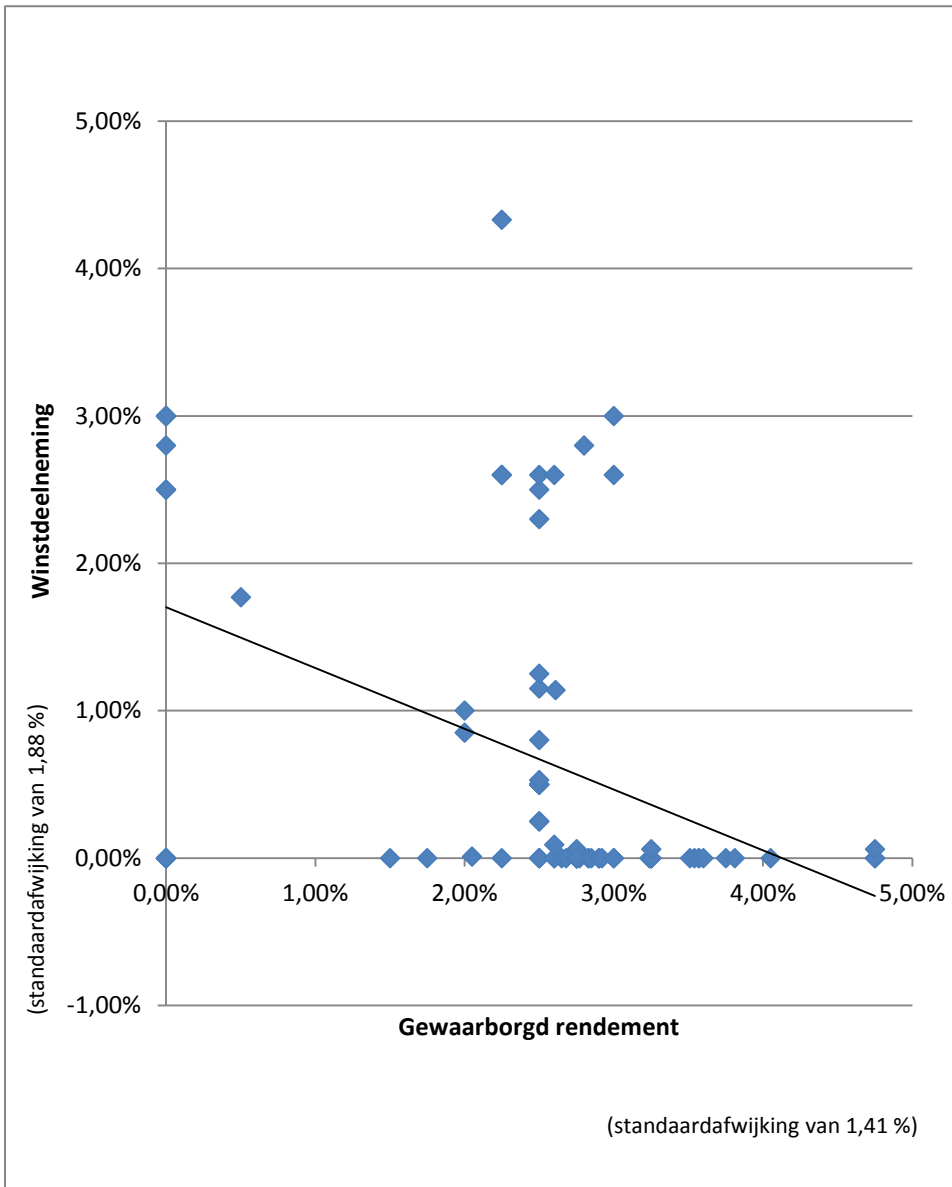

Grafiek 51 : Verdeling van het totaal rendement, 2013

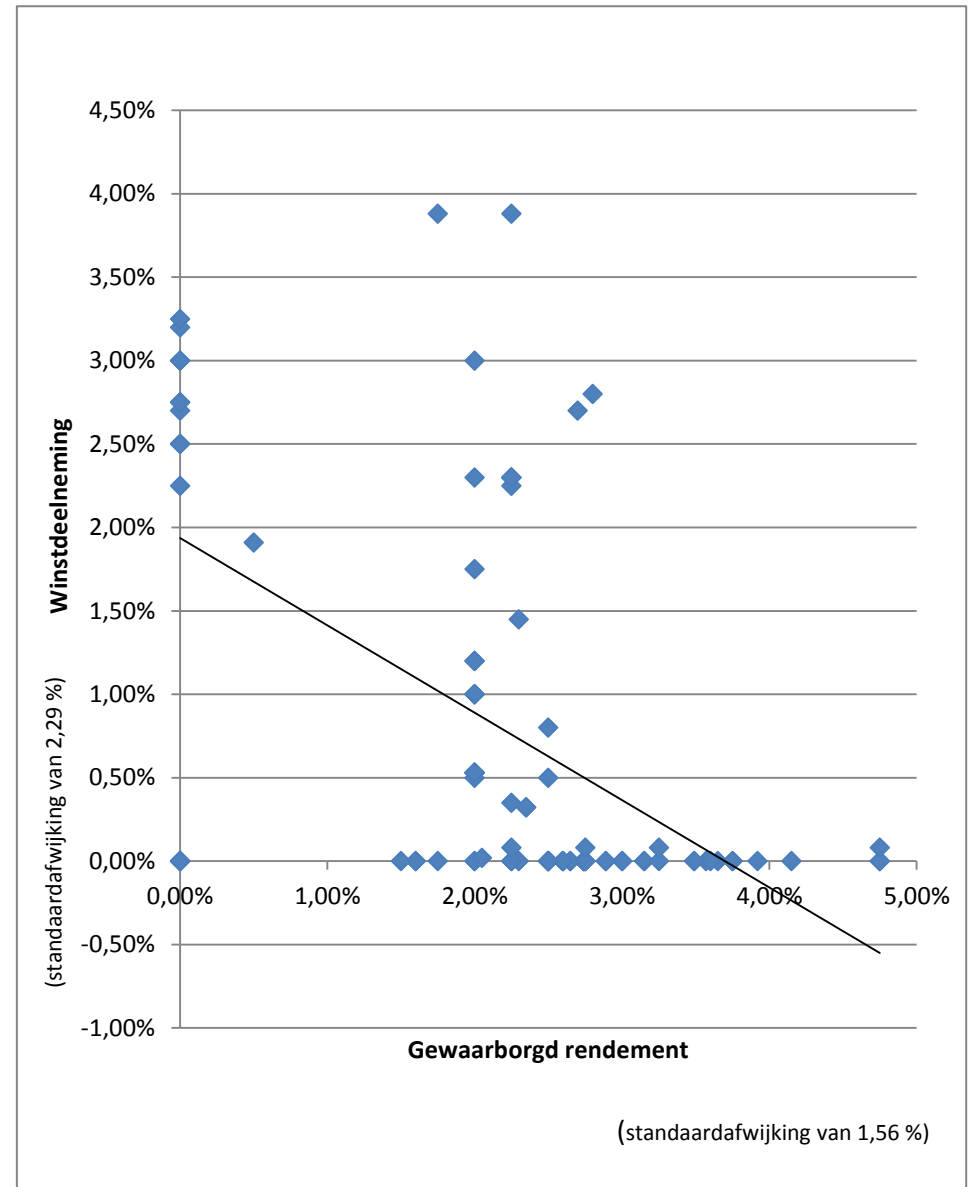

*Verdeling per contracten

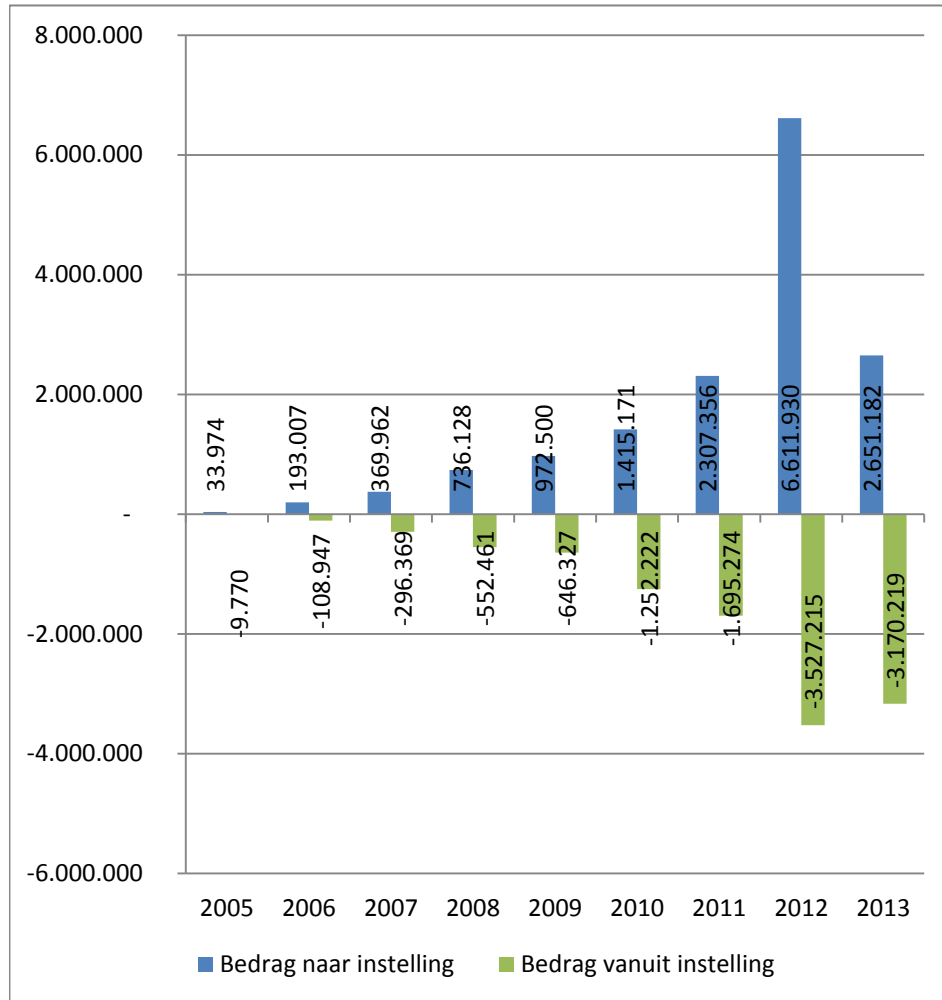
Grafiek 52 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2012

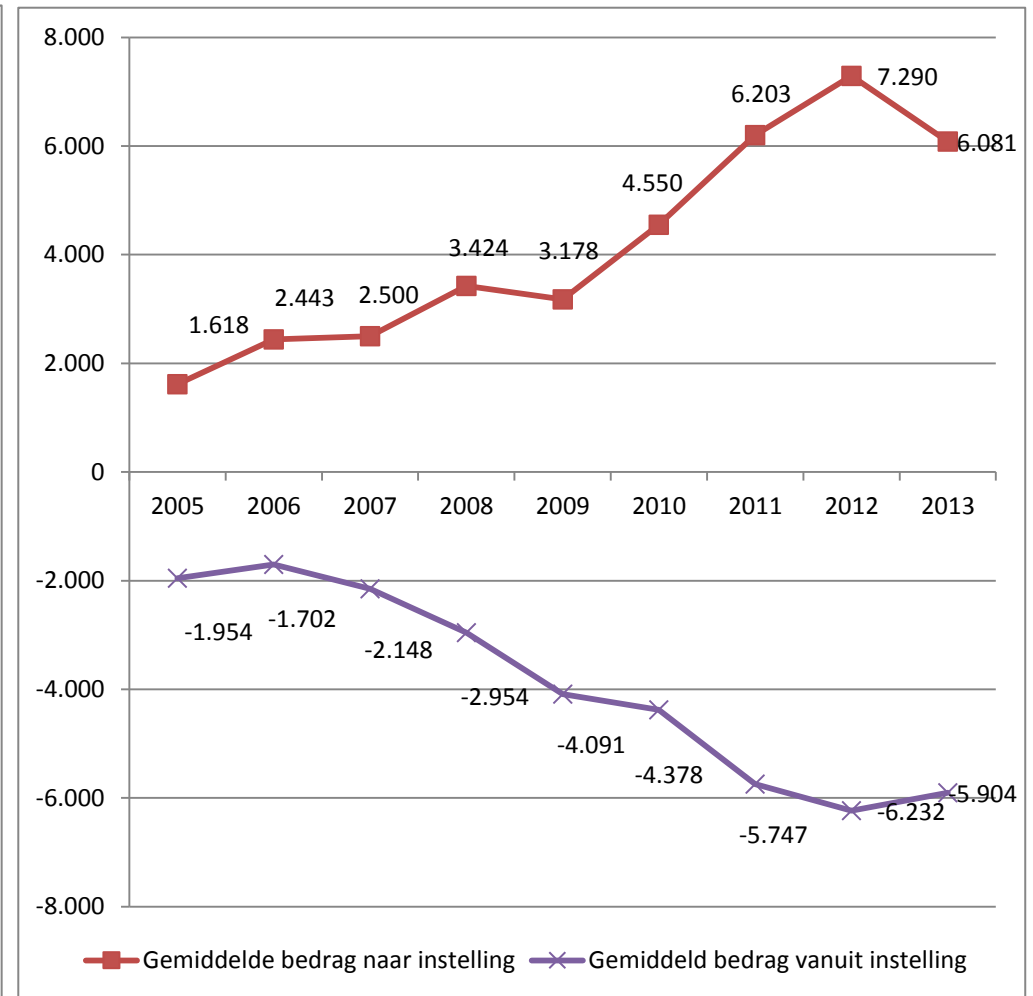
Grafiek 53 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2013

Grafiek 54 : Totaal bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

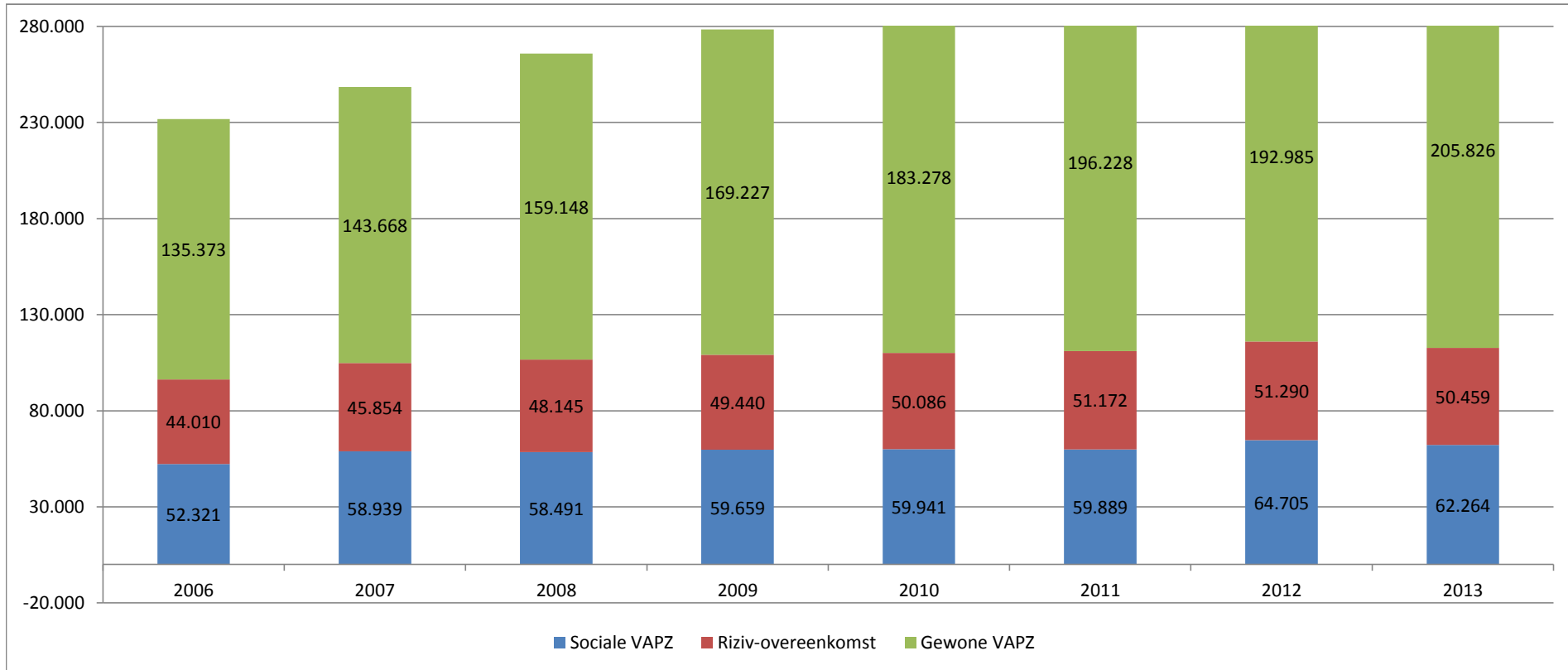
Grafiek 55 : Gemiddelde bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

Tabel 30 : Bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bedrag naar instelling	33.974	193.007	369.962	736.128	972.500	1.415.171	2.307.356	6.611.930	2.651.182
Bedrag vanuit instelling	-9.770	-108.947	-296.369	-552.461	-646.327	-1.252.222	-1.695.274	-3.527.215	-3.170.219
Gemiddelde bedrag naar instelling	1.618	2.443	2.500	3.424	3.178	4.550	6.203	7.290	6.081
Gemiddeld bedrag vanuit instelling	-1.954	-1.702	-2.148	-2.954	-4.091	-4.378	-5.747	-6.232	-5.904

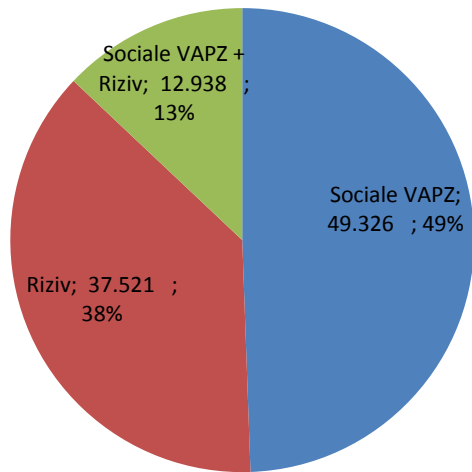
Grafiek 56 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2013

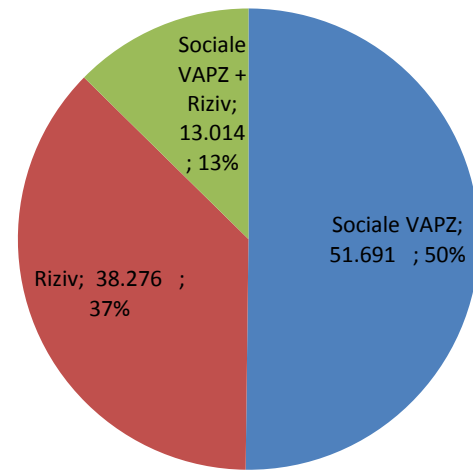
Tabel 31 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sociale VAPZ	52.321	58.939	58.491	59.659	59.941	59.889	64.705	62.264
Riziv-overeenkomst	44.010	45.854	48.145	49.440	50.086	51.172	51.290	50.459
Totaal	96.331	104.793	106.636	109.099	110.027	111.061	115.995	112.723
Aantal actieve aangeslotenen	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289	308.980	318.549
Totaal / Aantal actieve aangeslotenen	42%	42%	40%	39%	38%	36%	38%	35%

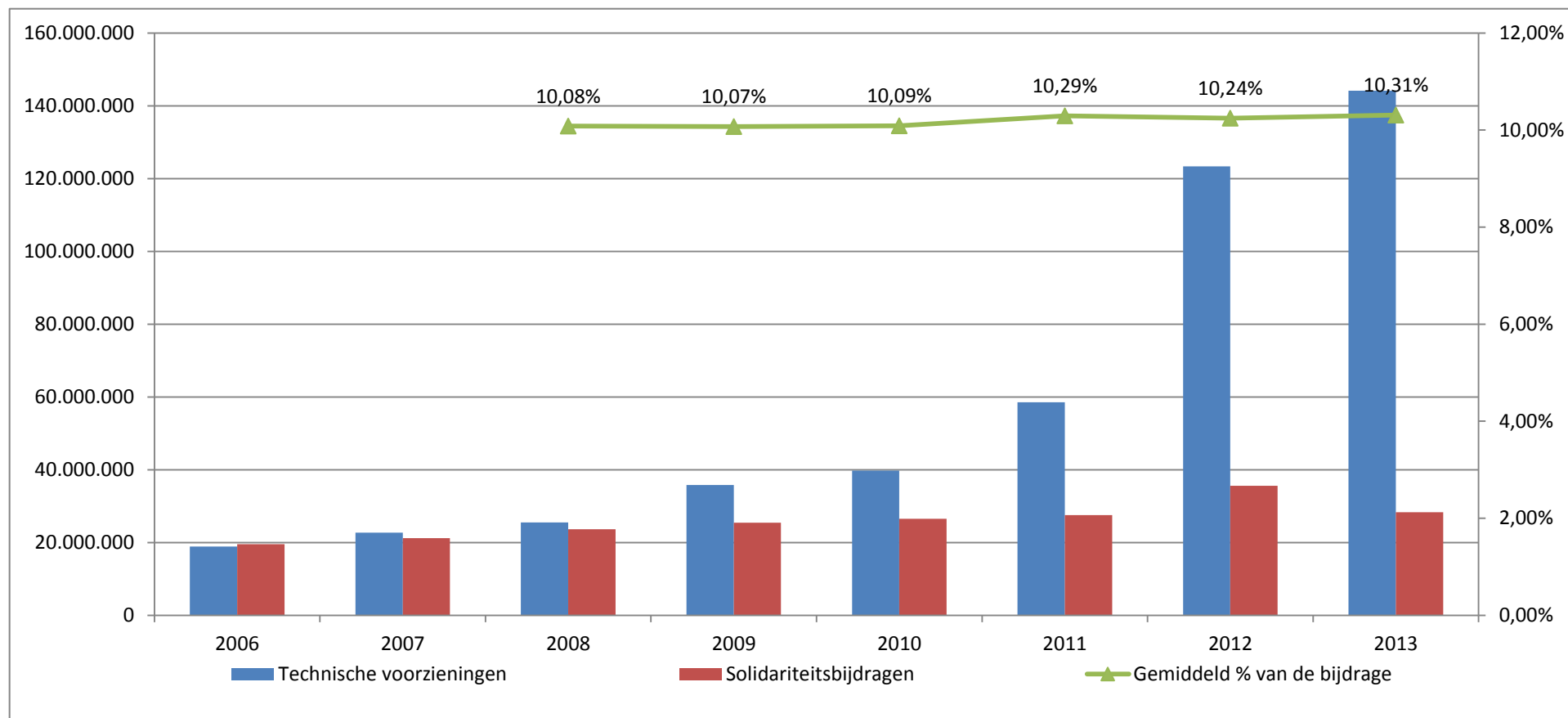
Grafiek 57 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2013

Grafiek 58 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2012

Grafiek 59 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2013

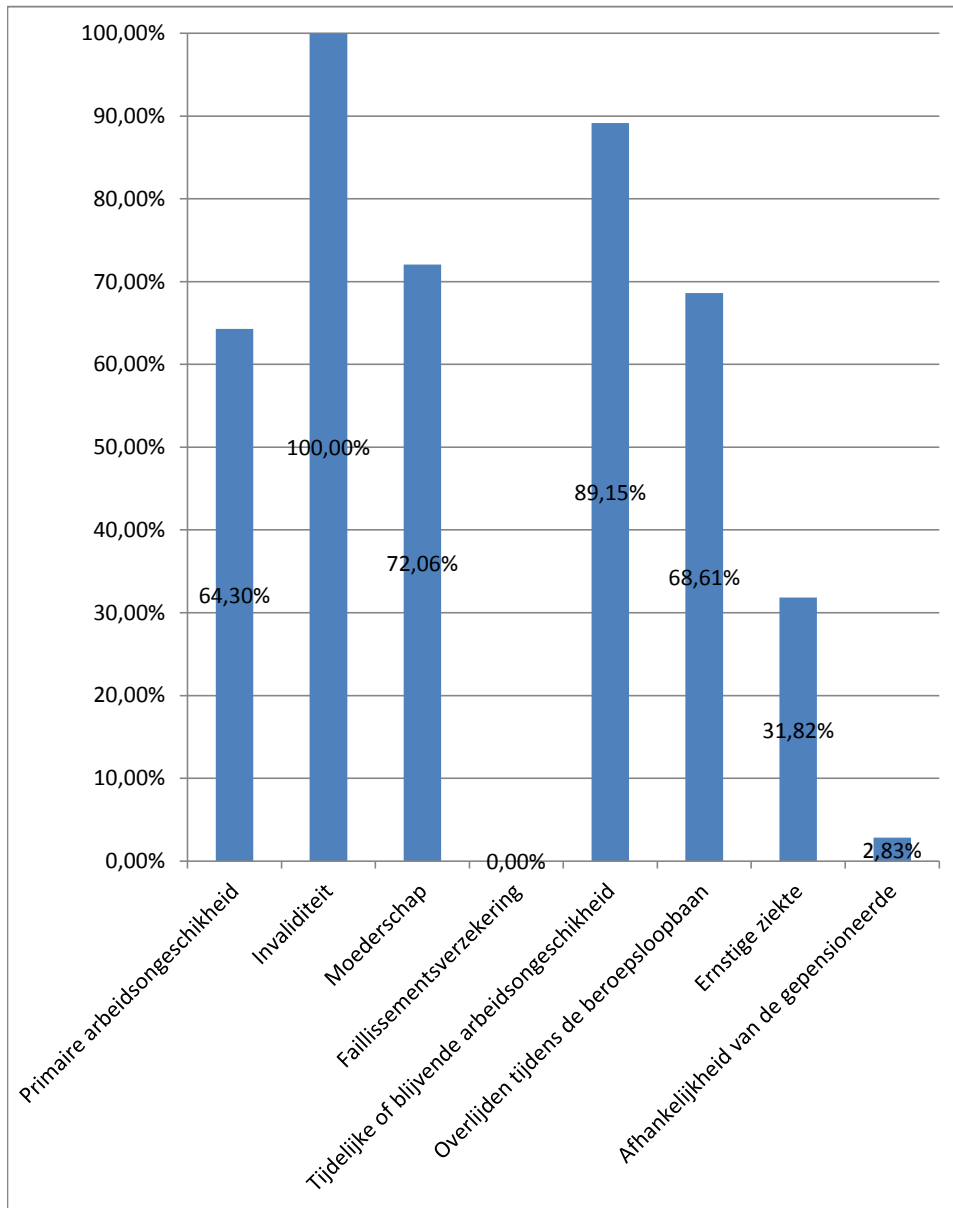
Tabel 33 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Technische voorzieningen	18.894.574	22.713.150	25.490.562	35.769.931	39.756.496	58.547.649	123.350.967	144.107.213
Solidariteitsbijdragen	19.512.644	21.163.183	23.622.824	25.434.608	26.538.221	27.496.301	35.547.044	28.324.345
Gemiddeld % van de bijdrage	N.A.	N.A.	10,08%	10,07%	10,09%	10,29%	10,24%	10,31%

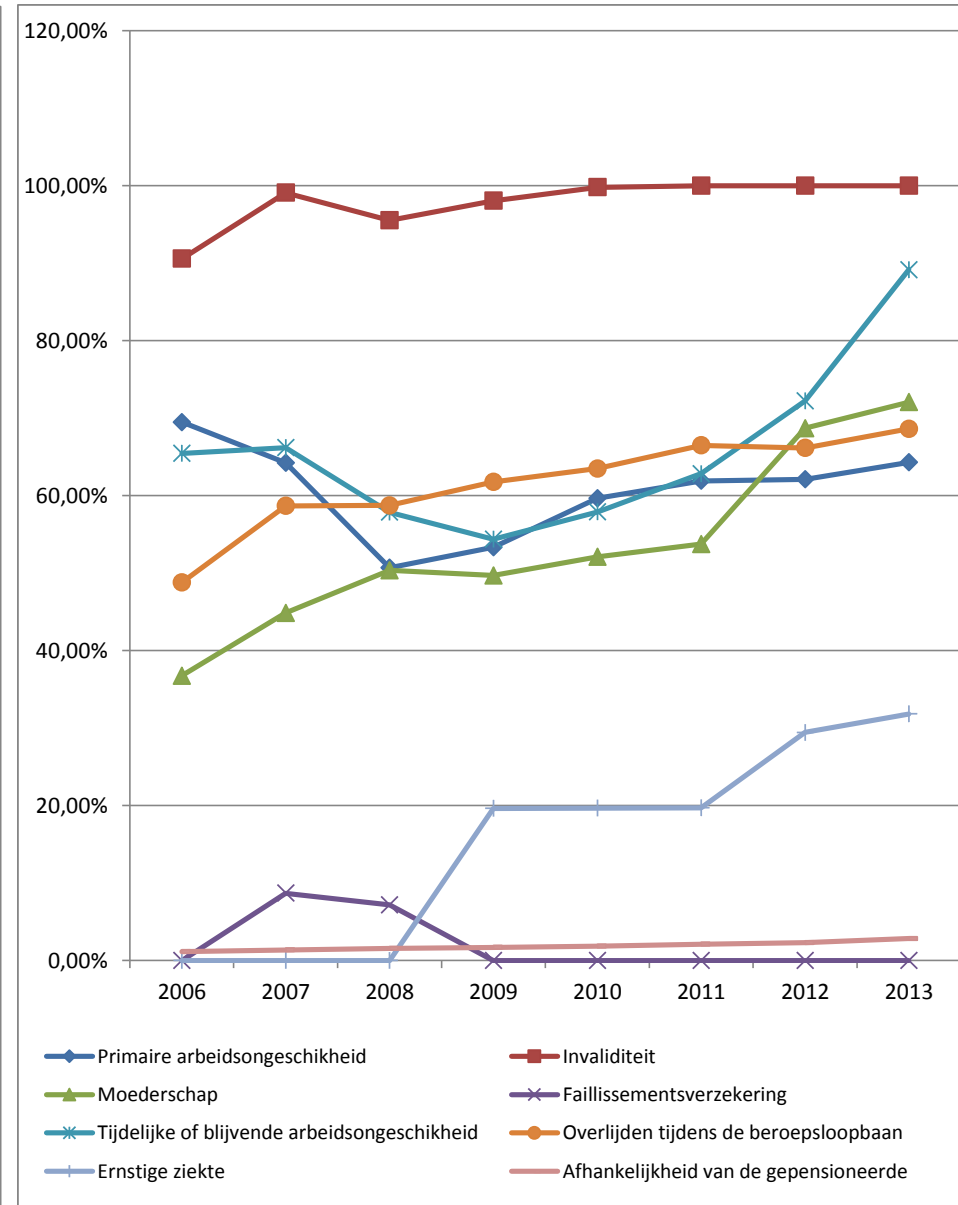
Tabel 33 : Percentage van de aangeboden prestaties, 2006-2013

Mogelijke solidariteitsprestaties	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Financiering van de opbouw van het aanvullend rust en/of overlevingspensioen tijdens de vergoede periode in het kader								
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens primaire arbeidsongeschiktheid	64%	71%	65%	66%	60%	58%	61%	62%
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens invaliditeit	80%	83%	96%	100%	100%	96%	96%	100%
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens moederschap	20%	25%	39%	35%	35%	30%	39%	38%
de faillissementsverzekering	0%	8%	4%	0%	0%	0%	0%	0%
2. Vergoeding in de vorm van rente bij inkomstenverlies in geval van:								
tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	64%	71%	74%	65%	78%	77%	74%	71%
overlijden tijdens de beroepsloopbaan	48%	50%	52%	58%	48%	46%	52%	48%
3. Betaling van een forfaitaire vergoeding met het oog op de dekking van de kosten in geval van:								
ernstige ziekte	0%	0%	0%	8%	4%	4%	4%	4%
afhankelijkheid van de gepensioneerde	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%	4%
4. Verhoging van lopende pensioenrenten of overlevingsrenten	0%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%

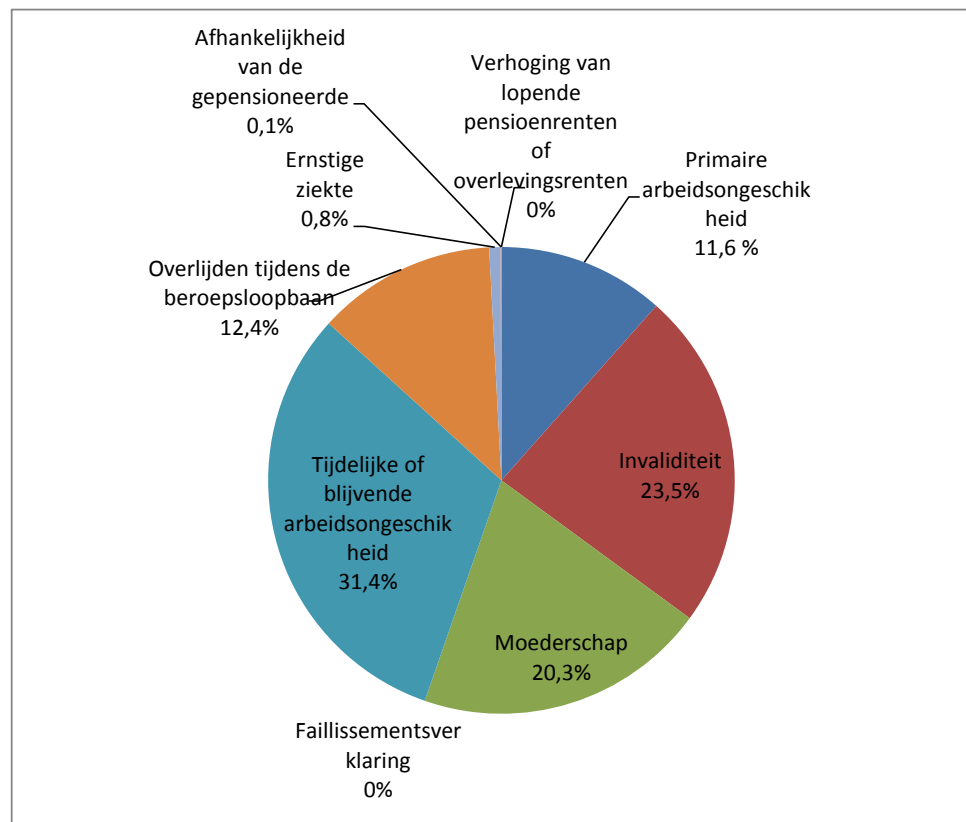
Grafiek 60 : Verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2013

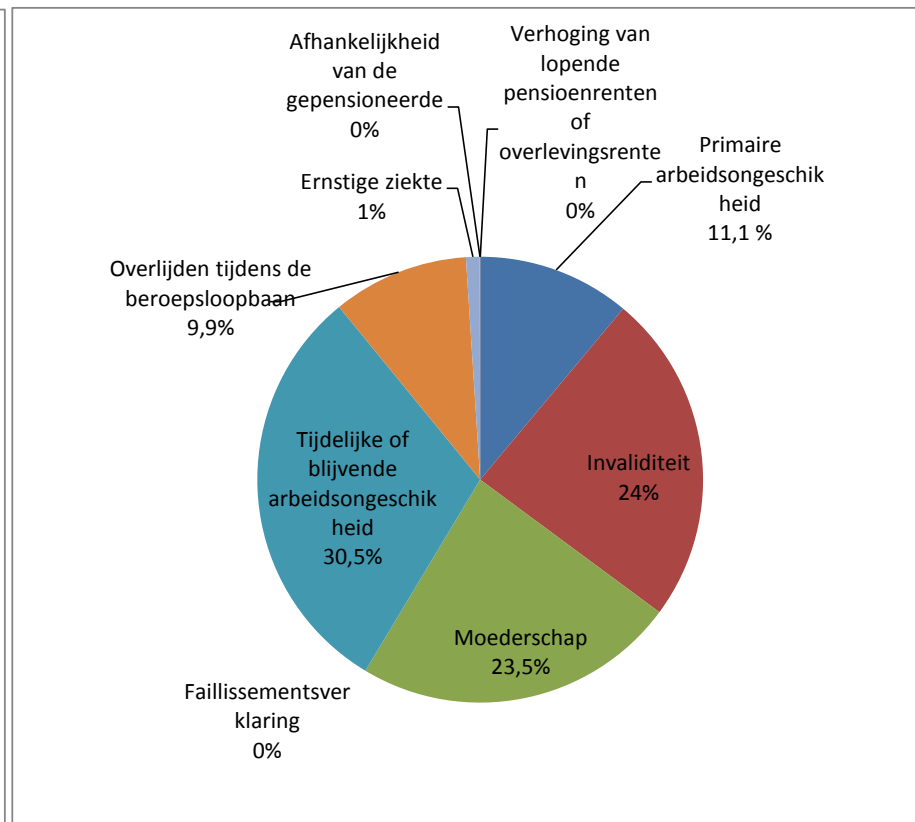
Grafiek 61 : Evolutie van de verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2006-2013

Grafiek 62 : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2013

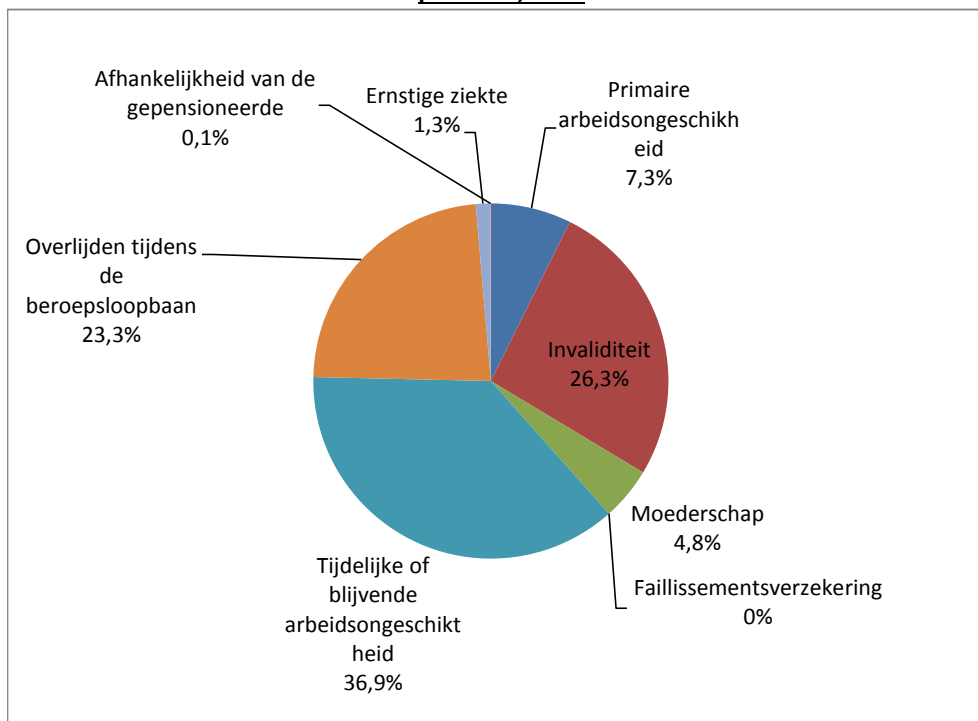
Grafiek 62 bis : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2012

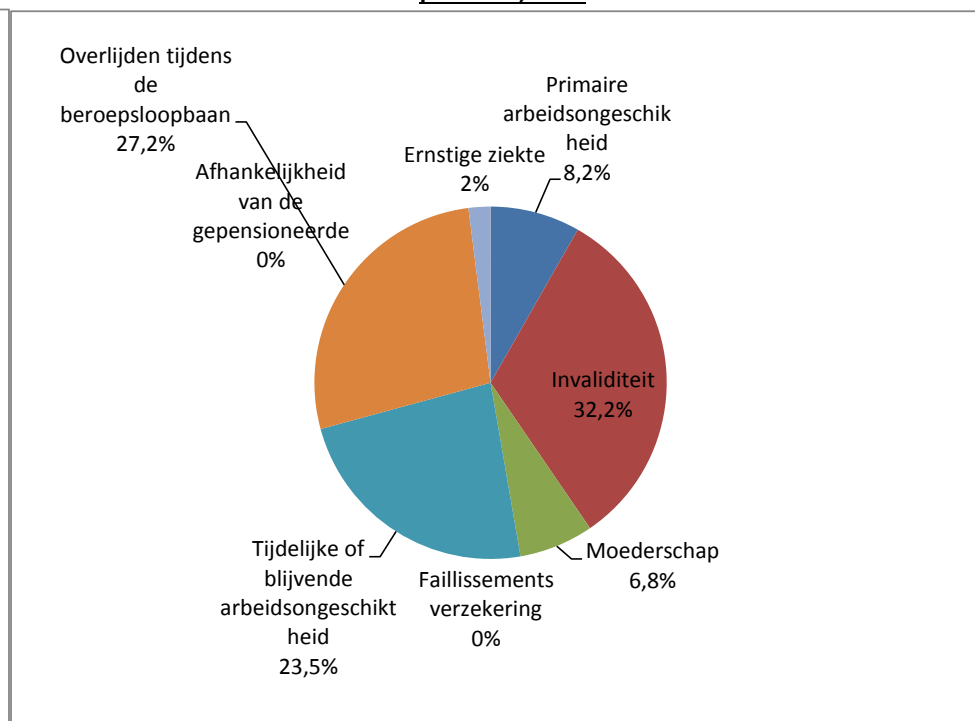
Tabel 34 : Aantal begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Primaire arbeidsongeschiktheid	21	120	203	185	250	257	284	358	412
Invaliditeit	105	90	179	206	262	579	637	776	838
Moederschap	50	66	55	622	642	689	689	758	723
Faillissementsverklaring	0	0	1	3	0	0	0	0	0
Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	104	387	585	738	846	888	893	984	1.120
Overlijden tijdens de beroepsloopbaan	47	81	127	180	208	261	305	319	443
Ernstige ziekte	0	0	0	0	16	9	37	32	28
Afhankelijkheid van de gepensioneerde	1	2	1	1	0	0	4	1	2
Verhoging van lopende pensioenrenten of overlevingsrenten	348	0	0	214	0	0	0	0	0

Grafiek 63 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2013

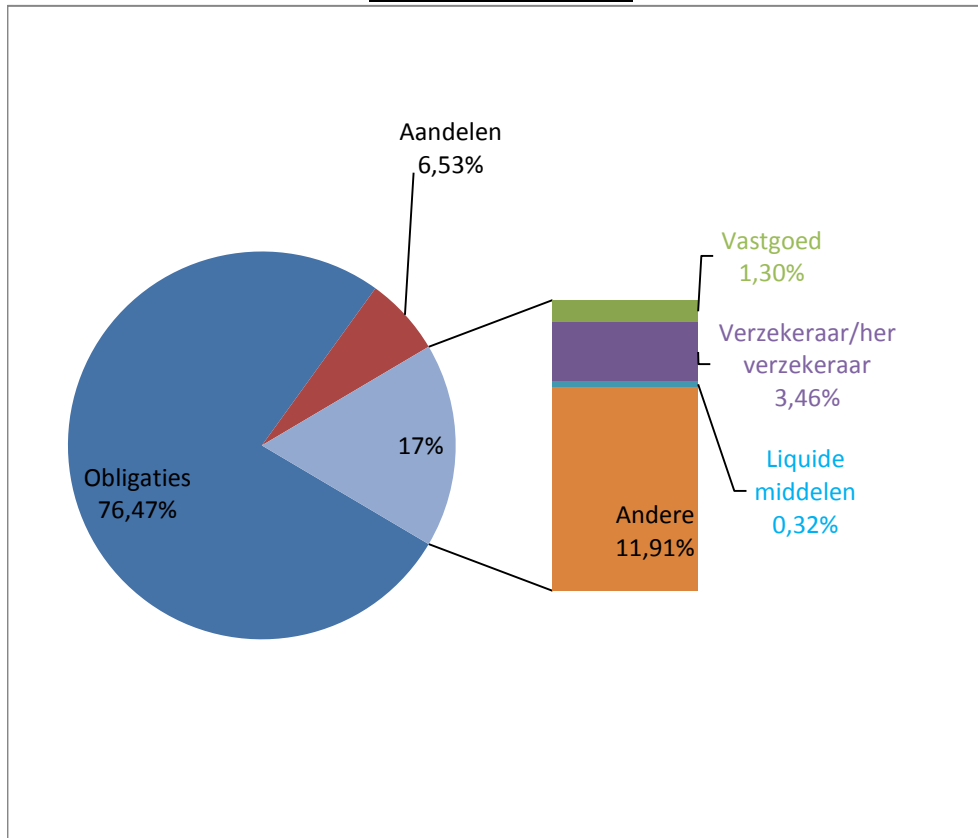
Grafiek 64 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2012

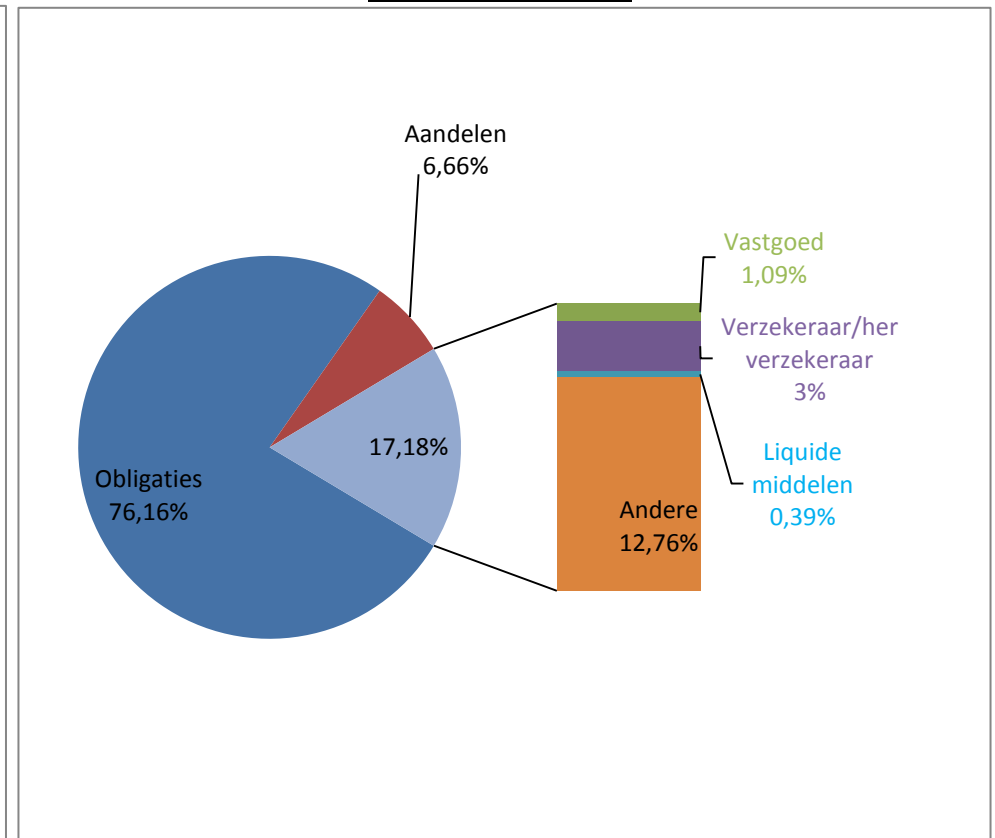
Tabel 35 : Bedrag van de uitgekeerde solidariteitsprestaties per prestatie, 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Primaire arbeidsongeschiktheid	167.295	134.243	216.963	189.617	261.491	311.596	333.884	388.444	468.786
Invaliditeit	384.878	154.040	294.674	407.937	479.590	757.397	750.780	1.516.988	1.679.205
Moederschap	160.863	44.602	25.587	217.060	237.668	230.981	228.677	321.652	307.027
Faillissementsverzekering	0	0	1.221	2.365	0	0	0	0	0
Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	262.573	734.129	967.241	771.702	976.600	790.484	835.925	1.106.612	2.360.332
Overlijden tijdens de beroepsloopbaan	145.715	273.604	493.680	610.754	720.095	584.132	734.551	1.282.250	1.487.545
Ernstige ziekte	0	0	0	0	56.201	22.252	117.801	94.103	82.831
Afhankelijkheid van de gepensioneerde	282	2.507	59	1.164	0	0	2.112	601	4.404
Totaal	1.121.325 €	1.343.124 €	1.999.423 €	2.199.434 €	2.731.644 €	2.696.842 €	3.003.730 €	4.710.049 €	6.390.130 €

Grafiek 65 : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2012

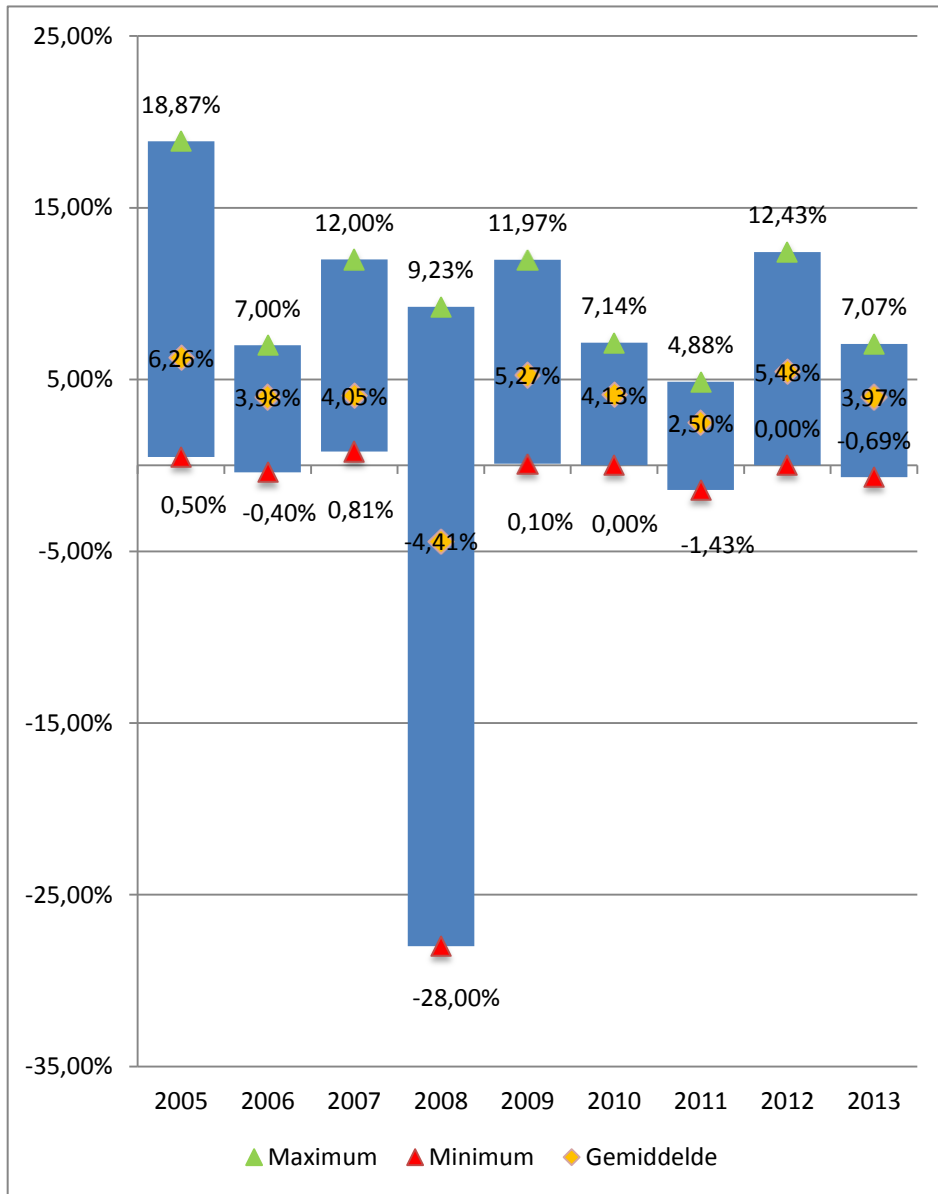
Grafiek 65 bis : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2013

Tabel 36 : Samenstelling van de globale beleggingsportefeuille voor het solidariteitsluik, 2013

	2012	2013
Obligaties	109.380.366	127.226.029
Aandelen	9.347.202	11.120.456
Vastgoed	1.865.875	1.722.768
Verzekeraar/herverzekeraar	4.952.277	5.016.250
Liquide middelen	463.009	655.759
Andere	17.036.500	21.319.227
ICB's	0	0
Totaal	143.045.229	167.060.489

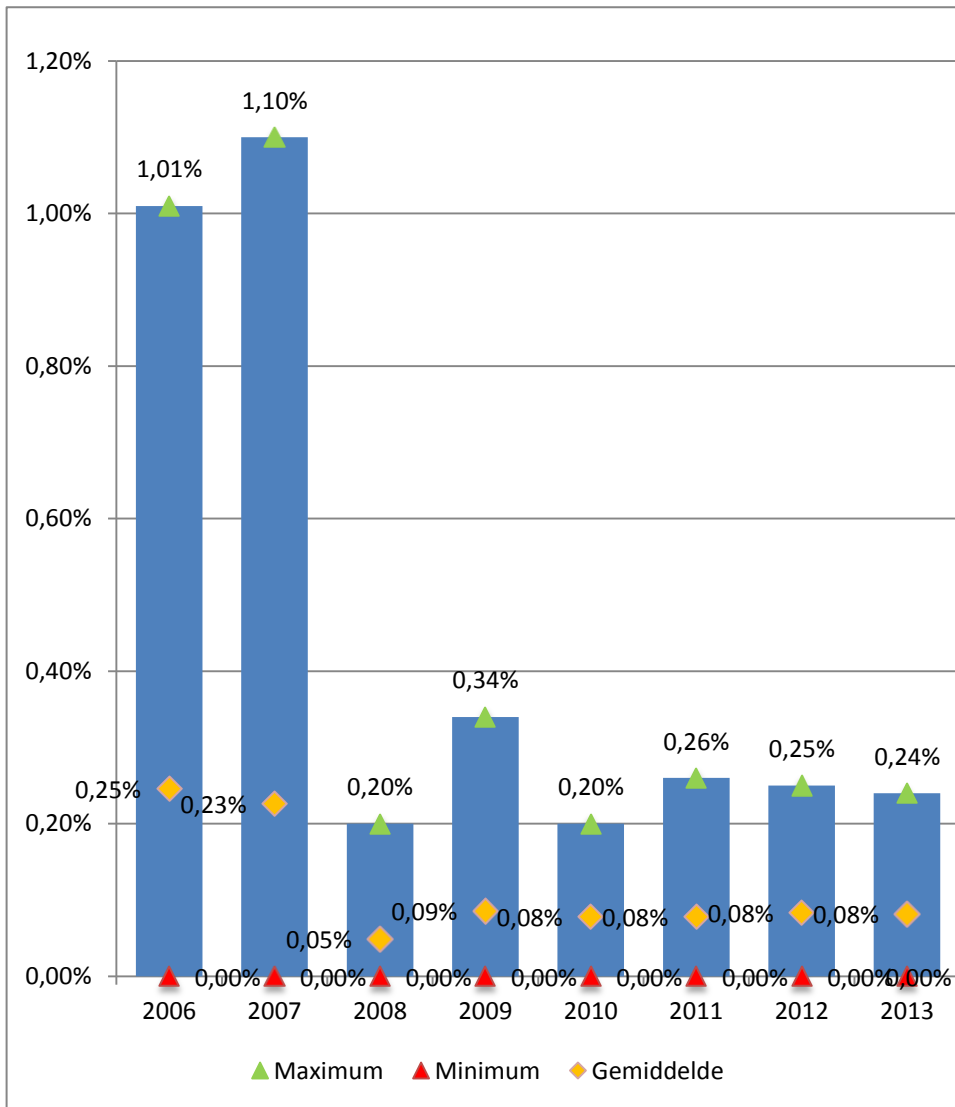
Grafiek 66 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2013

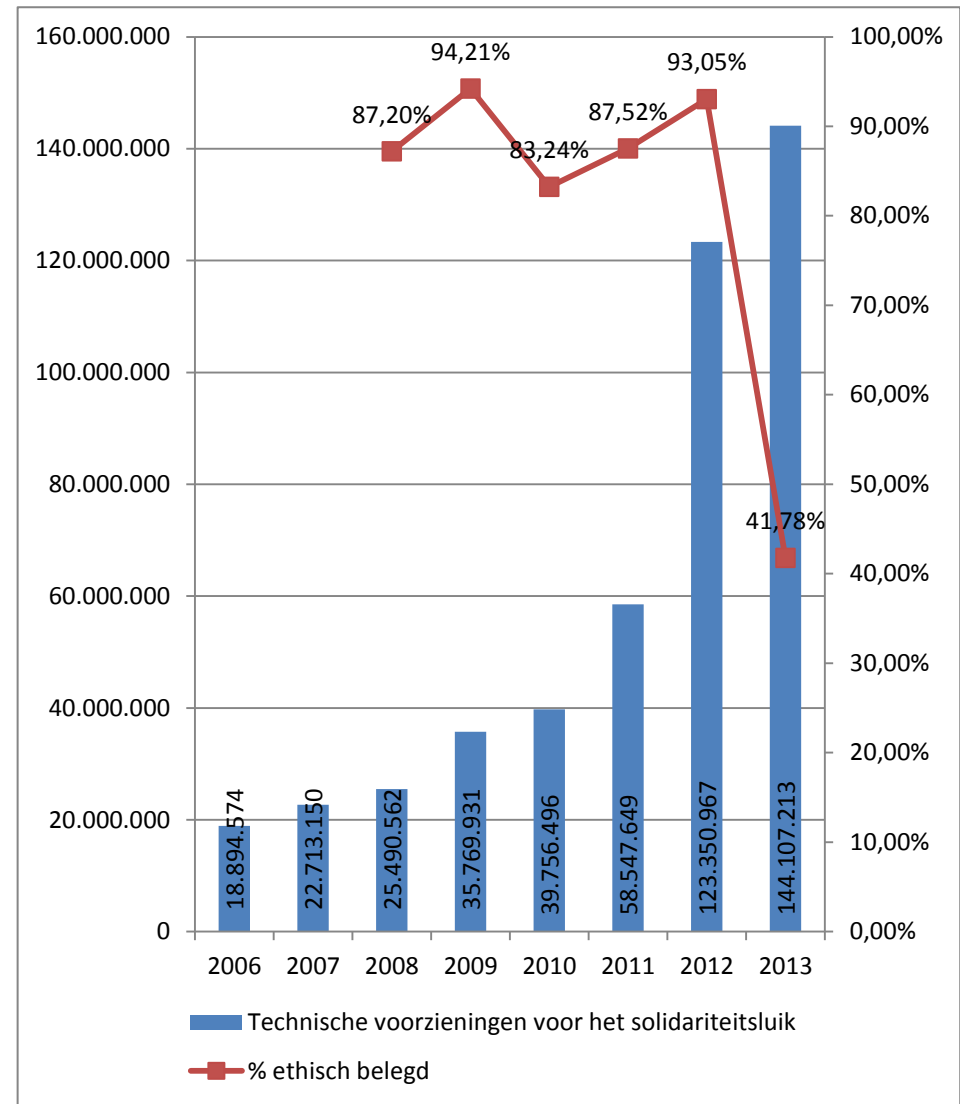
Grafiek 67 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2013

Grafiek 68 : Overzicht van het verschil tussen het bruto en netto jaarlijks rendement voor het solidariteitsluik, 2005-2013

Grafiek 69 : Percentage van de technische voorzieningen voor het solidariteitsluik waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2005-2013*

* Dit percentage is louter indicatief aangezien de instelling wel gevraagd is of zij rekening houden met ethische aspecten maar niet in welke mate

VRAGENLIJST 2013

Vragenlijst met het oog op het opstellen van het tweejaarlijks verslag over 2013 krachtens de artikelen 44 en 46 van de programmawet (I) van 24 september 2002 (WAPZ)

De vragenlijst onder de vorm van een Excel-document dient per e-mail aan de FSMA te worden bezorgd. U kan dit Excel-document downloaden op de website van de FSMA (<http://www.fsma.be/nl/Supervision/pensions/ap/apzs/Article/reportszs/bisannual.aspx>).

De vragenlijst in tekstformaat dient niet meer aan de FSMA te worden bezorgd. Deze wordt u enkel als hulpmiddel toegestuurd. In het antwoordvak bij elke vraag is een code opgenomen die verwijst naar het overeenstemmende antwoordveld in het Excel-document

Indien de vragenlijst werd ingevuld met onvolledige en/of voorlopige gegevens, dient u dit duidelijk te vermelden en de redenen daarvoor op te geven.

Gelieve ons uw antwoorden te bezorgen vóór 30 september 2014, in het Excel-document, op het volgende adres:

WAPZrapportLPCI@fsma.be

Indien u vragen heeft, kan u terecht bij de heer Olivier De Maesschalck (02/220.53.17).

Gegevens van de pensioeninstelling	
Naam	
Adres	
Toelatingsnummer	
Rechtsvorm	

I. Deelnemers aan het VAPZ

1.	Aangesloten bij het gewone en het sociale ¹ VAPZ samen	Aantal		
		M	V	T
1.1.	Actieve aangesloten ²	I.1.1.1	I.1.1.2	I.1.1.3
1.1.1.	Jonger dan 25 jaar	I.1.1.4	I.1.1.5	I.1.1.6
1.1.2.	Tussen 25 en 34 jaar	I.1.1.7	I.1.1.8	I.1.1.9
1.1.3.	Tussen 35 en 44 jaar	I.1.1.10	I.1.1.11	I.1.1.12
1.1.4.	Tussen 45 en 54 jaar	I.1.1.13	I.1.1.14	I.1.1.15
1.1.5.	Tussen 55 en 64 jaar	I.1.1.16	I.1.1.17	I.1.1.18
1.1.6.	Vanaf 65 jaar	I.1.1.19	I.1.1.20	I.1.1.21
1.2.	Slapers ³	I.1.2.1	I.1.2.2	I.1.2.3
1.3.	Rentegenieters ⁴	I.1.3.1	I.1.3.2	I.1.3.3

2.	Aangesloten die een jaarlijkse premie/bijdrage storten van	WAPZ	RIZIV/ Pensioen ⁵
2.1.	Minder dan 100 ⁶ €	I.2.1.1	I.2.2.1
2.2.	100 tot 500 €	I.2.1.2	I.2.2.2
2.3.	500 tot 1000 €	I.2.1.3	I.2.2.3
2.4.	1000 tot 1500 €	I.2.1.4	I.2.2.4
2.5.	1500 tot 2000 €	I.2.1.5	I.2.2.5
2.6.	2000 € tot 2500 €	I.2.1.6	I.2.2.6
2.7.	2500 en meer	I.2.1.7	I.2.2.7

¹ Met inbegrip van de overeenkomsten RIZIV Pensioen, maar met uitsluiting van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

² Aangesloten die in het voorbije jaar (2013) een VAPZ-bijdrage hebben betaald aan de pensioeninstelling.

³ Aangesloten die in het voorbije jaar geen premie of bijdrage hebben gestort en die hun reserves niet hebben overgedragen naar een andere pensioeninstelling.

⁴ Aangesloten die, eens zij de pensioenleeftijd hebben bereikt, VAPZ-prestaties ontvangen in de vorm van een rente, of rechthebbenden die een weduwe- of wezenrente genieten.

⁵ Met uitsluiting van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

⁶ Hoewel de minimale reglementaire bijdrage 100 € bedraagt, werd in het vorige verslag vastgesteld dat er toch VAPZ-overeenkomsten bestaan met bijdragen onder de 100 €.

3.	Gepensioneerden	Aantal	Totaal bedrag
3.1.	die hun pensioen hebben ontvangen in de vorm van een kapitaal	I.3.1.1	I.3.1.2
3.2.	die een pensioen hebben ontvangen in de vorm van rente :	I.3.2.1	I.3.2.2
3.2.1.	Totaal van de renten die in het voorbije jaar zijn uitbetaald		
3.2.2.	Nieuwe renten die in het voorbije jaar zijn uitbetaald	I.3.3.1	I.3.3.2
3.3.	die de omzetting hebben gevraagd van kapitaal in rente ⁷	I.3.4.1	I.3.4.2

4.	Aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst	Aantal
1.1.	Actieve aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst ⁸	I.4.1
1.2.	Actieve aangeslotenen met een RIZIV-overeenkomst ⁹	I.4.2
1.3.	Alle actieve aangeslotenen ¹⁰	I.4.3

⁷ Artikel 50 van de WAPZ.

⁸ Overeenkomsten die geen RIZIV-overeenkomsten zijn.

⁹ Met uitzondering van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

¹⁰ Hier wordt niet de som van de punten 4.1 en 4.2 bedoeld maar alle actieve aangeslotenen met een sociale VAPZ- en / of RIZIV-overeenkomst, wat betekent dat aangeslotenen die zowel een sociale VAPZ-overeenkomst als een RIZIV-overeenkomst hebben afgesloten, slechts eenmaal geteld moeten worden.

II. Pensioenluik

Dit luik betreft de klassieke pensioenvoordelen en/of de voordelen bij overlijden, zowel voor de gewone als voor de sociale pensioenovereenkomsten.

1.	Aangeboden dekking¹¹	
1.1.	Pensioen	II.1.1
1.2.	Overlijden	II.1.2

2.	Totaal bedrag	Euro
2.1.	Technische voorzieningen	II.2.1
2.2.	Bijdragen ¹²	II.2.2

3.	Spreiding van de beleggingen¹³	%
3.1.	Obligaties	II.3.1
3.2.	Aandelen	II.3.2
3.3.	Rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging	II.3.3.1
		II.3.3.2
		II.3.3.3
		II.3.3.4
		II.3.3.5
3.4.	Andere geld- en kapitaalmarktinstrumenten	II.3.4
3.5.	Afgeleide producten	II.3.5
3.6.	Leningen	II.3.6
3.7.	Onroerend goed	II.3.7
3.8.	Vastgoedcertificaten	II.3.8
3.9.	Zakelijke rechten op onroerende goederen	II.3.9
3.10.	Reserves bij een verzekeringsmaatschappij (enkel voor IBP)	II.3.10

¹¹ Aankruisen wat van toepassing is.

¹² Alleen invullen indien de pensioeninstelling een verzekeraar is.

¹³ Invullen indien de pensioeninstelling een verzekeraar is en indien de beleggingen met betrekking tot de WAPZ-producten anders zijn gespreid dan het geheel van de producten "leven".

3.11.	Deel van de herverzekeraars	II.3.11
3.12.	Andere (te preciseren):.....	II.3.12

4.	Wijzigingen in de beleggingsstrategie¹⁴	
4.1.	Betrokken belegging(en): II.4.1	
4.2.	Geplande wijziging(en): II.4.2	
4.3.	Motivering van de wijziging(en): II.4.3	

5.	Globaal jaarlijks rendement van de beleggingen	%
5.1.	Bruto jaarlijks rendement	II.5.1
5.2.	Netto jaarlijks rendement ¹⁵	II.5.2

6.	Sociale, ethische en leefmilieuaspecten van de beleggingen	
6.1.	Aankruisen indien met deze aspecten rekening wordt gehouden	II.6.1

7.	Berekeningswijze van de afkoopvergoeding¹⁶	
7.1.	Percentage van de reserves die het voorwerp uitmaken van de afkoop	II.7.1
7.2.	Andere (gelieve te preciseren)	II.7.2

¹⁴ Invullen indien u van plan bent wijzigingen aan te brengen in de spreiding van de beleggingen met betrekking tot de WAPZ.

¹⁵ Beleggingsrendement na aftrek van alle kosten (instap- en uitstapkosten, beheerkosten, roerende voorheffing, beurstaks,...).

¹⁶ Invullen indien de aangeboden pensioenovereenkomst voorziet in een afkoopvergoeding die berekend wordt als een percentage van de reserves of volgens een andere berekeningswijze. Het pensioen wordt niet beschouwd als een afkoop.

8.	Overdracht van reserves	Naar uw instelling	Vanuit uw instelling
8.1.	Bedrag van de reserves die in het voorbije jaar zijn overgedragen	II.8.1	II.8.2
8.2.	Aantal personen die hun reserves hebben overgedragen	II.8.3	II.8.4

De vragen II.9., II.10. en II.11. moeten beantwoord worden voor elk type product dat beheerd wordt¹⁷. Wanneer de pensioeninstelling bijvoorbeeld een product beheert met een gewaarborgd rendement van 4,75% en een ander product met een gewaarborgd rendement van 3,75%, moeten de vragen II.9., II.10. en II.11. voor beide producten beantwoord worden.

9.	Gewaarborgde rendementsvoet¹⁸	%
9.1.	Tak 21 ¹⁹ / Resultaatsverbintenis ²⁰	II.10.1
9.2.	Tak 23 ²¹ / Middelenverbintenis ²²	II.10.2

10.	Winstdeelname	
10.1.	Toekenningscriteria	II.11.1
10.2.	Gemiddeld percentage ²³	II.11.2

11.	Kostenstructuur²⁴	% of bedrag²⁵	Inhoud transparantieverlag²⁶
11.1.	Inningskosten	II.12.1.1ou II.12.1.2	II.12.1.3
11.2.	Instapkosten	II.12.2.1ou II.12.2.1	II.12.2.3
11.3.	Inventaristoelag	II.12.3.1ou II.12.3.2	II.12.3.3
11.4.	Forfaitair bedrag	II.12.4.1ou II.12.4.2	II.12.4.3
11.5.	Andere	II.12.5.1ou II.12.5.2	II.12.5.3

¹⁷ Deze vragen gelden voor alle producten die beheerd worden door de pensioeninstelling en niet alleen voor de producten die op de markt worden aangeboden.

¹⁸ Invullen indien uw producten een gewaarborgde rendementsvoet genieten die verschilt van de krachtens artikel 47 van de WAPZ gewaarborgde rentevoet.

¹⁹ Voor verzekeringsondernemingen.

²⁰ Voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

²¹ Voor verzekeringsondernemingen.

²² Voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

²³ Gemiddeld percentage, per overeenkomst, van de in verhouding tot de reserve toegekende winstdeelname.

²⁴ Onder "kosten" worden de kosten verstaan die ten laste van de aangeslotenen worden gelegd.

²⁵ Naargelang het geval dient u hier het aangerekende % op te geven en daarbij te vermelden of het om een bijdrage of een voorziening gaat, of het bedrag van de kosten op te geven.

²⁶ De inhoud van het transparantieverlag toevoegen, die overeenstemt met de verschillende opslagen of kosten.

III. Solidariteitsluit

Dit gedeelte van de vragenlijst dient enkel te worden ingevuld indien u sociale pensioenovereenkomsten aanbiedt, ook indien u het solidariteitsluit niet zelf beheert.²⁷

1.	Gegevens van de beherende instelling²⁸	
	Naam	III.1.1
	Adres	-
	Toelatingsnummer	III.1.2
	Rechtsvorm	-

2.	Solidariteitsprestaties²⁹	
2.1.	Vast pakket prestaties	III.2.1
2.2.	Prestaties naar keuze van de aangeslotene (à la carte)	III.2.2

3.	Totaal bedrag	
3.1.	Technische voorzieningen solidariteitsfonds ³⁰	III.3.1
3.2.	Solidariteitsbijdragen	III.3.2
3.3.	Gemiddeld percentage van de bijdrage voor het pensioenluit, die gestort werd in het kader van het solidariteitsluit	III.3.3

²⁷ De vragenlijst dient echter niet te worden ingevuld indien u enkel een solidariteitsvoordeel beheert voor rekening van derden.

²⁸ Invullen indien de beherende instelling verschilt van de pensioeninstelling.

²⁹ Aankruisen wat van toepassing is voor de wijze waarop de solidariteitsprestaties worden aangeboden.

³⁰ Dient niet te worden ingevuld indien de solidariteitsprestatie gedekt is door een verzekeringsovereenkomst overeenkomstig artikel 3, § 3 van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst.

4.	Prestaties³¹	Aantal aangeslotenen	Aantal begunstigen	Gemiddeld bedrag
4.1.	Financiering van de opbouw van het aanvullend pensioen tijdens de vergoedingsperiode:			
4.1.1.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens primaire arbeidsongeschiktheid	III.4.1.1	III.4.1.2	III.4.1.3
4.1.2.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens invaliditeit	III.4.2.1	III.4.2.2	III.4.2.3
4.1.3.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens moederschap	III.4.3.1	III.4.3.2	III.4.2.3
4.1.4.	In het kader van de faillissementsverzekering	III.4.4.1	III.4.4.2	III.4.4.3
4.2.	Vergoeding in de vorm van rente bij inkomstenverlies in geval van:			
4.2.1.	Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	III.5.1.1	III.5.1.2	III.5.1.3
4.2.2.	Overlijden tijdens de beroepsloopbaan	III.5.2.1	III.5.2.2	III.5.2.3
4.3.	Betaling van een forfaitaire vergoeding met het oog op het dekken van de kosten in geval van:			
4.3.1.	Ernstige ziekte	III.6.1.1	III.6.1.2	III.6.1.3
4.3.2.	Verlies van autonomie van de gepensioneerde	III.6.2.1	III.6.2.2	III.6.2.3
4.4.	Verhoging van lopende pensioen- of overlevingsrenten	III.7.1	III.7.2	III.7.3

³¹ Vermeld het aantal aangeslotenen per prestatie, het aantal aangeslotenen die de prestatie hebben genoten in 2013 en het gemiddelde bedrag van de prestatie dat in 2013 werd toegekend per aangesloten begunstigde.

5.	Spreiding van de beleggingen met betrekking tot het solidariteitsluik³²	%
5.1.	Obligaties	III.8.1
5.2.	Aandelen	III.8.2
5.3.	Rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging	III.8.3
5.4.	Andere geld- en kapitaalmarktinstrumenten	III.8.4
5.5.	Afgeleide producten	III.8.5
5.6.	Leningen	III.8.6
5.7.	Onroerend goed	III.8.7
5.8.	Vastgoedcertificaten	III.8.8
5.9.	Zakelijke rechten op onroerende goederen	III.8.9
5.10.	Reserves bij een verzekeringsmaatschappij (enkel voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening)	III.8.10
5.11.	Deel van de herverzekeraars	III.8.11
5.12.	Andere (te preciseren):.....	III.8.12

6.	Wijzigingen in de beleggingsstrategie³³
6.1.	Betrokken belegging(en): III.9.1
6.2.	Geplande wijziging(en): III.9.2
6.3.	Motivering van de wijziging(en): III.9.3

³² Zie voetnoot 27

³³ Invullen indien u van plan bent wijzigingen aan te brengen in de spreiding van de beleggingen met betrekking tot de WAPZ.

7.	Globaal jaarlijks rendement van de beleggingen	%
7.1.	Bruto jaarlijks rendement	III.10.1
7.2.	Netto jaarlijks rendement ³⁴	III.10.2

8.	Sociale, ethische en leefmilieuaspecten van de beleggingen	
8.1.	Aankruisen indien met deze aspecten rekening wordt gehouden	III.11.1

9.	Kostenstructuur	%
9.1.	Gedeelte van de solidariteitsbijdrage dat gebruikt wordt voor de kosten	III.12.2
9.2.	Andere	III.12.3

³⁴ Beleggingsrendement na aftrek van alle kosten (instap- en uitstapkosten, beheerkosten, roerende voorheffing, beurstaks,...).